

Plan för Tierp kommuns ekonomi och verksamhet 2023-2025

Innehållsförteckning

Kapitel 1 Kommunstyrelsens ordförande har ordet	4
Kapitel 2 Vision för Tierps kommun	6
Livsarenan	6
Affärsarenan	6
Utvecklingsarenan	7
Kapitel 3 Strategiska utvecklingsområden	8
Kapitel 4 Planeringsförutsättningar	9
Trender som påverkar det kommunala uppdraget	9
En kommun med stora möjligheter	10
En kommun som växer	10
Sysselsättning och näringsliv	12
Bostadsmarknad	13
Kapitel 5 Ekonomiska förutsättningar	14
Omvärlden	14
Intäkter	14
Kostnader	15
Finansiella och ekonomiska mål	17
Kapitel 6 Verksamhetsavsnitt	18
Avsnitt 6.1 Kommun och inflytande	19
Avsnitt 6.2 Barnomsorg och utbildning	25
Avsnitt 6.3 Bo, trafik och miljö	32
Avsnitt 6.4 Kultur, fritid och friluftsliv	38
Avsnitt 6.5 Näringsliv och arbete	43
Avsnitt 6.6 Omsorg och stöd	48
Avsnitt 6.7 Kommunen som arbetsgivare	55
Kapitel 7 Ekonomi	59
Avsnitt 7.1 Ekonomin i sammandrag	59
Avsnitt 7.2 Driftbudget	60
Avsnitt 7.3 Investeringsbudget	64
Avsnitt 7.4 Resultatbudget	65
Avsnitt 7.5 Finansieringsbudget	66
Avsnitt 7.6 Balansbudget	67
Avsnitt 7.7 Nyckeltal	68
Avsnitt 7.8 Mål för god ekonomisk hushållning	69
Kapitel 8 Ägardirektiv	70

Kapitel 9 Uppföljning.....	71
Tidsplan.....	71
Uppföljning Agenda 2030 och delmål	71
Uppföljning av hållbarhetslöften.....	75
Bilaga 1 - Styrdokument	76
Bilaga 2 - Organisation	86
Bilaga 3 - IT-nämnden	89
Bilaga 4 - Lönenämnden	99
Bilaga 5 - Ägardirektiv för Tierps Energi och Miljö AB, TEMAB FjärrvärmeAB, Tierps kommunfastigheter AB, AB Tierpsbyggen.....	103
Del 1 Allmänna direktiv	103
Del 2 Bolagsspecifika direktiv	106
Tierps Energi & Miljö AB (org.nr. 559031-4315).....	106
TEMAB FjärrvärmeAB (org.nr. 556249-4723).....	108
Tierps kommunfastigheter AB (org.nr. 556901-2171).....	109
AB Tierpsbyggen (org.nr. 556088-2325).....	111
Bilaga 6 - Nettoexploatering och tomtförsäljning.....	114

Kapitel 1 Kommunstyrelsens ordförande har ordet

Krig i Europa. Ofattbar tanke men sedan snart ett år tillbaka ett faktum. Detta faktum påverkar oss alla djupt. I spåren av dessa ofattbara hemskheter som den ukrainska befolkningen utsätts för följer en våg av faktisk påverkan på våra egna system samt tillhörande ekonomisk oro. Skyhögt inflation och en energi- och elmarknad som är under press utifrån begränsad tillgång och prisrekord är några exempel på att såväl hushåll som offentliga organisationer kommer behöva hantera mycket stora osäkerheter och kostnadsökningar. I vissa fall får vi nog till och med acceptera att det är en brist och vi istället för att betala rekordpriser måste lägga resurser på att ställa om för att lösa på annat vis då tillgång är begränsad. I denna kontext lägger vi därför fram en budget som har fokus på att hålla åt, hålla i och hålla ut. Mer än någonsin har vi behov av ekonomisk stabilitet.

Den ekonomiska stabilitet som byggts upp i kommunen senaste åren gör att kommunen är rustad att möta krisen och att det under 2023 ändå finns tid att systematiskt undersöka, utvärdera och införa effektiviseringsåtgärder som sänker kostnadsläget utan att samtidigt behöva göra allt för stor avkall på den medborgarnära kvaliteten. För Tierps kommun är den stora utmaningen 2024. De åtgärder som föreslås för 2023 täcker inte fullt ut de behov som sedan ökar ytterligare 2024. Därför är det viktigt att hela 2023 ägnas åt att ställa om inför 2024.

Styrning med utgångspunkt i Agenda 2030, FN:s 17 globala mål, har varit den nya modellen sedan 2020. Vi ser goda effekter vad gäller struktur i att arbeta systematiskt med alla de frågor som berör medborgarna i Tierps kommun och som leder fram mot fokus på måluppfyllelse, förverkligande av visionen och ett hållbart samhälle. Det är just ett hållbart samhälle med förmåga att hantera och ställa om som är grunden för att kunna möta oro, kris och osäkerhet. Därför är kommunens klimat- och miljöarbete lika viktigt som en ekonomi i balans samtidigt som det sociala delarna måste vara på plats för att samhället ska fungera. Ett exempel som visar hur det hänger ihop är Närmat, dvs hur Tierps kommun lyckats med att upphandla 100% nära producerat nötkött i en modell som nu byggs på med fler råvaror i samverkan med lokala lantbrukare och odlare. Minskad klimatbelastning med nära odlad mat då transportererna är korta och det svenska lantbruket ligger i världstoppen med avseende på miljö- och djurhälsöhänsyn, toppenkvalitet för pengarna, lokala arbetstillfällen och som en övergripande källa ligger kris- och beredskapsfrågan som stärks med ökad lokal livsmedelsproduktion.

En del i att bygga in en ekonomisk stabilitet i kommunens system är införande av demografiuppräknings i de ekonomiska ramverken. Det innebär att verksamheternas ramar inte bara räknas upp per automatik utifrån schabloner på allmänna kostnadsökningar utan också börjar anpassas till kommunens demografiska förändring som ständigt pågår. Exempelvis om antalet barn i skolan ökar bör det i viss mån per automatik också synas i tilldelning av medel medan minskning i andra åldersgrupper bör påverka tilldelning till andra områden som då ej har samma behov att möta. Detta har tidigare kompenserats av politikernas vilja till prioriteringar men det har ej varit synligt i vilken omfattning politikens prioriteringar faktiskt mött upp de demografiska behoven. Ett historiskt exempel är att grundskolan ej kompenserats på långa vägar för ett mycket stort ökat antal elever. Därav prioriterade vi när ekonomiskt stabilt utrymme fanns en för Tierps kommun rekordstor satsningen om utökad ram till grundskolan under 2021 och 2022. Den utökningen ligger kvar även denna planperiod.

Att inför ett helt nytt system i de ekonomiska ramverken måste göras succesivt och med start i liten omfattning med chans att ändra och korrigera innan nästa steg i uppskalningen för att förhindra att fel byggs in i strukturen som sedan eskalerar. Med en start om 10%-ig demografifaktor finns möjlighet att utvärdera och korrigera under 2023 för att sedan bedöma inför 2024 graden av ökningstakt på faktorn. Det är alltid lätt för verksamheter som får ökad tilldelning för att täcka ökande behov att hantera en hög faktor, det som är den stora utmaningen blir att hantera verksamheternas anpassning till att skala ned utifrån minskade

demografiska behov. Anpassningsförmågan är en avgörande del i en organisations robusthet. Vi har tillit till att kommunens medarbetare har förmågan att lösa detta och 2023 kommer bli ett intressant år att följa utifrån att kommunens anpassningsbarhet till nya situationer kommer synliggöras.

Vi konstaterar att Tierps kommun, liksom hela kommunsverige, står inför tuffa utmaningar, men vi vill ändå lyfta upp att kommunen också under 2023 och framåt kommer utvecklas och förbättra inom många områden, framförallt inom skolområdet. Småskolorna är kvar och ska så vara. Elevers möjligheter att nå högre resultat bibehålls i och med att vår stora grundskolesatsning kvarstår. Och sist men inte minst, de politiska besluten och prioriteringarna under mandatperioden 2019-2022 för att bygga fem nya förskolor och nya skollokaler runt om i kommunen kommer ge ett lyft för både barnens och medarbetarnas arbetsmiljö. Tierps kyrkby, Söderfors, Skärplinge, Örbyhus och Vallskoga i Tierp står inför verksamhetsinflytt i nya skol- och förskolelokaler i takt med att det blir inflyttningsklart. Utöver det kommer nya deltidbrandstationer i Söderfors och Skärplinge byggas i enlighet med tidigare beslut. Det ger å ena sidan högre driftkostnader men lägger grunden för utveckling, tillväxt och trygghet i hela kommunen.

En kommun är inte ensam stark. Arbetet med att finna samverkan med andra kommuner och regionen fortgår. Kan vi göra saker tillsammans bättre så måste processer ordnas för det. Det är alltid lätt att säga att man ska samverka och samskapa men den stora utmaningen är att ställa om och anpassa verksamheter så att det också blir gjort. Ett exempel på arbete som vi ser som högst prioriterat och nödvändigt är hela omställningspaketet som är kopplat till effektiv och nära vård.

Denna Plan för Tierps ekonomi och verksamhet 2023-2025 är vår strategiska prioritering för att nå ett hållbart samhälle och visionen för Tierps kommun i ett tufft läge. En rad i visionen som mer än någonsin är aktuell lyder "Hela kommunen måste utvecklas i takt med omvärlden, men också tillvarata det som är kulturellt och historiskt förankrat." Just nu prövas Tierps kommuns förmåga att utvecklas i takt med omvärlden. Vi vet att det kommer vara en stor påfrestning men vi vet också att Tierps kommun har mycket god förmåga att ställa om och lösa problem när så krävs förutsatt att vi ger rätt förutsättningar.

Å Kvintettens vägnar,

Sara Sjödal, kommunstyrelsens ordförande

Kapitel 2 Vision för Tierps kommun

Tierps kommun är en grön och harmonisk oas för hela livet. Här förenas landsbygdens lugn med närheten till storstadens puls. Vi använder kraften ur vår historia och med engagemang och företagsamhet går vi gemensamt tryggt in i framtiden

Livsarenan

I Tierps kommun har vi stora ambitioner för vårt samhälle. Tierp ska vara en kommun att räkna med. En kommun att upptäcka. Att växa upp i. Att bo i. Och leva ett rikt liv i.

Föräldrar och barn ska känna sig trygga och veta att barnen får bästa möjliga start i livet i Tierps kommun. Förskola och skola ska vara jämlik och hålla högsta kvalitet. Varje elev ska ges förutsättningar till en fast förankring i vuxenlivet. Ungdomar har minst gymnasieutbildning, eftersom det ger tillträde till arbetsmarknad och vidare studier. Nyanlända måste få chanser att komma in i samhället. Ökad delaktighet och inkludering är kommunens sammanhållande kitt. Alla ska ha en plats i samhället och känna sig behövda.

På ålderns höst ska invånarna erbjudas ett rikt liv och god omsorg som möter upp de egna önskemålen.

I Tierps kommun finns en stark lokal identitet. Människor som lever och verkar här ska känna stolthet, bry sig om varandra, vara trygga och delaktiga i samhällets utveckling. Tierps kommun är ett småskaligt samhälle som erbjuder invånarna både storstadens tempo och småstadens lugn och sammanhållning, med prisvärt boende i en grön miljö. Hela kommunen måste utvecklas i takt med omvärlden, men också tillvarata det som är kulturellt och historiskt förankrat. I den lokala identiteten ingår starka sociala nätverk, det geografiska läget, goda kommunikationer, ett brett och omfattande föreningsliv, starka natur och kulturvärden och närhet till allt.

Utbyggda kollektiva transporter, gång- och cykelvägar, goda bytespunkter mellan trafikslag och utbyggd digital infrastruktur gör att hela kommunen kan leva. Det ska vara möjligt att driva och utveckla företag, studera på distans, växa upp och bo i alla delar av Tierps kommun.

Affärsarenan

Tierps kommun ligger i en av Europas mest attraktiva storstads- och kunskapsregioner. Tillväxten i Gävle och Uppsala skapar möjligheter för Tierps kommun att växa och blomstra. Närheten till dessa städer och Stockholm ger kommuninvånarna tillgång till över en miljon arbetstillfällen. Med 60 minuter till Arlanda är steget ut i världen kort. Tillgängligheten och kommunikationerna, både fysiska och digitala, måste därför vara utmärkta.

Tierps kommun har vuxit fram ur en stark bruks- och industritradition, med flera världsledande företag som fortfarande dominerar näringslivet. Tierp ska vara en exceptionellt god värdkommun för sina företag. De flesta nya jobb uppstår i nystartade små och medelstora företag. Därför ska Tierps kommun stödja framväxten av nya företag och bidra till en stark entreprenörsanda. Vägen till hjälp ska vara kort och snabb.

5 av 107 Grunden för detta läggs genom ett mycket gott företagsklimat med hög kundservice, enkelhet, effektiv hantering och gott personligt bemötande. Tierps kommuns anställda ska ha som utgångspunkt att ge bästa möjliga service till sina kunder, oavsett om det gäller skola, företagservice, omsorg eller myndighetsutövning. Satsningarna på entreprenörskap och kreativitet börjar redan i skolan. Samarbetet mellan arbetsliv och utbildning behövs för att dels förbereda ungdomar inför arbetslivet, dels säkra kompetensförsörjningen. Det gäller både inom näringslivet och inom offentligt finansierade tjänster. Ett besök i Tierps kommun ska ge

minnesvärda upplevelser för livet. Kommunens invånare står för ett gott värdskap. En besöksnäring baserad på äventyr kan växa fram med motorsport som dragplåster, toppat med fallskärmshoppning, dykning, cykelleder och ekoturism. Allt inramat i attraktiva natur- och kulturmiljöer och en historisk fond skapad av vikingar med förfäder och invandrade valloner.

Utvecklingsarenan

Tierps kommun ska vara en föregångare i omställningen till ett hållbart samhälle. Varje beslut ska vägas mot dess påverkan på den ekonomiska, ekologiska och sociala utvecklingen. Alla kommuninvånare ska ha möjlighet till ett gott liv, samtidigt som kommunen ser till att även kommande generationer ges den möjligheten.

Tierps kommun siktar på att öka sin befolkning. Det krävs för att trygga den kommunala ekonomin och klara växande behov av omsorg och service. En befolkningsökning på en procent per år, motsvarande 200 invånare, eftersträvas. Med den tillväxttakten passerar kommunen 23 000 invånare år 2030. Detta skapar underlag för fler företag, fler arbetstillfällen och bättre offentlig och kommersiell service.

Fler invånare fordrar fler bostäder, som tillgodoser invånarnas behov i olika livsskeden. Den fysiska översiktsplaneringen har stor betydelse för kommunens utveckling som boende- och etableringsort.

Bebyggelse i stationsnära lägen kring Tobo, Örbyhus, Tierp och Mehedeby, ger god tillgänglighet till en stor arbetsmarknad och kan locka till sig välutbildade invånare. Alternativa boendeformer kan prövas för att nå nya invånare med utgångspunkt från deras fritidsintressen och livspreferenser. En långsiktig markanvändning förutsätter att tillgång till rent vatten och möjlighet till grön produktion säkras, liksom hållbara transportlösningar.

Längs kusten och på landsbygden, samt i flera av kommunens mindre orter, finns attraktiva boendemiljöer och närhet till natur och rekreation på armlängds avstånd från storstadens utbud och puls. Med snabba kommunikationer som kortar restider till Uppsala och Gävle har Tierps kommun goda förutsättningar att attrahera företagsetableringar som söker platser med god balans mellan kostnader och nytta i val av lokalisering. I Tierps kommun finns mark, lokaler och närhet till beslutsfattare. Kommunikationer till närliggande städer direkt från kransorterna underlättar arbetskraftsförsörjningen i hela kommunen.

Kapitel 3 Strategiska utvecklingsområden

För att visionen ska få verkningskraft fastställer kommunfullmäktige för varje ny mandatperiod de områden som visionsarbetet ska inriktas på. Följande områden gäller för åren 2020-2023:

Livsarenan

- Det ska vara lätt för invånarna i Tierps kommun att engagera sig och delta i den lokala samhällsutvecklingen. Alla behöver hjälpas åt.
- Vid planering och byggande ska ett grönt, rent och tilltalande utseende eftersträvas. Kommunens olika delar ska ha tillgång till natur, grönska, rent vatten och präglas av god tillgänglighet.
- Prioritera hög kvalitet inom skolan utifrån elevernas och den framtida arbetsmarknadens behov.
- Ett gott utbud av offentlig och kommersiell service med hög kvalitet och tillgänglighet får hela kommunen att leva.
- Kommunen ska arbeta för att mer vård, inklusive specialistvård, ska erbjudas nära.
- Arbeta förebyggande för att minska utanförskap.

Affärsarenan

- Stärka attityder till entreprenörskap och företagande.
- Involvera hela kommunorganisationen för att skapa ett vinnande företagsklimat som gör det lätt att starta, driva och låta sitt företag växa här.
- Göra kommunen synlig för företag som söker etableringsplats.
- Jobba aktivt i skolan med att utveckla och stimulera generella kompetenser som att ta initiativ, ansvar och omsätta idéer till handling, dvs. entreprenöriellt lärande.
- Utveckla ett kommunalt utbildningsutbud på rätt nivå, utifrån företagets behov.
- Samordna och koordinera insatserna för stärkt besöksnäring
- Säkerställa tillgången till snabbt bredband i hela kommunen.

Utvecklingsarenan

- Stödja en omställning av samhället utifrån Agenda 2030:s mål om att uppnå en ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet och konkretisera hur de ska införlivas i den kommunala verksamheten.
- Underlätta införandet av småskaliga energilösningar.
- Främja tillgängligheten i transportinfrastrukturen med bättre samordning mellan olika trafiksystem.
- Inleda omställningen till fossilfria transporter, med början i den kommunala bilparken och inom kollektivtrafiken.
- Kommunens ska ha hög beredskap för byggande av attraktivt och behovsanpassat boende för invånare i olika faser av livet.
- Aktivt arbeta med omvärldsbevakning och samverka för att hitta nya lösningar på lokala utmaningar.

Kapitel 4 Planeringsförutsättningar

Trender som påverkar det kommunala uppdraget

Sveriges kommuner och regioner, SKR, har i sin omvärldsanalys lyft tio trender som kan komma att få stor betydelse för det kommunala och det regionala uppdraget fram till år 2030. De lyfter följande trender.

1. Ökat behov av livslångt lärande

Glappet mellan personer i arbetsför ålder och behov av personal i skola, förskola och äldreomsorg är historiskt högt. Det innebär stor konkurrens om rätt kompetens. För att upprätthålla välfärden behöver kommuner och regioner klara att bemanna verksamheter med kompetenta medarbetare och använda individens kompetens rätt. Mycket talar för att en kombination av distans- och kontorsarbete, hybridarbete, blir ny norm för många yrkeskategorier.

2. Användare driver teknisk utveckling

Den digitala mognaden hos befolkningen innebär ökade förväntningar på att kommuner och regioner tillhandahåller moderna stöd och tjänster. Nya arbetssätt ställer krav på hantering av demokratiska värden, transparens och likabehandling. Medarbetare i kommuner och regioner behöver moderna tekniska hjälpmedel för att effektivisera arbetet och för att arbetsmiljön ska upplevas som attraktiv.

3. Nya livsmönster påverkar platsbundenhet

Digitalisering har möjliggjort hemarbete och distansarbete för vissa delar av den yrkesverksamma befolkningen. Trots fortsatt urbanisering visar ny statistik att utflyttningen från storstäderna i Sverige fortsätter att öka. Det är särskilt barnfamiljer och högutbildade som flyttar till framför allt storstadnära mindre städer. Möjligheterna till en mer flexibel arbetsplats ställer krav på tillgång till fungerande infrastruktur.

4. Hållbarhetsarbete ger konkurrensfördelar

Många människor vill bo på platser och arbeta för företag som har en tydlig agenda för att minska koldioxidutsläpp och bidra till att förbättra den lokala miljön. Att kunna erbjuda detta kommer i framtiden skapa nya konkurrensfördelar för såväl företag som kommuner och regioner.

5. Välfärdsbrottslighet slukar allt mer resurser

Omfattande fall av korruption, fusk och oegentligheter har uppdagats under de senaste åren. Flera av dessa fall är en del av en organiserad kriminalitet som genom avancerade brottsupplägg kommer åt pengar från välfärdssystemen. Det drabbar enskilda som inte får den omsorg som de har rätt till och finansierar grov och organiserad brottslighet. I förlängningen urholkas medborgarnas tillit och förtroende till samhällets institutioner.

6. Ökad polarisering och utsatthet

Det har skett en ökande polarisering i samhället utifrån flera dimensioner; ekonomiskt, socialt och åsiktsmässigt. Skillnaderna är stora såväl inom som mellan kommuner, till exempel gällande arbetslöshet, skolresultat, hälsa, valdeltagande och upplevd trygghet. En ökad bostadssegregation har i hög grad befast skillnaderna i levnadsvillkor mellan människor.

7. Det lokala och regionala handlingsutrymmet utmanas

Den statliga detaljstyrningen har ökat under många år, samtidigt minskar det nationella handlingsutrymmet som en följd av internationell rätt, EU och finansiella system. Det genererar ännu mindre utrymme för det lokala och regionala mandatet. Den omfattande statliga styrningen försvårar för kommuner och regioner att göra prioriteringar utifrån ett helhetsperspektiv.

8. Tillitens betydelse uppmärksammas allt mer

Människors tillit till varandra och till samhällsinstitutionerna är grundläggande för ekonomisk utveckling och offentlig välfärd. Tilliten har minskat något och varierar allt mer mellan olika grupper i samhället. En minskad tillit i samhället innebär en ökad betydelse av att samhällets institutioner och organisationer lever upp till vad man som medborgare ska kunna förvänta sig av dem.

9. Komplexa samhällsutmaningar kräver nya arbetsätt

Världen blir allt mer global och mindre förutsägbar än tidigare. Några exempel är flyktingvågen 2015, Covid-19 och klimatkrisen. Det krävs nya lösningar och arbetsätt för att hantera komplexa samhällsutmaningar där ingen aktör är ensam ansvarig eller har egen rådighet. Samverkan behöver ske i organisatoriska mellanrum där ansvarsfrågan inte är självklar.

10. Ökad medvetenhet om samhällets sårbarhet

Digitalisering och teknikberoende skapar många fördelar, men det innebär också en ökad sårbarhet. Klimatförändringar, terrorism, pandemier och ett försämrat säkerhetspolitiskt läge bidrar till en ökad medvetenhet om samhällets sårbarhet. Det ger insikter om att vi måste rusta oss bättre för framtida kriser.

En kommun med stora möjligheter

Tierps kommun växer. Kommunens folkmängd ökar, samtidigt som det byggs fler bostäder och antalet företagsetableringar blir fler.

I Tierps kommun finns en attraktiv boendemiljö med närhet till hav, storstäder och landsbygd. Kommunen ligger i en av Europas mest attraktiva storstads- och kunskapsregioner. Två universitet och en högskola ligger drygt 30 minuter bort. Med 60 minuter till Arlanda är steget ut i världen kort. Täta kommunikationer, korta restider, låga boendekostnader och framgångsrika företag i en av Sveriges främsta tillväxtregioner gör Tierp till en attraktiv kommun att besöka, bo och etablera sig i.

Tierps kommun ska vara en föregångare i omställningen till ett hållbart samhälle. FN:s globala utvecklingsmål, Agenda 2030, är vägledande för att utveckla kommunen i den riktningen. All utveckling och tillväxt ska ske med hänsyn till ekonomisk, ekologisk och social hållbarhet.

En kommun som växer

Antalet invånare i Tierps kommun uppgick till 21 485 personer den 31 december 2021. Det var en befolkningsökning med 158 personer jämfört med år 2020. År 2021 flyttade 1 344 personer till Tierps kommun och 1 161 personer flyttade ut från kommunen. Det ger ett flyttningsnetto på 183 personer. Kommunens födelsenetto var -37 personer, vilket betyder att det avled 37 personer fler än vad som föddes under året. Tabell 1 visar en sammanställning över befolkningsutvecklingen de senaste fem åren i Tierps kommun.

Folkmängd	2017	2018	2019	2020	2021
Män	10 652	10 743	10 796	10 859	10 917
Kvinnor	10 278	10 384	10 340	10 471	10 568
Totalt	20 930	21 127	21 136	21 327	21 485
Befolkningsförändringar					
Födda	229	230	241	233	203

Folkmängd	2017	2018	2019	2020	2021
Avlidna	233	243	207	251	240
Födelsenetto	-4	-13	34	-18	-37
Inflyttade	1 364	1 297	1 235	1 429	1 344
Utflyttade	1 186	1 087	1 264	1 221	1 161
Flyttningsnetto	178	210	-29	208	183
Justeringspost*	12	0	4	1	12
Befolkningsökning	186	197	9	191	158

Tabell 1: Befolkningsutveckling mellan 2017 till 2021 i Tierps kommun. Källa SCB

**Justeringspost: Folkökningen definieras som skillnaden mellan folkmängden vid årets början och årets slut. Den del av folkökningen som inte kan förklaras av födelseöverskott och invandringsöverskott under året redovisas som en justeringspost, vilken avser födselar, dödsfall, in- och utflyttningar som rapporterats under året, men som egentligen inträffat före den 1 januari.*

Statistiska Centralbyrån, SCB, har på uppdrag av Tierps kommun tagit fram en befolkningsprognos för kommunen i april 2022. Prognosen sträcker sig till år 2042. En befolkningsprognos är en beräkning av hur stor befolkningen kommer att bli i framtiden. Kommunens folkmängd kommer, enligt prognosen, att fortsätta öka. Enligt befolkningsprognosen beräknas folkmängden vara cirka 22 000 personer år 2025 och cirka 23 000 personer år 2034. Diagram 1 visar befolkningsprognosen för Tierps kommun till år 2042.

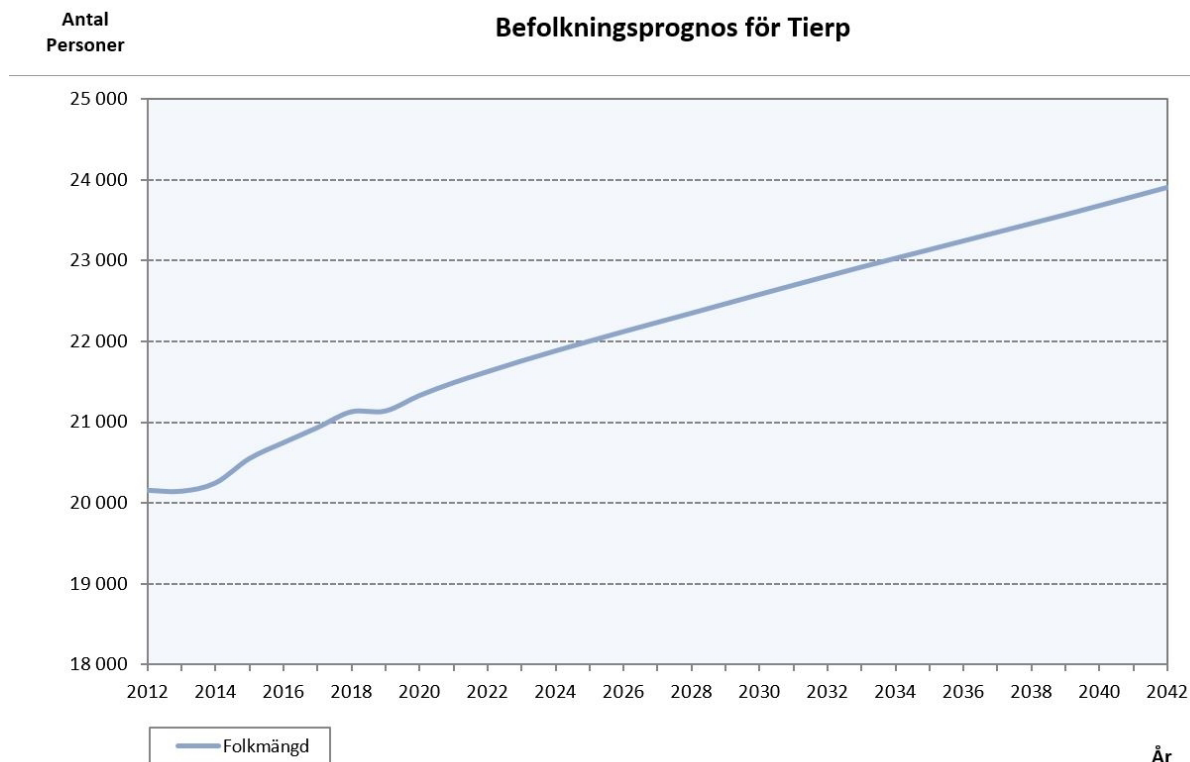

Diagram 1: Befolkningsprognos för Tierps kommun år 2012-2042

De närmaste åren kommer Sverige att ha en snabb ökning av andelen personer över 80 år, även andelen barn och unga kommer öka. Den arbetsföra grupp som föranleder de lägsta kostnaderna och högsta intäkterna i form av inkomstskatt, åldersgruppen 20-65 år, kommer samtidigt att öka relativt långsamt. Om Sverige inte hade haft en tillströmning i form av invandring, skulle antalet personer i yrkesverksam ålder minska. Kommunsektorns stora utmaningar är tätt kopplade till den demografiska utvecklingen. Kostnaderna för att i framtiden upprätthålla välfärd på samma nivå som i dag kommer att öka kraftigt. Samma trend som i riket gällande demografien går också att se i Tierps kommun. Diagram 2 visar Tierps kommuns befolkningsstruktur jämfört med riket den 31 december 2021.

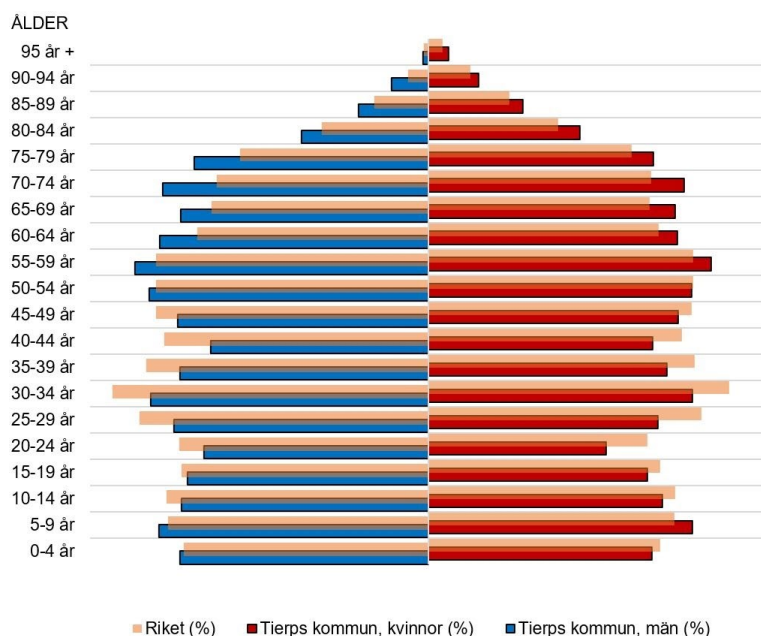

Diagram 2: Befolkningsstruktur i Tierps kommun den jämfört med riket den 31 december 2021

Sysselsättning och näringsliv

Tierps kommun har vuxit fram ur en stark bruks- och industritradition, med flera världsledande företag som fortfarande dominerar näringslivet. De flesta nya jobben uppstår i nystartade små och medelstora företag.

Enligt Upplysningscentralen, UC, ökade registreringarna av nya företag i Sverige med 7,1 procent under år 2021 jämfört med 2020, en historiskt hög ökning. I Tierps kommun registrerades 161 nya företag under 2021, enligt databasen Bisnis.

Enligt SCB ökade arbetslösheten* i Uppsala län till 8,5 procent under år 2021.

Arbetslösheten** i Tierps kommun uppgick till 8,7 procent av arbetskraften i åldrarna 16-64 år, vilket är 0,1 procentenheter lägre än år 2020.

Antalet varsel om uppsägningar steg kraftigt till följd av covid-19 under år 2020. Totalt i riket berördes 27 581 personer av varsel om uppsägning under 2021, jämfört med 123 471 år 2020. I Uppsala län berördes 416 personer av varsel om uppsägning under 2021, jämfört med 1 726 personer år 2020. Flest berörda i riket fanns inom näringsgrenarna byggverksamhet samt handel; reparation av motorfordon och motorcyklar.

Den 31 december 2021 var det 5 678 personer som både bodde och arbetade i kommunen. Det var 4 220 kommuninvånare som pendlade till arbete utanför kommunen. 1 896 personer pendlade in från andra kommuner till Tierps kommun för att arbeta. Tabell 2 visar vilka kommuner det var störst utpendling till och inpendling från år 2021.

Störst utpendling till		Störst inpendling från	
Kommun	Antal	Kommun	Antal
Uppsala	2 205	Gävle	553
Gävle	513	Uppsala	555
Östhammar	517	Älvkarleby	280
Stockholm	207	Östhammar	181
Älvkarleby	149	Heby	85

Tabell 2: In- och utpendling till och från Tierps kommun 31 december 2021.

*Arbetslösheten baseras på Statistiska centralbyråns arbetskraftsundersökningar (AKU). Statistiken beskriver utvecklingen på arbetsmarknaden för Sveriges befolkning i åldern 15-74 år. Detta är det officiella arbetslöshetstalet.

**Arbetslösheten är här den procentuella andelen av den registerbaserade arbetskraften, 16-64 år, som är öppet arbetslösa eller sökande i program med aktivitetsstöd. Baseras på registerdata från Arbetsförmedlingarna och skiljer sig därmed från arbetslöshets-siffrorna från SCB:s AKU. Anledningen till att AKU-siffrorna inte redovisas är att dessa inte är tillgängliga på kommunnivå.

Bostadsmarknad

I Tierps kommun var medelpriset för småhus för permanentboende 2 047 000 kronor år 2021*. Medelpriset för småhus steg med 14 procent från år 2020 till 2021. På tio år har medelpriset stigit med 102 procent. Enligt Statistiska centralbyrån, SCB, steg priserna på permanenta småhus i Sverige med nästan 17 procent under helåret 2021, jämfört med helåret 2020. Det genomsnittliga priset i landet för ett småhus för permanent boende var cirka 3,8 miljoner kronor under 2021.

Totalt finns planberedskap för cirka 1 000 bostäder i Tierps kommun, där merparten inryms i detaljplanerna för Siggbo samt detaljplanen för Karlholm strand. Exploatering och försäljning av huvuddelen av byggrätterna inom Siggbo är beroende av kommunala genomförandeprojekt och investeringar i infrastruktur. Under 2021 har två områden för exploatering i Siggbo Triangelparken sålts till privata exploatörer och bygglovshantering pågår. För Karlholm strand är genomförandet och rådigheten beroende av privata exploatörer. Planberedskapen är, sett till planlagd bostadsmark, god i Tierps köping genom att detaljplanerna för Siggbo fått laga kraft, vidare pågår flertalet förtätningsprojekt i privat regi i köpingen.

I Örbyhus är planberedskapen för villabebyggelse låg, en ny och storskalig detaljplan (Västra Libbarbo) med huvudfokus på villabebyggelse är under framtagande. En detaljplan för fyra flerfamiljshus vann laga kraft under 2020. Projektering för genomförande påbörjades hos allmännyttan, men ligger nu vilande med hänsyn till omvärldsläget och höga byggkostnader.

I majoriteten av de mindre orterna finns god eller någorlunda god planberedskap för bostäder i förhållande till efterfrågan. Ett eventuellt beslut om slutförvar av kärnbränsle i Forsmark skulle enligt kommunens bedömningar kunna medföra en ökad efterfrågan på bostäder i flertalet av kommunens orter, inte minst i Skärplinge. Vid ett sådant scenario behöver planberedskapen i orterna med geografisk närhet till Forsmark förstärkas.

Flyttkedjorna har börjat komma igång i kommunen. Allt fler äldre villaägare väljer att flytta till lägenhet, vilket leder till att fler hus blir tillgängliga på marknaden för till exempel barnfamiljer.

*Siffrorna från SCB gällande bostäder och fastighetsmarknad avser år 2021.

Kapitel 5 Ekonomiska förutsättningar

Omvärlden

Vår omvärld präglas fortsatt av stor oro för konsekvenser av kriget i Ukraina och pandemins utveckling. Det finns också en stor osäkerhet förknippad med att regeringsbildningen ännu inte är klar, så vi vet inte hur de ekonomiska förutsättningarna för kommunen ser ut i detalj för kommande planeringsperiod.

I vår omvärld och i Sverige har under 2022 redovisats rekordhöga inflationsnivåer och på helåret förväntas en inflation på över 6,6 procent enligt SKR, (Sveriges Kommuner och Regioner). För 2023 förväntas inflation hamna på cirka 3,8 procent. Med tanke på de höga inflationsförväntningarna så får vi även räkna med krav på högre löneökningar i de kommande löneförhandlingarna.

Räntorna har nu höjts i flera omgångar, senast med en hel procentenhet. Fortsatt under perioden kan vi förvänta oss fortsatt höjda räntor, eftersom centralbankerna blir tvungna att successivt höja sina styrräntor, pga. den höga inflationen.

För kommunen får de höjda räntorna någon direkt effekt eftersom alla kommunens lån är upplånade med fast ränta. Kommunen har ett lån på 25 mnkr som förfaller den 1/3-2023 som troligtvis inte behöver omsättas. Kanske blir det nödvändigt under hösten-2023 men förhoppningsvis har finansmarknaden då stabiliserats. Räntan på detta lån är 1,63 % vilket är kommunens dyraste lån. Under de kommande åren har vi lån som förfaller 2024, 45 mnkr, 2025 70 mnkr och 2026 50 mnkr.

Den inledande normaliseringen av tjänste- och varukonsumtionen som innebar att arbetsmarknaden återhämtade sig ser ut att brytas då konsumtionen är på väg ner på grund av den höga inflationen. Drivkraften i inflationsökningarna har varit de höga energi- och drivmedelspriserna. Det som visats sig de senaste månaderna är att denna kraftiga prisökning har spridits sig till flera varu- och tjänsteområden, bland annat livsmedelsområdet.

Inflations- och ränteuppgången kommer att ha betydande åtstramande effekter på världsekonomin både i år och åren därefter, en motkraft till den postpandemiska återhämtning som ännu präglar många ekonomier.

Rysslands invasion av Ukraina är en annan viktig faktor just nu. Kriget är starkt bidragande till den senaste tidens energi- och råvaruprisinflation, och höjer osäkerheten vad gäller den ekonomiska utvecklingen framöver. Tillförsikten bland hushåll och företag i Sverige har försvagats sedan invasionen inleddes.

Det bör poängteras att BNP under loppet av 2022 inte stiger nämnvärt snabbt. BNP tillväxten för 2022 beräknas bli 2,1 procent och 0,1 procent för 2023.

Intäkter

Kommunens största och viktigaste intäkt är kommunalskatten som utgör cirka 56 procent av de totala intäkterna, därefter kommer inkomstutjämningsbidrag som motsvarar cirka 17 procent av kommunens intäkter. Intäkten som kommunen erhåller från brukare i form av taxor och avgifter utgör endast cirka 2,5 procent av samtliga intäkter och möjligheten att öka taxor och avgifter är begränsad främst på grund av maxtaxor. De är trots detta viktiga för finansieringen. I övrigt består intäkterna främst av riktade bidrag och därefter hyror och arrenden, försäljningsintäkter, försäljning av tjänster till andra huvudmän och borgensavgifter med mera.

Skatteunderlaget

Jämfört med de prognoser SKR presenterade under våren (cirkulär 22:06 och 22:15)) är den viktigaste förändringen att SKR nu räknar med starkare skatteunderlagstillväxt i år, men att även efterföljande år ligger över föregående prognos. Den snabbare ökningen 2021 och 2022 innebär att förändringen för 2023 också blir bättre tack vare ökade löneinkomster och pensioner.

SKRs aktuella prognos för skatteunderlaget innebär en markant upprevidering av löneökningstakten på den svenska arbetsmarknaden (perioden 2022–2025). Detta bidrar till en upprevidering av prognosen för lönesumman samt det kommunala skatteunderlaget. Då även löner och priser hos kommuner och regioner antas öka snabbare (än i tidigare bedömningar) innebär de (beräknat) högre skatteintäkterna inte någon reell resursförstärkning. Den samhällsekonomiska utvecklingen kommer kommande år att i hög grad präglas av just den urholkning av ”köpkraften” som snabbt stigande priser och löner leder till.

De senaste skatteunderlagsprognoserna					
Procentuell förändring					
	2021	2022	2023	2024	2025
SKR, aktuell	5,3	4,9	4,7	4,4	4,5
SKR föregående	5,0	4,3	5,0	3,7	3,6
Regeringen, april	5,0	4,2	4,5	3,4	3,6
ESV, juni	5,1	4,5	4,1	4,0	3,7

Tabell 3: Skatteunderlagsprognoser

Avgiftsnivå

En del kommunala verksamheter finansieras helt eller delvis genom avgifter och taxor. Inom verksamheter som exempelvis miljötillsyn, planfrågor och utskänkningstillstånd är det kommunens självkostnad som begränsar hur hög taxan kan vara. Verksamheter som förskola, fritidshem samt vård och omsorg finansieras delvis via avgifter. För många av dessa avgifter finns tak uttryckta som maxtaxor

Kostnader

Den största delen av en kommuns kostnader utgörs av löner. De huvudsakliga verksamheterna, skola, vård och omsorg är personalintensiva. Lönekostnaderna är därför grundläggande oavsett i vilken regi verksamheten bedrivs i. Utöver detta påverkas kommunen direkt eller indirekt av lokalhyror, ränteläge, energipriser med mera. För att möta behovet av att förutse och räkna på prisutveckling har SKR tagit fram ”Prisindex för kommunal verksamhet”

Prisindex för kommunal verksamhet (PKV)					
	2021	2022	2023	2024	2025
Arbetskraftskostnader *	2,0	2,0	6,6	4,2	1,6
Övrig förbrukning	4,5	6,0	3,8	2,7	2,7
Prisförändring %	2,7	3,2	5,8	3,7	1,9

Tabell 4: Prisindex för kommunal verksamhet

* Senast tillgängliga PKV är från 25 augusti 2022

Under 2022 har inflationen varit rekordhög pga kriget i Ukraina, så ovanstående värden kommer att räknas upp i ekonomirapporten som kommer i oktober från SKR.

Det kommunala prisindexet tros komma att landa på cirka 5 % 2023.

Pensionskostnaderna ökar kraftigt år 2023 främst av två skäl: • Höjda avgifter/premier i det nya pensionsavtalet som gäller från 1 januari 2023 • Stor ökning i prisbasbeloppet år 2023 Moderniseringen av pensionsavtalet med höjda avgifter/premier från 4,5 procent till 6 procent av lönesumman upp till taket (7,5 inkomstbasbelopp) och från 30 procent till 31,5 procent för inkomster över taket innebär en stor kostnadsökning av den avgiftsbestämda pensionen. Det nya avtalet medför en viss dämpning av kostnaden för den förmånsbestämda pensionen framöver, då nytillträdet till KAP-KL upphör. Med en ”jämn” ökningstakt av prisbasbelopp och andra parametrar skulle vi kunna förvänta en liten minskning av kostnaderna för intjänandet av den förmånsbestämda pensionen p g a av det nya avtalet. Men så blir inte fallet år 2023.

SKR föreslår att PO-pålägget höjs från 39,25 % till **42,75 %**, *vilket dock kan komma att ändras när SKRs skatteunderlagsprognos kommer den 20 oktober.*

Volym

Volymförändring har en direkt påverkan på kommunens totala kostnad. Kostnaden med några undantag ökar om befolkningen ökar för att det blir fler som behöver stöd och service.

Volymen kan också påverkas av flera andra faktorer än befolkningsförändringar, exempelvis lagstiftning som ändrar den personkrets som är aktuell för en viss insats.

Demografiberäkning

I årets arbete med budget 2023 och plan 2024-2025 så har vi för första gången lagt in en automatisk beräkning av befolkningsförändringar i vår modell. I modellen använder vi de åldersintervall som finns i SKRs skatteunderlagsprognos. Sedan har det skett en viktning av åldersintervallen eller förändringen i sin helhet för respektive verksamhet. Sedan finns det i politiker fliken möjligheter att välja hur stor påverkan demografiförändringarna ska få på budgeten.

Ambitionsnivå

På grund av omvärldsfaktorer är det relativt svårt att påverka effekterna av pris och volym. Däremot är effekterna av ambitionsnivå påverkbara då den har en tydlig koppling till politiska beslut. Kommunens resurser är begränsade därför måste prioriteringar mellan olika intressegruppers behov göras. Man kan exempelvis välja olika nivåer av personaltäthet per elev eller brukare i skola eller omsorg. Kostnaden varierar beroende på personaltäthet, gruppstorlek, lokalutformning med mera.

Om alla kommunala insatser utfördes med en för riket genomsnittlig prisnivå, volym och ambition skulle inga utläsbara skillnader finnas i nedlagd kostnad per individ i jämförelse mellan kommunerna. Skillnader i kostnad förklaras till stor del av en variation i ambition som handlar om lokala förutsättningar, inklusive den politik som bedrivs eller har bedrivits.

Att följa och mäta de egna kostnaderna i relation till standardkostnader och kostnader hos liknande kommuner ger värdefulla indikationer om vilka verksamheter som ur ett effektivitetsperspektiv verkar avvika positivt eller negativt mot jämförelsekommunerna. Det blir en viktig utgångspunkt för fördjupad analys.

Finansiella och ekonomiska mål

I riktlinje för ekonomisk styrning finns följande ekonomiska mål fastställda;

- Resultatnivån ska vara minst 2,0 procent av skatt och generella statsbidrag varje år under planperioden.
- Kommunens egenfinansiering ska över tid ligga över 60% och endast stora och/eller långsiktiga investeringar ska lånefinansieras,
- Soliditeten inkl. pensionsförpliktelser ska långsiktigt överstiga 25 %. På kort sikt ska kommunen 2023 uppnå 20%.

Kommunen ska också eftersträva att plandokumentet innehåller en koncernbudget så att den sammanställda koncernredovisningen kan följas upp mot ett budgeterat resultat.

Kommunen ska också arbeta för att åstadkomma en långsiktig ekonomisk plan på minst 5 år och i ett senare skede på 10 år.

Kommunen hade inför budgetarbetet intentionen att sammanställa en koncernbudget, men har nu fått besked från Tierps Kommunfastigheter, (TKAB) och AB Tierpsbyggen, (ABTB), att de inte kommer att ha några budgetar klara förrän i december, däremot har vi fått budget från Tierps Energi & miljö AB, (TEMAB).

Kapitel 6 Verksamhetsavsnitt

Inledande om Agenda 2030

År 2015 antog FN:s medlemsländer Agenda 2030 - den mest ambitiösa agendan för hållbar utveckling som världen antagit. Sverige har skrivit under agendan som innehåller 17 globala mål. Även om målen är globala är de flesta av lösningarna lokala och kommunen har ett stort ansvar för att ställa om till ett hållbart samhälle. All kommunal verksamhet sker egentligen i linje med Agenda 2030 och ryms under agendans tre hållbarhetsdimensioner – ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet.

Tierps kommun har därför antagit lokala delmål som visar vad agendan innebär för oss i vår kommun, och som alla verksamheter ska arbeta för att uppnå.

I detta kapitel beskrivs kommunens olika verksamhetsområden. I varje avsnitt framgår också vilka lokala delmål för Agenda 2030 som kommunen antagit.

Avsnitt 6.1 Kommun och inflytande

Utvecklingsförutsättningar

Tierps kommun har ett gynnsamt läge mellan Uppsala och Gävle. Tillgången till bra kommunikationer är god och skapar förutsättningar för medborgarna att på ett klimatsmart sätt förflytta sig mellan bostad och arbetsplats.

Tierps kommun har växt under senare år och väntas fortsätta växa, framförallt är det åldersgrupperna äldre samt barn och unga som ökar. Det innebär att de kommunala verksamheterna ska erbjuda service till ett växande antal invånare, samtidigt som försörjningskvoten ökar.

Kommunens organisation ger förutsättningar att generera samordningsvinster för verksamheterna då alla arbetar för samma nämnd, kommunstyrelsen.

Nationell lagstiftning och styrande beslut

Kommunallagen reglerar stora delar av kommunernas verksamhet. Den ska ge ett stabilt ramverk, goda förutsättningar för den lokala demokratin och bidra till ett fungerande samspel mellan förtroendevalda och tjänstemän. Medborgarna och samhället i övrigt ska ges goda möjligheter att följa och granska arbetet i kommunerna.

Förvaltningslagen ger en grundläggande struktur för kontakterna mellan myndigheter och enskilda vid ärendehandläggning. Lagens främsta syfte är att värna medborgarnas rättssäkerhet när de har med förvaltningsmyndigheter att göra.

Under 2021 fastställde Regionfullmäktige den nya Regionala utvecklingsstrategin (RUS). Den är en långsiktig strategi som handlar om hur organisationen Region Uppsala vill möta framtidens utmaningar och utveckla det geografiska området Uppsala län tillsammans med Tierps kommun och övriga kommuner i länet. Syftet är att tillsammans kunna skapa bästa möjliga förutsättningar för invånarna att leva ett gott liv i en nyskapande kunskapsregion med internationell lyskraft. Strategin ska också fungera som länets Agenda 2030 strategi.

Myndigheten för digital förvaltning (DIGG) har tagit fram vilka steg kommuner behöver vidta för att genomföra EUs förordning (2018/1724) Single Digital Gateway (SDG), det vill säga den gemensamma digitala ingången till EU. SDG ska göra det enklare för europeiska privatpersoner och företag att få tillgång till relevant information och kunna utföra tjänster digitalt hos offentliga aktörer inom hela EU. För att svara upp mot förordningen behöver kommunen ansluta sig till och införa vissa nya digitala tjänster. Dessa kommer för år 2023 och framåt kräva att resurser läggs på införande och förvaltning.

Demokrati och inflytande

Det politiska uppdraget är tvådelat, dels som ”serviceaktör” och dels som ”demokratiaktör”. Som serviceaktör tar politiken ansvar för att kommunen uppfyller sitt uppdrag enligt lag och att medborgarna ges den service och de tjänster de har rätt till. Att vara demokratiaktör innebär att skapa förståelse för kommunens uppdrag. Dels att ta ansvar för helheten och för att prioritera de gemensamma resurserna. Dels att medborgare, föreningar, företag och de som arbetar i kommunen ges möjlighet till insyn och inflytande över kommunens utveckling. Det handlar om ett aktivt samspel där alla ska ges möjlighet att vara en aktiv medspelare i samhällsutvecklingen. Transparens, dialog och inflytande är viktiga delar.

Genom kommunens riktlinjer för medborgardialog skapas förutsättningar för medborgarnas delaktighet, inflytande och medskapande. Möjligheten att påverka beslut som rör våra levnadsförhållanden är en demokratisk rättighet.

Under kommunfullmäktige finns en särskild demokratiberedning. Beredningen arbetar för att

utveckla och öka dialogen med kommunens medborgare. Beredningen ska också verka för ökat politiskt engagemang med förbättrad representativitet och mångfald i kommunens styrande organ. Kommunen har olika former för kontinuerligt inflytande och dialog, till exempel brukarråd, allmänhetens frågestund i kommunfullmäktige och synpunktshantering.

Barn och ungas delaktighet och inflytande

Barnkonventionen är svensk lag sedan januari 2020. Artikel 12 i barnkonventionen konstaterar att barnet har rätt att uttrycka sin mening i alla frågor som berör det.

Barn och unga, liksom vuxna, behöver nås och engageras på olika sätt för att så många som möjligt ska få reell möjlighet till delaktighet och inflytande. Delaktighet innebär att göra sin röst hörd och bli lyssnad på, medan inflytande innebär möjligheten att få gehör för sina synpunkter och se dem leda till förändringar. Satsningar som syftar till att lära barn och unga om demokrati måste följas av faktiska möjligheter att påverka. Det är viktigt att kontinuerligt pröva nya metoder, hålla ut och arbeta långsiktigt för att stärka delaktigheten och inflytandet.

Tierps kommun arbetar med att stärka barn och ungas delaktighet och inflytande. I medborgardialoger ska dialogtillfällen hållas med barn och/eller unga vuxna i de fall de är berörda.

Det pågår arbete med att utveckla en app för unga i Tierps kommun. Den ska bland annat innehålla information till unga om evenemang, mötesplatser och var man vänder sig om man mår dåligt eller behöver stöd. Genom appen ska det vara möjligt att som ung framföra sina åsikter eller ställa frågor till kommunen, samtidigt som det ska finnas möjlighet för kommunen att kunna ställa frågor direkt till unga.

Utöver detta utreds möjligheten att införa e-förslag för alla medborgare i Tierps kommun, samt att införa en demokratitrappa för elever i grundskolan, med inspiration från Kulturarvstrappan.

Samverkan med civilsamhället

Ett starkt och engagerat civilsamhälle är avgörande för att kommunen ska utvecklas i en hållbar riktning och för att vi som samhälle gemensamt ska kunna lösa de utmaningar vi står inför. Att kommunen och civilsamhället utvecklar fungerande samverkansformer är därför avgörande för att Agenda 2030-målen ska uppnås.

En process för att ta fram en lokal överenskommelse mellan Tierps kommun och civilsamhället har pågått sedan 2020 i nära dialog med föreningslivet i kommunen. Kommunfullmäktige beslutade att anta överenskommelsen i juni 2022. Det övergripande syftet med överenskommelsen är att skapa samsyn, tillit, och förtroende mellan parterna. Överenskommelsen innehåller principer och åtaganden för samverkan mellan Tierps kommun och civilsamhällets organisationer. Den är en gemensam grund att stå på för kommunen och de föreningar som aktivt väljer att ansluta sig till överenskommelsen. Överenskommelsen innebär inte att det kommunala ansvaret för välfärdsfrågor och välfärdsutvecklingen i Tierps kommun ska flyttas över till civilsamhället.

Ett föreningsråd inrättades under 2022. Syftet föreningsrådets verksamhet är att underlätta för föreningar i kommunen genom en ömsesidig och stimulerande dialog mellan kommunen och föreningslivet, vilket bygger goda relationer. Ett gott samhällsengagemang ska på sikt ge en positiv utveckling för föreningar i kommunen, vilket också ökar förutsättningarna för fler människor att känna delaktighet och inkludering samt att verka för utveckling av kommunen som helhet.

Styrmodell

Kommunens styrmodell arbetades om under 2019. Den nya modellen bygger på målstyrning

och ett tillitsbaserat förhållningssätt. Stor vikt har lagts på medborgarnas insyn i och förståelse för kommunens verksamheter. Utformningen av budgetdokumentet är ett led i det. Budgetdokumentets utformning möjliggör också en harmonisering med FN:s antagna hållbarhetsmål, Agenda 2030, och regionala mål.

Intern styrning och kontroll är en del av ekonomi- och verksamhetsstyrningen och syftar till att hjälpa kommunstyrelsen och kommunledningen att säkerställa att de mål som kommunfullmäktige har beslutat om uppnås, att intern och extern rapporteringen är tillförlitlig och att såväl lokala som nationella bestämmelser följs.

Tillitsbaserat förhållningssätt i styrning syftar till att skapa och vidmakthålla en känsla av tillit och förtroende mellan chefer, mellan medarbetare och mellan chefer och medarbetare. Som organisationskultur innebär det att det finns en allmän respekt och tilltro till den enskilde chefens eller medarbetarens professionella kunskap, integritet och förmåga till att utföra sina arbetsuppgifter utan omfattande översyn.

Ett tillitsbaserat förhållningssätt förutsätter att det finns en känsla av gemensamt syfte för organisationen – ett gemensamt ställningstagande till varför kommunen behövs i samhället – där alla upplever att de bidrar, är värderade, är uppskattade, och att de får utrymme att fatta egna beslut inom de ramar som fastställts genom lag och andra bestämmelser.

Tillitsbaserat förhållningssätt i styrning innebär inte att verksamhet är befriad från all form av uppföljning och kontroll. Till viss del är uppföljning och kontroll, så länge den är på en rimlig nivå och utformad på ett nyttigt sätt, en förutsättning för att skapa tillit i en stor organisation.

Effektiv organisationsstruktur

Sedan år 2007 arbetar Tierp i en organisationsmodell där kommunstyrelsen är ansvarig nämnd för kommunens verksamheter. Syftet är att få en tydligare styrning genom en enda styrlinje från kommunstyrelsen till verksamheten. Inom kommunstyrelsen finns utskott för beredning av ärenden till kommunstyrelsen och för att följa upp verksamheten. Utskotten har delegation på viss myndighetsutövning, men utövar i övrigt ingen egen styrning av verksamheten. Idag finns fyra verksamhetsutskott under kommunstyrelsen, utskottet för Barn och unga, utskottet för Arbete och omsorg och utskottet för Samhällsbyggnad som bereder ärenden inom sina områden, samt kommunstyrelsens arbetsutskott. Inför den kommande mandatperioden kommer beslut fattas under 2022 om en delvis förändrad utskottsstruktur.

Organisationsmodellen ger förutsättningar att generera samordningsvinster för verksamheterna då alla arbetar under samma nämnd.

Krisberedskap och civilt försvar

En kris är en händelse som drabbar många människor och stora delar av samhället. Kriser uppstår ofta oväntat och utan förvarning, det är därför viktigt att bygga upp en god beredskap. Alla berörda aktörer behöver ha en god uppfattning om sin egen roll och ansvar, samt kunskaper och färdigheter i att hantera information, samverka, fatta beslut och kommunicera.

Det civila försvaret omfattar hela samhället, där många aktörer måste samverka. Att skapa ett starkt civilt försvar är därför en process som kommer att behöva fortgå under många år framåt. Verksamheten bedrivs av många olika aktörer; statliga myndigheter, kommuner, regioner, näringsliv och frivilligorganisationer.

Covid-19 och det förändrade säkerhetsläget i vårt närområde har aktualiserat behovet av en ökad krisberedskap och förmåga att hantera extrema situationer och kriser i kommunen framöver. Arbetet med en ökad krisberedskap och kommunens kontinuitetsplanering omfattar bland annat att se över behovet av beredskapslager av till exempel livsmedel och skyddsmateriel för vård och omsorg.

Under 2023 förväntas kommunen att få ett större ansvar för brottsförebyggande arbete.

Kommunen förväntas ta fram en aktuell lägesbild över brottsligheten på lokal nivå som ska mynna ut i en åtgärdsplan för det brottsförebyggande arbetet i kommunen.

Kommunerna står starka tillsammans

Kommunstyrelsen beslutade i mars 2020 att ställa sig bakom ambitionen att skapa större nytta för medborgarna genom ökad samverkan inom Uppsala län. Ambitionen är att kommunerna Tierp, Älvkarleby, Enköping, Knivsta, Heby, Östhammar och Håbo gemensamt ska genomföra en första bred förstudie om möjligheterna att samverka mer kring olika kommunala uppdrag. Rent konkret har det resulterat i ett antal projektplaner inom prioriterade områden. Idag finns pågående samverkan både inom juridik- och upphandlingsområdet.

Samverkan i länet har fortsatt öka och idag finns även Uppsala kommun samt Region Uppsala med som intressenter för att uppnå ytterligare samordningsvinster. Bland annat har ett HR-nätverk etablerats för att kunna samverka och utveckla arbetet med kompetensförsörjning över hela länet.

Varumärket Tierp

Tierps kommun har en rik historia som vi ska synliggöra för att lyfta och utveckla bilden av kommunen, dess verksamheter och geografiska område. Kommunen arbetar med en gemensam varumärkesplattform som tar vara på både historien och de framtida möjligheterna som finns. Arbetet med varumärkesplattformen kommer att återupptas efter att ha pausats under pandemin. Varumärkesplattformen ska användas vid såväl marknadsföring som rekryteringar.

Digitalisering

Samhällets digitalisering medför att medborgare och företag ställer högre krav på tillgänglighet, delaktighet och service. Att ta tillvara digitaliseringens möjligheter är ett sätt för kommunen att effektivisera verksamheten och göra den mer tillgänglig. Digitalisering är inte en IT-fråga utan handlar framförallt om verksamhetsutveckling och ett förändrat arbetssätt.

Ett fungerande utbyggt bredband i kommunen är en av förutsättningarna för fortsatt digitalisering. För åren (2022-2025) har tio landsbygdsprojekt i kommunen beviljats projektstöd av PTS, Post- och Telestyrelsen. Den totala investeringen är på 110 miljoner i kommunen, varav cirka 40 miljoner är stödpengar och aktörerna investerar 70 miljoner. Till skillnad från tidigare betalas projektpengarna ut i förskott.

Kommunen fortsätter att utveckla den digitala servicen så medborgare och företag kan hantera sina ärenden oberoende av tid och rum. Även de interna processerna fortsätter att digitaliseras för att bli mer effektiva, tydligare och konsekventa. Vi arbetar för att hela processer ska vara digitala från att initiera ärenden till att handlingar arkiveras i ett E-arkiv.

De senaste åren har delvis förändrat vårt arbetssätt till att bli mer oberoende av tid och plats. Vi arbetar för att det digitala mötet och den digitala arbetsmiljön ska vara god långsiktigt. Vår digitala arbetsplats behöver rätt verktyg och förutsättningar för att kunna bidra till goda och effektiva samarbeten och resultat.

Säker digital kommunikation (SDK) och Single digital gateway (SDG) är ett nationellt respektive europeiskt initiativ som kommer påverka Tierps kommun framöver. SDK är ett samverkansprojekt för en säker och enhetlig hantering av känslig information inom den offentliga sektorn i Sverige. Tjänsten bygger på en gemensam digital infrastruktur som nu går att ansluta till. SDG, den gemensamma digitala ingången till EU, ska göra det enklare för privatpersoner och företag att få tillgång till relevant information och kunna utföra tjänster digitalt hos offentliga aktörer inom hela EU.

Den gemensamma IT-nämnden för Tierp, Älvkarleby, Östhammar, Heby och Knivsta kommuner har nu funnits ett antal år och vi arbetar nu för att fortsätta utveckla och förbättra processerna och samarbete, både gentemot IT-centrum och övriga kommuner.

Upphandling

Upphandling är en stödfunktion för hela kommunkoncernen. Syftet är att hjälpa till med strategisk styrning, kontroll och en helhetssyn utifrån ett totalkostnadsperspektiv med en långsiktigt god ekonomi. Kommunen har en kvalitetssäkrad upphandlingsprocess för kommunkoncernens totala behov av varor, tjänster och entreprenader. Det innebär att all anskaffning sker enligt gällande regler, att utbildningar hålls löpande och att företag bjuds in till informationsträffar.

Under 2021 genomfördes 122 upphandlingar av varor, tjänster och entreprenader. All upphandling ska vara inriktad på att de upphandlande varorna och tjänsterna ska bidra till en ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbar utveckling.

Med syfte att tillsammans nyttja resurser och volymer så effektivt som möjligt finns sedan lång tid tillbaka en samverkan mellan kommunerna i Uppsala län kring genomförande av upphandlingar men även för kompetensutveckling av upphandlare.

Mål

10. Minskad ojämlikhet

Minska ojämlikheten inom och mellan länder.

Delmål
10.8 Tilliten bland kommunens invånare ska öka.

16. Fredliga och inkluderande samhällen

Främja fredliga och inkluderande samhällen för hållbar utveckling, tillhandahålla tillgång till rättvisa för alla samt bygga upp effektiva, och inkluderande institutioner med ansvarsutkrävande på alla nivåer.

Delmål för Tierps kommun
16.1 Medborgarnas delaktighet i kommunens verksamhet och utveckling ska öka.
16.2 Kommunens verksamheter ska vara effektiva, transparenta och rättssäkra.
16.3 Kommunens resultat ska under respektive år i planperioden uppgå till minst 2,0 % av summan av skatteintäkter och generella statsbidrag. Detta för att konsolidera ekonomin med beaktande av pensionsskuldens utveckling, finansiera investeringar och ha handlingsutrymme för framtida verksamhetsförändringar.
16.4 Kommunen ska endast lånefinansiera stora och långsiktiga investeringar. Det vill säga där det är rimligt att kostnaderna för investeringarna ska bäras även av kommande generationer. Kommunens egenfinansiering ska över tid ligga över 60 %.

Delmål för Tierps kommun

16.5 Kommunens soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser ska på lång sikt återställas till minst 25 %. På kort sikt ska målet vara 2023 – 20 % och 2025 – 25 %.

17. Genomförande och globalt partnerskap

Stärka genomförandemedlen och återvitalisera det globala partnerskapet för hållbar utveckling.

Delmål för Tierps kommun

17.1 Kommunens samverkan och partnerskap med andra kommuner, Region Uppsala, företag och civilsamhälle ska öka.

17.2 Kommunens upphandlingar ska genomföras på ett sätt som bidrar positivt till Agenda 2030 även utanför kommunens gränser.

Särskilda uppdrag

Särskilda uppdrag

6.1.a Medborgardialog ska genomföras för att öka delaktigheten och medskapandet för kommunens invånare inför alla större utvecklingsförändringar. Kommunen ska främja lokalt engagemang för lokal utveckling på samtliga orter/områden i kommunen.

6.1.c Digitaliseringstakten inom kommunens verksamheter ska öka för att uppnå bättre service gentemot medborgare, verksamhetseffektivisering samt ge möjligheter för nya servicelösningar.

6.1.g Den mat som serveras i kommunens verksamheter ska vara god och näringsrik. Upphandlingarna ska utformas så att lokala livsmedelsproducenter ges goda förutsättningar att kunna bli leverantörer och andelen ekologisk mat ska öka.

6.1.h Se över menyer och metoder för att minska på matsvinnet ytterligare och öka nöjdheten med maten inom alla verksamheter utifrån föregående års nivå.

6.1.j Intensifierat effektiviseringsarbete inom hela kommunkoncernen för att resurserna ska räcka till mer, generera kvalitetshöjningar samt öka organisationens robusthet såväl ekonomiskt som organisatoriskt.

6.1.k Effektiviseringsuppdrag 2023: Översyn av möjliga samordningsvinster, effektiviseringar och åtgärder inom kommunen som helhet. Åtgärder genomförs löpande och de delar som kräver politiskt beslut lyfts upp under 2023 för att säkerställa tillräcklig effekt 2024, total kostnadsreduktion ska generera en miniminivå som medför att resultatnivån för kommunen om 1% kan hållas 2024.

6.1.l Beredskapssamordnare. Utifrån kommunens kommande ansvar för brottsförebyggande arbete och ANDTS – Mål 16: 1-4 Agenda 2030. Delvis finansierad av medel från MSB.

6.1.m Tydliggöra kostenhetens uppdrag, effektivisera organisationen.

6.1.n Medel som läggs hos kommundirektör för effektiviseringsuppdrag 2023. Översyn av samordningsvinster, effektiviseringar och åtgärder för att säkerställa effekt inför budget 2024.

Avsnitt 6.2 Barnomsorg och utbildning

Utvecklingsförutsättningar

År 2021 hade kommunen 3682 barn och elever i förskola och grundskola och i mars 2022 var antalet 3797. Antalet elever har ökat kraftigt de senaste tre åren och trenden ser ut att fortsätta vilket för med sig behov av långsiktigt hållbara strategier gällande resursfördelning, lokaltillgång och lokalutnyttjande. Antalet elever i gymnasieskolan har ökat och var 523 elever år 2022 och i vuxenutbildningen var, i maj 2022, 531 personer inskrivna.

I Tierps kommun omfattar utbildningsområdet barnomsorg, förskola, förskoleklass, grundskola, fritidshem, fritidsklubb, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, kommunal vuxenutbildning (Yrkesvux), särskild utbildning för vuxna (Lärvux) och utbildning i svenska för invandrare (SFI). Kommunen har arton förskolor, elva grundskolor, en gymnasieskola med ungdomsgymnasium samt vuxenutbildning.

Tabellen visar elevantal i Tierps kommuns skolor.

Elevstatistik	2020	2021	2022
	<i>Källa: SCBs årliga statistik per oktober</i>	<i>Källa: SCBs årliga statistik per oktober</i>	<i>Källa: SCBs årliga statistik per oktober</i>
Förskola och pedagogisk omsorg	1069 (kommunal förskola)	1036 (kommunal förskola)	984 (kommunal förskola)
	4 (kommunal pedagogisk omsorg)	0 (kommunal pedagogisk omsorg)	0 (kommunal pedagogisk omsorg)
	51 (fristående pedagogisk omsorg)	53 (fristående pedagogisk omsorg)	51 (fristående pedagogisk omsorg)
Grundskola	2312 (inklusive förskoleklass), varav 979 i fritidshem och 40 i fritidsklubb	2412 (inklusive förskoleklass), varav 907 i fritidshem och 42 i fritidsklubb	2448 (inklusive förskoleklass), varav 939 i fritidshem och 64 i fritidsklubb
Grundsärskola och träningssärskola	28	26	32
Gymnasium	576	525	512
Gymnasiesärskola	19	21	17
Vuxenutbildning	868*	701*	1050*

Tabell 5: Elevantal i Tierps kommuns skolor. Källa: SCB

* Antal inskrivna personer, ej omräknat till heltidsstuderande.

Nationell lagstiftning och styrande beslut

All utbildning vilar på skollagen och de olika förordningarna för förskola, grundskola, gymnasium och vuxenutbildning. Tierps kommun följer barnkonventionen som lag och de allmänna råden vilka är rekommendationer om hur pedagogisk omsorg, förskolor, skolor och vuxenutbildningen bör tillämpa lagar och regler.

I både bibliotekslagen och skollagen anges att eleverna i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ska ha tillgång till skolbibliotek.

Bland kommande lagförändringar som diskuteras ingår obligatorisk förskola från 5 år och en 10-årig grundskola med nuvarande förskoleklass som den första årskursen.

Statlig styrning och ekonomi

Huvudmän, det vill säga den som har det övergripande ansvaret för en skola, har möjlighet att söka riktade statsbidrag för att skapa bättre förutsättningar att arbeta med skolutvecklingsfrågor och stödja barns och elevers lärande och utveckling. Tierps kommun har i dagsläget cirka 70 olika statsbidrag inom ett stort antal områden.

Förskola

Det har ställts höga krav på förändringar i förskolan under pandemin för att möta barnens, vårdnadshavares och personalens behov av trygghet och en säker arbetsmiljö. Det har varit en ansträngande tid för verksamheterna där vi tar med oss att förskola kan bedrivas på olika sätt och att kommunen klarar av att göra de anpassningar som krävs.

Det aktiva arbetet för att minska sjukfrånvaron fortsätter genom stödsinsatser av närmaste chef. År 2021 var sjuktalet i förskolan lägre än tidigare år trots pandemin.

I enlighet med kollektivavtalet HÖK 21 har en handlingsplan utarbetats i samverkansgruppen för utbildning. Förbättringsområden inom arbetsmiljö, arbetsorganisation och arbetstid har identifierats genom en enkät som alla medarbetare inom utbildning fått svara på. Arbetet fortsätter med olika åtgärder i samverkan med fackliga representanter.

Kommande år byggs flera nya förskolor med möjlighet att fasa ut provisoriska lokaler. Det kommer att ge bättre möjligheter att utveckla goda lärmiljöer för barnen och förbättra arbetsmiljön för personalen.

Likvärdigheten är förskolans största utmaning. Resurser i förskolan ska fördelas utifrån barnets förutsättningar och behov. Det behövs en större organisation kring barn i behov av särskilt stöd utifrån funktionsvariationer och socioekonomisk bakgrund. De duktigaste pedagogerna ska arbeta där behoven är störst för att öka likvärdigheten.

Förskolans nya plan för digitalisering implementeras hösten 2022. Bland annat lyfts vikten av att barnen ska vara aktiva producenter och få prova på programmering, filmskapande med mera. Lärmiljöerna utrustas med fler digitala verktyg för både barn och personal.

Arbete med hållbar utveckling sker genom Grön flagg. Förskolorna blir certifierade efter sina genomförda miljöarbeten anpassat till ålder och mognad inom olika områden. För närvarande har 17 av våra 18 förskolor certifieringar. Även matematik och Natur och teknik för alla (NTA) är prioriterade områden.

Förskolan har representanter i olika nätverk inom regionen, universitet och högskola. Partnerskola-samarbetet pågår med Uppsala universitet vilket ökar samverkan kring lärarutbildningarna. Sveriges kommuner och regioner (SKR) leder ett nationellt nätverk för verksamhetschefer där kommunens deltagande ger oss en god överblick över läget i hela landet.

På familjestödsenheten, inom Individ- och familjeomsorgen, bedrivs öppna förskolan. Öppna förskolans pedagog ska arbeta aktivt med att informera förskolan om det stöd som finns för kommunens invånare så de i sin tur kan föra vidare informationen till föräldrar. Genom tidig upptäckt och tidiga insatser främjas det förebyggande arbetet som familjestödsenheten kan erbjuda.

Grundskola och gymnasium

Kunskapsresultaten i Tierps kommun är något lägre än förväntat. De varierar mellan skolor även med hänsyn tagen till socioekonomiska förutsättningar. Därför krävs insatser över tid som syftar till att stärka likvärdigheten och höja kunskapsresultaten.

De totala elevkostnaderna samt de andelar som utgör undervisningskostnader och kostnader för elevhälsa ligger under rikssnitt inom grundskolan. Den största skillnaden sett i en

riksjämförelse finns att hitta i den del som berör undervisning. Under planperioden är ambitionen att vända denna trend i syfte att nå en likvärdig skola.

För att hjälpa elever med låg skolnärvaro är samarbetet och det förebyggande arbetet i samverkan kring barn i Tierp (SamBaT) viktigt. Där samarbetar Utbildningsverksamheten, Individ- och familjeomsorgen och Kultur och fritidsverksamheten med elever och vårdnadshavare. Tack vare arbetet som drivits av Högbergsskolan via ”Trygg övergång” har man kunnat fånga upp många elever med hög frånvaro i grundskolan.

År 2021 lämnade 82,3 procent av kommunens elever i åk 9 grundskolan med behörighet till gymnasieskolans nationella program vilket är en förbättring från föregående år men fortfarande lägre än den genomsnittliga kommunen i riket (84,7 procent).

Kommunens gymnasieskola har ett brett programutbud och ger våra unga goda möjligheter att kunna välja det program som de önskar. Samarbetet mellan ungdomsgymnasiet och vuxenutbildningen är en viktig förutsättning för att kunna behålla program trots få sökande. Teknik- och vårdcollege är viktiga forum för att säkerställa att utbildningen motsvarar arbetsgivarnas krav på våra elever. Andelen elever som är folkbokförda i kommunen och som valde att studera på kommunens gymnasieskola år 2021 var 62,6 procent.

Under 2021 tog 63,6 procent av eleverna i gymnasieskolan examen inom 3 år. Detta resultat ligger något under det förväntade med hänsyn tagen till socioekonomiska faktorer, men det är en förbättring från föregående år. Under året har en ny ledningsorganisation med fokus på närmare pedagogiskt ledarskap etablerats för att fortsatt utveckla och förbättra kunskapsresultaten. Gymnasieskolan arbetar med ett systematiskt kvalitetsarbete med inriktning på värdegrund och delaktighet. Ett prioriterat område är arbetet med ökad elevnärvaro. Insatserna syftar till att ytterligare höja kvaliteten på utbildningen så att andelen elever med examen ökar.

Kommunens största utmaning handlar om att höja måluppfyllelsen, öka andelen elever som lämnar gymnasieskolan med en examen, samt se till att skolan i kommunen blir likvärdig för alla elever. Planerade insatser för att lyckas med detta är kompetensutvecklingsinsatser för chefer och personal, utvecklade av ett nytt systematiskt kvalitetsarbete, samt olika lokala skolanknutna åtgärder framtagna inom processarbetet ”Samverkan för bästa skola” inom grundskolan.

Ett viktigt mål i grundskolans läroplan är att våra elever ska förberedas för det digitala samhälle som de ska verka i. Digitaliseringen i skolan innebär stora möjligheter samtidigt som det ställer krav på en god tillgång till digitala enheter och digitala system.

Kompetensutvecklingsinsatser genomförs för såväl chefer som övrig personal för att nå målet med en adekvat digital kompetens. Insatser för att förbättra infrastruktur, arbetssätt, förhållningssätt, lärmiljöer och organisation genomförs för att möjliggöra elevers och personals digitala lärande och kompetensutveckling. Åtgärdsplaner för digitalisering har utarbetats för alla skolformer. Alla som arbetar inom förskolan och skolan ska få bra förutsättningar att utveckla sin förståelse för digitaliseringens möjligheter och utmaningar.

Under 2021 genomfördes en satsning som innebär att varje elev i grundskolan har tillgång till en egen personlig dator eller iPad. I och med detta introducerades även heltäckande digitala läromedel. Användning av kommunikationsverktyg som Teams i digitala och flexibla former har utvecklats, inte minst som en följd av covid-19-pandemin. Ett kontinuerligt arbete för att utvärdera nya digitala tjänster pågår. Just nu är digitala prov och självskattningsverktyg för digital kompetens aktuella, liksom tjänster för kartläggning av kunskaper och trygghet.

Vuxenutbildning och matchning mot kompetensbehov

Inom vuxenutbildningen i Tierp erbjuds studier på grundläggande och gymnasial nivå, Yrkesvux, SFI (svenska för invandrare), samt Lärvox. Antalet studerande var 531 i maj 2022.

Samtliga utbildningsformer erbjuds även som distansstudier genom en extern aktör. Vuxenutbildningen är en arbetsmarknadsåtgärd för att minska utanförskap och rusta människor till arbete och/eller vidare studier.

En kombination av studier på SFI och en yrkesutbildning erbjuds inom Barn och fritid, Vård och omsorg samt inom Industriprogrammet. Dessa utbildningar ska möta arbetsgivarnas efterfrågan, samt korta utbildningstiden för elever inom SFI.

Vuxenutbildningen och Vård- och omsorgsverksamheten i Tierp samverkar kring flexutbildningar som leder till en yrkesutbildning som undersköterska. I dessa utbildningar ska de studerande ha möjlighet att kombinera studier och arbete. Genom statliga medel från Omsorgslyftet får den studerande möjlighet till nedsatt arbetstid med 30 procent med bibehållen lön. Dessa utbildningar riktar sig till dem som arbetar inom vård och omsorg, men som saknar relevant utbildning för yrket. Inför införandet av skyddad yrkestitel för undersköterskor som sker under 2023, behöver dimensioneringen av utbildningsplatser anpassas ytterligare. Även utbildningar inom Barn- och fritid kommer erbjudas som flexutbildningar senast 2023.

Genom kommunens Lärcentrum erbjuds kommunens medborgare kostnadsfria möjligheter till högskolestudier på distans inklusive tentamensmöjligheter i hemkommunen.

Trygghet och hälsa

Elevers och vuxnas upplevelser av trygghet och trivsel är viktiga förutsättningar för lärande, hälsa och välbefinnande. Ett förebyggande och främjande barn- och elevhälsoarbete är ett högprioriterat område. Resultat på Skolinspektionsenkäter, centrala trygghetsundersökningar, samt den riksomfattande undersökningen Liv-Hälsa-Ung visar att grundskolan och gymnasiet behöver utveckla arbetet med likabehandlingsfrågor och ungas delaktighet när det gäller frågor som berör dem.

Alla barn och elever ska utifrån sina förutsättningar och behov komma till en stimulerande och tillåtande miljö. Trygghet är en förutsättning för förtroendefullt samarbete mellan barn, vårdnadshavare och personal. Barn- och elevhälsans organisation tar ansvar för kompetensutveckling och stöd.

Kommunen har nolltolerans mot kränkande behandling. Inom utbildningsverksamheterna utreds, rapporteras, dokumenteras och åtgärdas alla incidenter. Incidenterna följs upp och ett digitalt dokumentationsstöd finns för anmälan och uppföljning av tillbud och kränkningar. Ett viktigt samarbete mellan olika professioner inom utbildning, socialtjänst och kultur- och fritidsverksamhet sker i forumet SamBaT (Samverkan för Barn i Tierp), där man övergripande utifrån olika perspektiv arbetar förebyggande kring barns och ungas förutsättningar i Tierps Kommun. Syftet är att genom ökad samverkan med barns behov i centrum skapa goda förutsättningar för ett bra liv för barn och unga i kommunen.

I arbetet med att öka det psykiska välmåendet hos barn och unga samarbetar elevhälsan och kultur- och fritidsverksamheten. Ett exempel på detta är Dans för hälsa som riktar sig både till tjejer och killar samt föreläsningar och interaktiva aktiviteter kring psykisk hälsa inom fritidsgårdarnas verksamhet. Det främjande arbetet för psykisk hälsa ställer stora krav på kompetensen inom samtliga skolformer och därför är behovet av en barn- och elevhälsa med samtliga professioner viktig.

Utifrån lagrådsremiss 17 februari 2022 föreslås att elevhälsans uppdrag stärks. Elevhälsans arbete ska bedrivas på individ-, grupp- och skolenhetsnivå och ske i samverkan med lärare och övrig personal. Elevhälsan ska också vara en del av skolans kvalitetsarbete. Vid behov ska elevhälsan samverka med hälso- och sjukvården och socialtjänsten när behov finns. Elevhälsan ska främst arbeta hälsofrämjande och förebyggande och inriktas på elevers skolsituation och måluppfyllelse. Utredningen har dock visat att elevhälsans förebyggande

och hälsofrämjande arbete ofta får stå tillbaka för åtgärdande insatser i form av akuta ärenden. För att den samlade elevhälsans potential ska kunna utnyttjas fullt ut och bli verklighet behöver samverkan, såväl inom elevhälsan som mellan elevhälsan och övrig personal i skolan utvecklas. Lagändringen föreslås träda i kraft 2 juli 2023.

I Tierps kommun är en del i arbetet med tidiga insatser satsningen på nya samfinansierade kuratorstjänster. För att överbrygga glappet mellan socialtjänst och skola har fem kuratorer, riktade mot åk F-6, rekryterats. Kuratorerna är anställda i skolan men arbetar nära socialtjänsten med bland annat att motivera och lotsa barn och vårdnadshavare till att söka stöd, samt att arbeta för att motverka stigma i att söka hjälp hos socialtjänsten.

Måltiden i förskola och skola

En god kost gynnar skolresultaten. Inom förskolan och skolan serveras varje dag omkring 3900 portioner mat, vilken lagas på de nio tillagningskök som är geografiskt utspridda i kommunen. Arbetet innefattar att erbjuda hälsosamma och näringsriktiga måltider, men även att fylla ett pedagogiskt och lärande syfte för eleverna. Det innefattar även att arbeta för minskad klimatpåverkan, ökad andel gröna rätter samt minskat matsvinn, i enlighet med Agenda 2030.

Kommunen har under 2020-2021 arbetat för att öka andelen närproducerade livsmedel. Detta arbete bidrar till att öka kvalitén ytterligare på måltiderna som serveras, samtidigt som samverkan stärks med lokala producenter. I förlängningen väntas det bidra till ökad kunskap om livsmedelsproduktion och även stärka kommunens livsmedelsberedskap.

I kommande utveckling av nya förskolor och skolor, så växer även köken i kommunen och under år 2022 står ett nytt kök klart på Kyrkskolan i Kyrkbyn.

Kompetensförsörjning

Tillgången till legitimerade pedagoger är lägre än önskvärt i förskola och grundskola. Inom förskolan är andelen heltidstjänster med förskolläraryxamen 42 procent, vilket dock motsvarar medelvärdet i riket. Svårigheterna att rekrytera legitimerade lärare väntas öka kraftigt i framtiden på grund av stora pensionsavgångar i kombination med att intresset för yrket minskat de senaste åren. Inom grundskolan är andelen lärare med pedagogisk högskoleexamen 82,7 procent. För att möta dagens och framtida behov sker aktivt arbete med kompetensutveckling, till exempel uppdragsutbildningar för att öka andelen legitimerade pedagoger eller genom att bevilja studier inom till exempel Lärarlyftet. Att öka andelen legitimerade medarbetare och utöka den specialpedagogiska kompetensen är nyckelfaktorer i arbetet med att förbättra kommunens skolresultat.

Mål

4. God utbildning för alla

Säkerställa en inkluderande och likvärdig utbildning av god kvalitet och främja livslångt lärande för alla.

Delmål
4.1 Alla barn ska ha tillgång till förskola av god kvalitet som ger omvårdnad och förbereder dem för att börja grundskolan.

Delmål
4.2 Alla barn ska erbjudas en likvärdig grundskola av god kvalitet som leder till relevanta och ändamålsenliga kunskaper.
4.3 Säkerställ skolornas tillgång till närliggande naturmiljöer för utomhuspedagogik.
4.5 Andelen behöriga till gymnasieskolans yrkes- eller högskoleförberedande program ska öka på kommunens samtliga högstadieskolor.
4.6 Andelen gymnasieelever med examen inom 3 år ska öka.

5. Jämställdhet

Uppnå jämställdhet och alla kvinnors och flickors egenmakt.

Delmål
5.1 Kommunens verksamheter ska planeras utifrån både kvinnor och mäns, flickors och pojkars behov och resurser ska fördelas likvärdigt mellan könen.
5.2 Alla vuxna och barn ska bemötas utan diskriminering och utan stereotypa föreställningar om kön.

10. Minskad ojämlikhet

Minska ojämlikheten inom och mellan länder.

Delmål
10.1 Verka för att alla barn och vuxna i utbildningsverksamheterna, oavsett ålder, kön, funktionsnedsättning, etnicitet, ursprung, religion eller ekonomisk eller annan ställning ska behandlas lika.

Särskilda uppdrag

Särskilda uppdrag
6.2.a Dagens skolstruktur i form av skol- och förskoleverksamhet på nuvarande orter ska bibehållas och insatserna för en likvärdig skola ska öka.
6.2.b Fokus på tidiga insatser och förebyggande arbete för högre resultat.
6.2.c Snabbare vägar till arbete för vuxna genom praktikplatser varvat med SFI redan från början. Utveckla SFI och yrkes SFI för bättre resultat.
6.2.d Regional samverkan inom gymnasie- och vuxenutbildningen för bättre matchning mot arbetsmarknad och resurseffektivare verksamhet. Ökad samverkan mellan utbildning, näringsliv och de offentliga arbetsgivarna och se mer UF-företagande, lärlingsutbildningar samt utveckla teknik- respektive vård- och omsorgscollege.
6.2.f Pedagogisk omsorg ska erbjudas som ett alternativ.
6.2.g Utredning av fritidshemsverksamheten i Tierp med syfte att hitta en form som når lagstadgad nivå samt använder resurser på bästa vis.
6.2.i Sammanställa och synliggöra den statistik som redan finns i syfte att tydliggöra och stötta det systematiska kvalitetsutvecklingsarbetet samt vidta riktade insatser för att förbättra elevernas måluppfyllelse och öka likvärdigheten inom skolan.
6.2.j Stärka det förebyggande elevhälsoarbetet. Särskilt fokus ska läggas på ökad fysisk aktivitet genom fortsatt arbete enligt tidigare projekt "Rörelsesatsning i skolan" och deltagande i "Cykelvänlig skola".

Särskilda uppdrag
6.2.l Byggnation av ny förskola i Söderfors.
6.2.m Befintliga förskolelokaler som ersätts med ny förskola i Skärplinge säljs/återgår till lägenheter/återlämnas till skolan.
6.2.n Byggnation av SKR-konceptförskola på Vallskogatomten.

Avsnitt 6.3 Bo, trafik och miljö

Utvecklingsförutsättningar

Tierps kommuns folkmängd har ökat under de senaste åren. Inflyttning är den bidragande orsaken till den ökade folkmängden då födelseöverskottet under samma period varit negativt. Befolkningsprognosen för Tierps kommun visar fortsatt tillväxt. Den växande befolkningen innebär en ökad efterfrågan på bostäder, kommunal verksamhet och service.

Befolkningsökningen bidrar bland annat till ökade krav på infrastruktur som gynnar effektiva och fossilfria transporter och att samhällsexpansionen är hållbar. Utbyggnad av infrastruktur ställer höga krav på upphandlingar av utförandetjänster för att erhålla hög kvalitet till fördelaktig kostnad. Tierps kommun kommer fortsätta att använda sig av dynamiska inköpssystem för infrastrukturarbeten, det skapar goda möjligheter för mindre och lokala leverantörer att delta i upphandlingar.

Enligt kommunens vision ska Tierps kommun vara en grön och harmonisk oas för hela livet. Vid planering och byggande ska ett grönt, rent och tilltalande utseende eftersträvas. Kommunens olika delar ska ha tillgång till natur, grönska, rent vatten och präglas av god tillgänglighet.

Nationell lagstiftning och styrande beslut

En stor del av området handlar om myndighetsutövning och är därmed lagstyrt, till exempel inom samhällsplanering, byggnation, miljö, livsmedel, samt alkohol och tobak.

Den regionala utvecklingsstrategin (RUS) är en långsiktig strategi som handlar om hur organisationen Region Uppsala vill möta framtidens utmaningar och utveckla det geografiska området Uppsala län tillsammans med Tierps kommun och övriga kommuner i länet. RUS innehåller målsättningar om att bidra till en växande region och en hållbar utveckling.

Vattenmyndigheterna har tagit fram ett åtgärdsprogram utifrån EU:s vattendirektiv. Flera av åtgärderna riktar sig till kommunerna och kommer innebära vissa ökade kostnader kommande år.

Riksdagens beslut att avveckla det statliga investeringsstödet försvårar nyproduktion av bostäder till rimliga hyresnivåer. Den statliga utredningen ”En socialt hållbar bostadsförsörjning” föreslår bland annat att allmännyttan inte ska omfattas av lagen om offentlig upphandling (LOU). Blir förslaget verklighet skulle det kunna minska byggkostnaderna och ha stor betydelse för kommunens allmännyttiga bostadsbolag. Tierpsbyggen skulle ha möjlighet att bygga hyresrätter med hyresnivåer som kommuninvånarna har råd att betala.

Hållbart samhälle

För att nå ett klimatsmart samhälle måste kommunens samhällsplanering ha ett starkt fokus på att skapa förutsättningar för effektiva och fossilfria transporter. Det handlar om att prioritera nya bostads- och verksamhetsområden i kollektivtrafiknära lägen, verka för säkra skolvägar och att tillgången till förnybara drivmedel inom kommunen ökar. Kommunen ska även ställa miljökrav; till exempel vid upphandlingar, på exploatörer vid markanvisningar och på de kommunala bolagen via ägardirektiv och genom det gemensamma arbetet kring avfall och vatten- och avloppsplanerna. Detaljplanering av befintliga och nya områden ska leva upp till hållbarhetskrav. Vid all planering ska lösningar som främjar resurseffektivitet och minimerar påverkan på ekosystemen eftersträvas.

För att nå ett klimatsmart samhälle måste kommunens samhällsplanering fokusera på att

skapa förutsättningar för effektiva och fossilfria transporter. Det handlar om att prioritera nya bostads- och verksamhetsområden i kollektivtrafiknära lägen, verka för säkra skolvägar och att tillgången till förnybara drivmedel inom kommunen ökar. Kommunen ska även ställa miljökrav vid upphandlingar, på exploatörer vid markanvisningar och på de kommunala bolagen via ägardirektiv och genom det gemensamma arbetet kring avfall samt vatten- och avloppsplanerna. Detaljplanering av befintliga och nya områden ska leva upp till hållbarhetskraven. Vid all planering ska lösningar som främjar resurseffektivitet och minimerar påverkan på ekosystemen eftersträvas.

Energianvändningen till fastigheter ska aktivt minskas genom att kontinuerligt arbeta med energieffektivitet och att synliggöra faktisk uppmätt förbrukning för kunden. Vid uppvärmning av fastigheter ska elintensiv uppvärmning undvikas eftersom Tierp ligger i ett område med risk för effektbrist på elnätet. Genom att använda andra fossilfria uppvärmningsformer, så som fjärrvärme, minskas effektbristen på elnätet vilket annars kan påverka fortsatt exploatering och utbyggnad i kommunen.

Transportinfrastrukturen ska utvecklas med ett tydligt fokus på hållbar mobilitet som ger förutsättningar för ett tillgängligt samhälle där människor och gods kan förflytta sig säkert och effektivt. Det innebär exempelvis ett effektiviserande av befintlig infrastruktur och åtgärder som kan påverka behov av transporter och val av transportsätt. Här spelar flertalet faktorer in för att skapa möjligheter till hållbara kombinationsresor mellan gång, cykel och kollektivtrafik. En viktig del är att öka potentialen för cykling i det befintliga vägnätet. Kommunen har även en viktig roll att i samverkan med andra aktörer utveckla hållplatser och bytespunkter för att tillgängliggöra kollektivtrafiken. Det bidrar till ett jämställt transportsystem som är anpassat för alla.

Taxor inom renhållning och vatten- och avloppsverksamheten ska utvecklas för att möjliggöra för medborgarna att leva hållbart. Det ska vara lätt att göra rätt, vilket är centralt för att uppnå ett cirkulärt samhälle som inte tär på begränsade resurser.

Hållbara samhällen och tätorter kräver fungerande grön infrastruktur och spridningsvägar för djur och växter, och detta ska vara en integrerad del av samhällsplaneringen. Varierade grönområden och skyddad natur skapar högre motståndskraft mot klimatförändringarna och förser invånarna med flertalet ekosystemtjänster, bland annat luftrening, dagvattenhantering och svalka vid värmeböljor. Vatten är en grundförutsättning för allt levande på jorden, och rent vatten är en förutsättning för människors hälsa. En hållbar samhällsutveckling måste därför säkerställa att vårt grundvatten samt våra sjöar och vattendrag inte förorenas.

Enligt kommunens naturvårdspolicy ska det finnas god tillgång till en rik och varierad natur med goda förutsättningar för friluftsliv och rekreation. I ett samhälle där den psykiska ohälsan ökar är det viktigt att kommunens invånare har nära till natur, grönska, rent vatten och att dessa områden präglas av god tillgänglighet för alla. Det är viktigt för att gynna en god folkhälsa i hela befolkningen. Innan förtätning av bebyggd miljö sker ska tillräckligt stora ytor för dagvattenhantering, natur och rekreation säkerställas. Även skolors behov av gröna utemiljöer ska tillgodoses i planeringen.

Barn och ungas delaktighet inom samhällsplaneringen ska ta en större plats och kommunen måste arbeta för att de ska bli en aktiv del inom samhällsutvecklingen. Genom att planera i barn och ungas ögonhöjd och sänka blicken och se utifrån deras perspektiv skapas förutsättningar för ett hållbart samhälle.

Ny översiktsplan

Hösten 2018 fattade kommunfullmäktige i Tierp beslut om att tillsätta en tillfällig beredning för att utarbeta en ny översiktsplan. Det övergripande målet för beredningen är att utforma förslag till långsiktig och hållbar plan för hela kommunen. ÖP 2050 ska vara i linje med kommunens vision om en grön och harmonisk oas för hela livet. Beredningen ska arbeta

demokratiskt och öppet och ska enligt uppdraget aktivt verka för stort deltagande från allmänhet med en demografisk bredd, så att kommuninvånare i alla åldrar ges möjlighet att bidra till arbetet.

Det har genomförts medborgardialoger för att fånga upp medborgarnas kunskap och intressen inom det geografiska området. Det var totalt 551 medborgare som deltog under de arton dialoger som genomfördes hösten 2019 till våren 2020.

Som en del i arbetet med att ta fram en översiktsplan ska kommunen hålla samråd med allmänhet, myndigheter och organisationer. Översiktsplanen för Tierps kommun är ute på samråd hösten 2022. Syftet med samrådet är att samla in kunskapsunderlag, synpunkter och önskemål. Därefter omarbetas förslaget till översiktsplan med hänsyn till inkomna synpunkter. Målsättningen är att den nya översiktsplanen ska vara redo för antagande under 2023.

Planläggning, exploatering och bostadsförsörjning

Kommunen arbetar kontinuerligt med planläggning av mark för såväl bostadsändamål som för handel, verksamheter och andra funktioner. Det finns en ökad efterfrågan på bostäder i kommunen, därför är arbetet med att ta fram detaljplaner för bostadsändamål prioriterat. Planläggning av nya bostäder sker både i form av modernisering av befintlig bebyggelse, komplettering genom förtätning inom befintlig bebyggelsestruktur, liksom genom expansioner genom etableringar av nya bostadsområden.

Ledstjärna i samhällsbyggnadsprocessen hela vägen från översiktsplan, genom detaljplan, lovavändan, genomförande och till förvaltning ska vara ekonomisk, social och ekologisk hållbarhet. Kommunen arbetar för att genom planläggning, upphandling och genomförande skapa förutsättningar för en variation av byggnadstyper, bostadsstorlekar och upplåtelseformer. Allmänna platser och offentliga rum ska ha hög estetisk kvalitet med en bredd av funktioner och som uppmuntrar till möten och aktivitet. Kommunen utvecklar och provar nya samarbetsformer med exploatörer och externa aktörer för genomförande av större exploateringar, utan att belasta den kommunala ekonomin.

När nya bostadsområden planeras är det viktigt att tidigt planera för skola, förskola samt lokaler och ytor för sport och fritid.

Samverkan och kompetensförsörjning

Den kompetens och kapacitet som är kopplat till myndighetsutövande, såsom bygglov, serveringstillstånd eller miljötillsyn, är högt efterfrågad på arbetsmarknaden. Det finns risk för högpersonalomsättning, vilket innebär kapacitetsförluster under vissa perioder. Konsekvensen är längre ledtider för myndighetsärenden och sämre tillgänglighet för medborgare, verksamheter och företag.

Möjlighet till samverkan med närliggande mindre kommuner utreds. Fördelar med en ökad samverkan skulle kunna vara att samla viktig kompetens, skapa flera karriärvägar och få en högre grad av effektivitet och specialisering. Det skulle också kunna öka Tierps kommuns attraktivitet som arbetsgivare. Att samverka i en eventuell gemensam förvaltning kräver förarbete i form av likvärdiga interna arbetsrutiner i de samverkande kommunerna. Att använda samma ärendehanteringssystem innebär inte att upplägg och arbetssätt är detsamma.

Det finns djupgående samarbete mellan kommunens allmännyttiga bostadsbolag Tierpsbyggen, Tierps Energi och Miljö AB och Tierps kommun. Allmännyttan deltar ofta i tidiga skeden av detaljplaneprocesser där gemensamma kontaktytor finns. På samma vis ges samhällsbyggnadsenheten möjlighet till insyn och inspel i Tierpsbyggens projekt, till exempel gällande arkitektonisk utformning, samspel mellan allmänplats och allmännyttans fastigheter och samordnade av insatser inom geografiska områden. Andra centrala samarbetsområden med synergieffekter är inom upphandling, personalfrågor och projektledning.

Mål

6. Rent vatten och sanitet för alla

Säkerställa tillgången till och en hållbar förvaltning av vatten och sanitet för alla.

Delmål
6.1 Förbättra vattenkvaliteten genom att minska föroreningar, stoppa dumpning och minimera utsläpp av farliga kemikalier och material.
6.2 Effektivisera vattenanvändningen inom alla sektorer samt säkerställ en hållbar försörjning av sötvatten för att förebygga vattenbrist och låga grundvattennivåer.
6.3 Verka för att återställa de vattenrelaterade ekosystemen, däribland våtmarker, floder och sjöar.

7. Hållbar energi för alla

Säkerställa tillgång till ekonomiskt överkomlig, tillförlitlig, hållbar och modern energi för alla.

Delmål
7.1 Öka andelen förnybar energi i den kommunala energimixen och underlätta införandet av småskaliga energilösningar.
7.2 Minska kommunens energiförbrukning, bland annat genom energieffektivisering.

9. Hållbar industri, innovationer och infrastruktur

Bygga motståndskraftig infrastruktur, verka för en inkluderande och hållbar industrialisering samt främja innovation.

Delmål
9.1 Bygga ut en tillförlitlig och hållbar infrastruktur, där kollektivtrafik och olika mobilitetslösningar är en naturlig del, för att stödja ekonomisk utveckling och människors välbefinnande.
9.2 Genom upphandling styra mot renare och smartare teknik.
9.3 Antal hushåll och verksamheter som är anslutna till snabbt och kapacitetsstarkt bredband ska öka.

10. Minskad ojämlikhet

Minska ojämlikheten inom och mellan länder.

Delmål

10.7 Kommunens fysiska planering ska verka för att socioekonomisk segregation motverkas.

11. Hållbara städer och samhällen

Göra städer och bosättningar inkluderande, säkra, motståndskraftiga och hållbara.

Delmål

11.1 Verka för till fullgoda och ekonomiskt överkomliga bostäder för alla.

11.2 Kommunen ska ha planberedskap för 300 bostäder per år. Fokus ska vara att planera i kollektivtrafiknära lägen.

11.3 Skapa inkluderande tätortsmiljöer som erbjuder god tillgång till grönområden och offentliga platser och som ger möjlighet att ta sig fram säkert som gång- och cykeltrafikanter.

11.6 Ett gott utbud av offentlig och kommersiell service med hög kvalitet och tillgänglighet i hela kommunen.

12. Hållbar konsumtion och produktion

Säkerställa hållbara konsumtions- och produktionsmönster.

Delmål

12.1 Minska mängden avfall genom åtgärder för att förebygga, minska, återanvända och återvinna avfall.

12.2 Matsvinnet ska minska.

12.3 Kommunens upphandlingar ska främja hållbar produktion och stimulera en cirkulär ekonomi.

13. Bekämpa klimatförändringarna

Vidta omedelbara åtgärder för att bekämpa klimatförändringarna och dess konsekvenser

Delmål

13.1 Senast år 2045 ska kommunen inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser.

13.2 Klimatanpassa den fysiska planeringen för att begränsa klimatpåverkan och minska sårbarheten vid ett förändrat klimat.

13.3 Kommunens och kommunkoncernens transporter ska vara fossilfria till år 2030.

14. Hav och marina resurser

Bevara och nyttja haven och de marina resurserna på ett hållbart sätt för en hållbar utveckling.

Delmål
14.1 Förebygg och minska alla slags föroreningar i havet, i synnerhet från landbaserad verksamhet, såsom marint skräp och tillförsel av näringsämnen.
14.2 Förvalta och skydda marina och kustnära ekosystem på ett hållbart sätt.
14.3 Verka för stärkta populationer av fisk och andra vattenanknutna arter, bland annat genom åtgärder som förstärker fiskrekryteringen vid kusten.

15. Ekosystem och biologisk mångfald

Skydda, återställa och främja ett hållbart nyttjande av landbaserade ekosystem, hållbart bruka skogar, bekämpa ökenspridning, hejda och vrida tillbaka markförstörelsen samt hejda förlusten av biologisk mångfald.

Delmål
15.1 Integrera stadsgrönka och ekosystemtjänster vid planering, byggande och förvaltning i kommunens orter.
15.2 Bevara biologisk mångfald och säkerställ att värdefulla naturmiljöer får adekvat skydd och vårdas ur ett framtidsperspektiv.
15.3 Vidta åtgärder för att stärka ekosystemtjänster och motverka minskning av biologisk mångfald och spridning av invasiva arter på kommunägd mark.

Särskilda uppdrag

Särskilda uppdrag
6.3.b Vid upphandling ska krav ställas på ökande andel fossilfria bränslen, för att nå fossilfria transporter till år 2030. Kommunen ska även främja lösningar som underlättar för privatpersoner att nå effektiva och fossilfria transporter.
6.3.c Källsortering av avfall ska införas i kommunens samtliga verksamheter under 2023.
6.3.e Kommunen ska verka för att kommuninvånare och kommunens företagare har den information och medvetenhet som behövs för att göra medvetna val som främjar hållbar utveckling.
6.3.g Genomgång av hyreskontrakt inom bostadsbeståndet för att om möjligt tillgodose behov inom kommunens egna verksamhetslokaler för att effektivisera lokalutnyttjandet och möta bostadsefterfrågan.
6.3.h Området södra villorna i Siggbo trädgårdsstad läggs ut på anbud inför tecknande av exploateringsavtal för att hålla nere kommunens belåningsgrad och öka näringslivets medverkan i exploatering av området.
6.3.i Utreda möjligheterna för ytterligare delområden inom Siggbo trädgårdsstad att hantera via exploateringsavtal.
6.3.j Mobilitetsplan (plan för hållbart rese- och transportsystem) för Tierps kommun ska färdigställas under 2023.

Avsnitt 6.4 Kultur, fritid och friluftsliv

Utvecklingsförutsättningar

Kultur, fritid och friluftsliv är en av grundstenarna i ett väl fungerande samhälle, dessa bidrar till att vidga människors vyer och skapa förståelse för andras perspektiv. Tierps kommun har ett gott samarbete med länets institutioner, fria kulturskapare, civilsamhälle, föreningar och näringsliv. Internationella utblickar, utbyten och samarbeten är viktiga i ett mångkulturellt och globalt samhälle.

Tierps kommun har också god tillgång på rik och varierad natur. Kommunen har en lång och relativt oexploaterade kuststräcka. Dalälvslandskapet och odlingslandskapet ger och utstrålar orördhet och är bärare av tusenårig kulturhistoria. I kommunen finns flera naturreservat, ett kulturresevat, ett biosfärområde och flera riksintressen för friluftsliv och naturvård.

Kommunen samverkar med föreningar, studieförbund och civilsamhället och ger bidrag för arrangemang, aktiviteter och lokaler. Kommunen bidrar även med kompetens vid samverkan och erbjuder föreningslivet subventionerade ändamålsenliga lokaler och mötesplatser.

För att förverkliga det som står i kommunens vision, att Tierps kommun är en grön och harmonisk oas för hela livet, beaktas tillgänglighet och närhet till naturen i planeringen av framtida bostadsområden. Det är en framgångsfaktor.

Kommunen arbetar med att återstarta kulturlivet och föreningslivet efter covid-19-pandemin. Effekter på föreningslivet märks genom minskat deltagande inom barn- och ungdomsverksamhet. Inom kultursektorn finns minskad förmåga att arrangera evenemang hos kommunens föreningar.

Nationell lagstiftning och styrande beslut

Delar av området är reglerat i nationell lagstiftning. Uppdrag runt bibliotek och skolbibliotek regleras i bibliotekslagen respektive skollagen. Arbetet med att skydda och vårda kulturmiljön regleras i kulturmiljölagen, miljöbalken och plan- och bygglagen. Enligt lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk ska Tierps kommun bidra till att skydda och främja minoritetsspråken och främja de nationella minoriteternas möjlighet att behålla och utveckla sin kultur. Barnkonventionen medför åtaganden kring barns rätt till vila och fritid, till lek och rekreation anpassad till barnets ålder samt rätt att fritt delta i det kulturella och konstnärliga livet.

Region Uppsala antog år 2020 en regional biblioteksplan för perioden 2020-2023 som kommunen förhåller sig till. Kommunen förhåller sig också till de tio mål för friluftslivspolitikerna regeringen antog år 2012. I målen är utgångspunkten att friluftslivet bidrar till hälsa, naturförståelse och regional utveckling.

Motion och friluftsliv

Kommunen tillhandahåller ett flertal anläggningar och områden för träning, rörelse och hälsa. Exempel på dessa är sport- och motionshallar, specialsalar, ishallar, fotbollsplaner, utegym, friidrottsanläggning och motionsspår. Vintertid är skidspåren attraktiva besöksmål. Det finns tre inomhusbad i kommunen, dessa finns i Tierp, Örbyhus och Karlholmsbruk. Det finns även en utomhusbassäng i Örbyhus. I Kulturhuset Möbeln finns en boulehall med fyra banor.

Fritidsbanken som finns på Vegavallen i Tierp, är ett kostnadsfritt bibliotek för idrotts- och fritidsutrustning. Möjligheterna att vandra, cykla, bada, fiska och utöva friluftaktiviteter är stora i kommunen.

Tillgången till friluftsliv är värdefull både för den enskilda människan och för samhället i stort. Det är också en betydande del i kommunens ansvar för folkhälsan. Att vistas i naturen

kan medföra en rad positiva effekter för hälsan, till exempel minskad stress, stärkt kognitiv förmåga och förbättrad psykisk hälsa. Det främjar också fysisk aktivitet och ger möjlighet till sociala kontakter i en avkopplande miljö. Det är viktigt att alla människor får samma möjlighet att vistas i naturen och ha tillgång till friluftsliv som kan tillgodoses genom till exempel natur i sin närhet. I samarbete med bland andra Upplandsstiftelsen har ett antal speciellt utpekade Smultronställena i naturen tagits fram. Till smultronställena ska det vara lätt att ta sig och de ska ge förutsättningar för ett bra besök. I anslutning till Upplandsledens vandringsled genom kommunen finns öppna stugor för övernattnig. Tämnrånas kanotled har förlängts och är nu på cirka fem mil. Bryggor för strandhugg, i och upptag har byggts.

Kommunala naturbad finns i Mehedeby, Fagerviken, Ängskär, Lövestabruk, Karlholmsbruk, Ullfors, Ubblixbo, Tobo och i Tierp.

Kultur och välmående

I kommunen finns ett rikt kulturarv med vallonbruken och Örbyhus slott. Utöver dessa finns kulturområden såsom fiskelägen, det ålderdomliga kulturlandskapet och Hållnäs-kusten. Kommunen bedriver kulturverksamhet i egen regi, men också i samarbete med föreningsliv, civilsamhälle och kulturarbetare. Bibliotek, föreningsliv och studieförbund ger möjligheter att bevara och utveckla eget skapande, fortsatt bildning, stimulans och sociala möten. Kulturhuset Möbelen i centrala Tierp, samt biblioteken i kransorterna Örbyhus, Söderfors, Karlholm och Skärplinge är viktiga platser för möten mellan människor. Dessa platser erbjuder också kulturupplevelser och möjlighet till kulturutövande i olika former, till exempel föreläsningar, utställningar, konserter, föreställningar med mera. Arbetet med att nå ut till medborgarna pågår ständigt med utveckling av den uppsökande verksamheten med projekt som bokbil, bokautomater och kapprumsbibliotek även på de mindre orterna i kommunen. Bibliotekens uppsökande arbete med "Boken kommer" riktar sig till de som inte har möjlighet att ta sig till biblioteken i kommunen. Kommunen arbetar med att alla invånare ska ha möjlighet till kultur och välmående oavsett var i kommunen medborgarna bor.

Verksamheterna med kultur i vården, kulturprogram och studiecirkel, ger möjlighet till social gemenskap, minnesträning och trivsel.

Den offentliga konsten finns på olika ställen runt om i kommunen. Arrangemanget "Konst på väg" med öppet hus hos konstnärer och konstnätverkare i Tierps kommun lockar cirka 15 000 besökare årligen.

Tierps kommun har också ett rikt musikliv. Konsertserien Konsertkarusellen är ett samarbete mellan Musik i Uppland, Tierps kommun och det lokala föreningslivet. Flera konserter i olika genrer genomförs under året och på olika orter. Kommunen har även en rik folkmusik- och folkdanstradition. Genom Sveriges första och enda folkmusikinstitut, Eric Sahlström Institutet, tas kunskaper och erfarenheter inom folkmusik- och folkdansområdet tillvara och utvecklas. I kommunen finns flera spelmanslag och ett folkdanslag. Spelmansstämmor anordnas vid flera tillfällen under året. Lövestabruks kammarmusikfestival och Musik i Orangeriet på Örbyhus slott erbjuder under sommaren högklassig musik. Musiklivet är också mycket aktivt genom Norra Upplands Kammarorkester och kulturskolan i Tierps kommun uppträder löpande under året och är ett nav i de goda samarbeten som bedrivs inom musiklivet.

Psykisk hälsa

Den psykiska ohälsan har ökat i samhället och i samverkan med andra aktörer måste kommunen arbeta mer aktivt med att stärka den psykiska hälsan. Tierps kommun satsar mycket på förebyggande arbete tillsammans med Region Uppsala och övriga kommuner i länet. Med stöd av statliga stimulansmedel provas flera typer av riktade insatser till riskgrupper bland barn och unga. Till exempel införs Dans för hälsa riktad mot pojkar,

liknande den satsning riktad mot flickor som permanentas utifrån sina goda resultat. Det planeras även aktiviteter såsom föreläsningar kring psykisk ohälsa och ett ökat samarbete med Hälsoäventyret.

Fysisk aktivitet och friluftsliv har en dokumenterad positiv effekt på psykisk hälsa och kommunen arbetar med att ytterligare tillgängliggöra naturen för att stimulera till uteaktiviteter. Besöken i våra natur- och friluftsområden har ökat under covid-19-pandemin och troligt är att den trenden kommer att hålla i sig. Utvecklingen av utemiljö som stimulerar till ett aktivt liv kommer att bli allt viktigare i det framtida samhället.

Barn och unga

Kommunen erbjuder barn och unga ett varierat kulturutbud i förskola, skola och på fritiden. I kommunen finns familjelördagar, lovverksamhet, filmvisningar och bokprat riktat till familjer, barn och unga. Kulturskolan verkar på alla skolor och erbjuder möjligheter till utveckling på fritiden inom olika konstformer. Folk- och skolbiblioteken stimulerar och inspirerar till läsning, skrivande och eget skapande. Barn och unga ges förutsättningar att utveckla läsförståelse och språk genom god tillgång till litteratur och andra medier.

Bokäventyret är ett samarbete mellan Kulturskolan och biblioteksverksamheten där fokus ligger på att stärka läsoplevelser med estetiska uttryck som exempelvis skapande i bild och form, dans, rytmik, drama och gestaltning. Målet är att väcka nyfikenhet hos barnen och skapa en djupare förståelse för det lästa genom att få uttrycka sig varierat.

Tierps kommun har en kulturgaranti där alla barn genom en Kulturslinga får ta del av olika kulturupplevelser varje år. Tierps kommun har även Kulturarvstrappan där barnen i skolan tar del av det lokala, materiella och immateriella kulturarvet.

Fritidsgårdarna i kommunen är en träffpunkt för barn och unga och anordnar flera olika kulturarrangemang och aktiviteter under skolloven. Fritidsgårdarna är kostnadsfria och finns i orterna Tierp, Örbyhus, Söderfors och Skärplinge. Fritidsgårdarna är HBTQ-certifierade.

Idrottsanläggningar, sporthallar och bad ger förutsättningar för fysisk aktivitet och rörelse för barn och ungdomar. Genom föreningslivet och skolan skapas många aktiviteter på anläggningarna. Tierps kommun arbetar för en vattensäker kommun där simundervisning och lek är en viktig del för att säkerställa simkunnigheten.

Kommunen prioriterar utemiljön för barn och ungdomar. I Mehedeby, Karlholm, Skärplinge, Söderfors, Tierp och Örbyhus finns lekplatser med olika teman. I Tierp, vid Vegavallen, finns även en hinderbana och en sagostig för barn. Kommunägd skog, parkmark och grönområden ska främja den biologiska mångfalden och erbjuda människor en miljö som stimulerar till lek och utevistelse.

Mötesplatser

Kultur- och fritidsverksamheten skapar mötesplatser för människor. Digitala och fysiska mötesplatser med kompetent personal och gott värdskap ger människor livsglädje. Kulturhuset Möbeln är ett levande hus som genom liv och verksamhet blir en mötesplats för alla. I Kulturhuset Möbeln finns lärcentrum som erbjuder högskole- och universitets-studerande möjligheter till studier och tentamen. Biblioteken, baden och Vegavallen är exempel på andra inkluderande mötesplatser som kommunen driver. "Mer öppet" i biblioteken i kransorterna skapar ökad tillgänglighet. Kommunens offentliga konst erbjuder vardagliga möten med konst för medborgarna i gemensamma utemiljöer.

Mål

3. God hälsa och välbefinnande

Säkerställa hälsosamma liv och främja välbefinnande för alla i alla åldrar.

Delmål
3.1 Säkerställa kultur- och fritidsaktiviteter för alla, oavsett kön, bakgrund eller ekonomiska förutsättningar.
3.2 Säkerställa ett tillgängligt friluftsliv för alla, oavsett rörelseförmåga.
3.3 Säkerställa god tillgång till grönområden med höga rekreations- och naturvärden, som stimulerar till lek och utevistelse.

4. God utbildning för alla

Säkerställa en inkluderande och likvärdig utbildning av god kvalitet och främja livslångt lärande för alla.

Delmål
4.4 Ge goda förutsättningar för livslångt lärande, bildning och tillgång till ett rikt kultur- och fritidsliv för alla.

5. Jämställdhet

Uppnå jämställdhet och alla kvinnors och flickors egenmakt.

Delmål
5.1 Kommunens verksamheter ska planeras utifrån både kvinnor och mäns, flickors och pojkars behov och resurser ska fördelas likvärdigt mellan könen.

10. Minskad ojämlikhet

Minska ojämlikheten inom och mellan länder.

Delmål
10.2 Verka för att alla människor, oavsett ålder, kön, funktionsnedsättning, etnicitet, ursprung, religion eller ekonomisk eller annan ställning, blir inkluderade i det sociala, ekonomiska och politiska livet.

11. Hållbara städer och samhällen

Göra städer och bosättningar inkluderande, säkra, motståndskraftiga och hållbara.

Delmål
11.4 Stärka arbetet för att skydda och trygga våra kultur- och naturarv.
11.5 Säkerställa möjligheten till tätortsnära friluftsliv.

14. Hav och marina resurser

Bevara och nyttja haven och de marina resurserna på ett hållbart sätt för en hållbar utveckling.

Delmål
14.4 Främja ett hållbart fritidsfiske genom att skapa bättre förutsättningar för naturlig fiskreproduktion.
14.5 Verka för att det ska finnas tillräcklig infrastruktur för att minska fritidsbåtars påverkan på marina ekosystem.
14.6 Minska mängden plastavfall som hamnar i haven.

15. Ekosystem och biologisk mångfald

Skydda, återställa och främja ett hållbart nyttjande av landbaserade ekosystem, hållbart bruka skogar, bekämpa ökenspridning, hejda och vrida tillbaka markförstörelsen samt hejda förlusten av biologisk mångfald.

Delmål
15.4 Förvalta och tillgängliggöra kommunens grön- och naturområden så de både utvecklar höga naturvärden och lockar till utevistelse.
15.5 Informera om natur- och kulturvärden i tätortsnära miljöer för att öka medvetenheten hos kommuninnevånare och besökare.

Särskilda uppdrag

Särskilda uppdrag
6.4.a Ökat deltagande i det lokala föreningslivet ska stödjas då brobyggandet mellan människor via den ideella sektorn är nyckeln till att möta de utmaningar som pågående värderingsförändringar ger upphov till.
6.4.c Översyn och effektivisering av lokaluthyrning, hyror och avgifter inom Kultur och fritidsverksamheten.
6.4.d Aktiv samverkan kring gränsdragningslistor med TKAB för minskade driftkostnader för anläggningar.
6.4.e Avveckla Fritidsklubben, låg beläggning och erbjuds endast i Tierp.

Avsnitt 6.5 Näringsliv och arbete

Utvecklingsförutsättningar

Tierps kommun har ett gynnsamt läge mellan två större städer. För arbetsgivare är läget av stor vikt för att rekrytera arbetskraft. I Uppsala län beräknas minst 50 000 nya jobb erbjudas fram till år 2025 och befolkningen i länet bedöms öka med 16 procent fram till år 2030.

Tierps kommun har en lång bruks- och industritradition, en traditionen som lever vidare i flera stora multinationella företag samt innovativa mindre och medelstora företag inom verkstad och tillverkning. Den största branschen i kommunen är jordbruk, skogsbruk och fiske som står för 26 procent av antalet företag och därefter byggverksamhet med 14 procent. Den näringsgren som har flest antal arbetstillfällen i kommunen är tillverkning och utvinning, där Atlas Copco, Erasteel kloster, Munters och Habia Cable är de största arbetsgivarna.

Befolkningstillväxten skapar utrymme för nya företag samtidigt som befintliga växer och fler näringar har rekryteringsbehov. Det finns utmaningar med infrastrukturen där kapacitetsbrister inom elförsörjning samt fiberutbyggnaden hindrar nyetableringar. Det finns också utmaningar med kompetensförsörjningen, där måste utbildningar anpassas för att möta näringarnas behov.

Tierps kommuns närhet till starka arbetsmarknadsregioner gör att många invånare har sitt arbete i andra kommuner. Tierps kommun har en negativ nettopendling, år 2021 var pendlingsunderskottet -2 324 personer. Pendlingsunderskottet har varit på ungefär samma nivå sedan 2015. Den största utpendlingen sker till Uppsala kommun och Arlanda flygplats. Därefter till Gävle kommun med Region Gävleborg och Östhammars kommun med Forsmark som stora arbetsgivare.

I Tierps kommun ska det finnas goda förutsättningar för att leva, bo och verka i hela kommunen. Kommunens landsbygd har en viktig roll gällande livsmedels- och energiförsörjning, det är också viktigt utifrån ett krisberedskapsperspektiv.

Nationell lagstiftning och styrande beslut

Regeringen fattade hösten 2021 beslut om en ny nationell strategi för besöksnäringen. I den identifierar regeringen ett antal strategiska områden för hållbar turism och växande besöksnäring. Dessa områden är enklare företagande, jobb och kompetens, kunskap och innovation, tillgänglighet samt marknadsföring. Till varje område kopplas fyra horisontella perspektiv: hållbarhet, digitalisering, platsutveckling och samverkan.

Under 2021 antogs en Besöksnäringstrategi för Uppsala län. Strategin siktar på perioden 2021–2024 för att sammanfalla med internationella prognoser för turismens återhämtning samt den regionala utvecklingsstrategins programperiod. Målbilden för besöksnäringstrategin är ”Utveckla en växande besöksnäring, samt säkerställa besöksnäringens återhämtning efter covid-19”. Strategin pekar ut relevanta strategiska insatsområden för att skapa bättre förutsättningar för en hårt ansatt besöksnäring att kunna utvecklas, växa hållbart och skapa jobb.

Under 2022 beslutades Leader Nedre Dalälvens nya lokala utvecklingsstrategi för nästkommande programperioden 2023 – 2027. Leader möjliggör för de som bor i en landsbygd att förverkliga sina egna idéer och visioner om hur bygden kan utvecklas genom finansiellt stöd och samarbeten mellan civilsamhället, näringslivet och den offentliga sektorn.

Regeringens landsbygdsproposition från 2018 har ett tydligt fokus att skapa förutsättningar för landsbygderna att utvecklas. Propositionen innehåller mål och inriktningar som kan komma att påverka kommunernas åtaganden inom landsbygdsutveckling. Några exempel är satsningarna på bredband, service i landsbygder, ökad statlig närvaro, lärcentra och livsmedelsstrategin.

Sysselsättning i relation till socialt utanförskap

Pandemin har påverkat delar av arbetsmarknaden negativt, det har resulterat i en ökad arbetslöshet i Tierps kommun under 2020. Arbetslösheten har dock minskat något det senaste året och uppgick år 2021 till 7,5 procent i åldrarna 18-64 år, vilket är högre än snittet i riket som var 6,7 procent. Kommunen ser utmaningar att nyanlända och personer som står långt ifrån arbetsmarknaden hamnar ännu längre ifrån arbete i och med detta. Kommunen behöver utveckla nya arbetssätt, öka samverkan och skapa förutsättningar för att människor ska komma ut i arbete eller studier. Ett exempel är projektet Växthuset som ger möjlighet till praktiskt arbete genom odling där individer förbereds för arbetsmarknaden.

SKR:s projekt Utvecklingsnätverk Sociala Företag ska leva vidare efter projekttidens slut år 2022. Målet är att fortsätta främja och stärka socialt företagande i kommunen för att ge människor möjlighet till egen försörjning och anställning. Det handlar om samverkan genom både dialog, upphandlingar, samverkansavtal och idéburet offentligt partnerskap (IOP:er). Arbetet berör även föreningslivet i kommunen.

Näringslivsarbete

Näringslivsarbetet syftar till att skapa och underlätta utvecklingen av ett starkt näringsliv med många arbetstillfällen inom flera branscher, som skapar bättre förutsättningar i såväl låg- som högkonjunktur. Det syftar också till att öka medvetenheten, samverkan och samarbete mellan sociala och traditionella företag.

Företagsetableringar underlättas genom snabbt och effektivt bemötande, samt ett skraddarsytt team av tjänstepersoner som möter företagets behov under ett tidigt skede. Näringslivsarbetet präglas av ett starkt kundfokus där relationer, förtroende, problemlösning och snabb hantering är prioriterat. Medborgarservice är en väg in som ansvarar för att underlätta kontakten mellan kommunen, medborgaren och företagare.

Varje år följer kommunen två olika näringslivsrankingar för att kontinuerligt följa näringslivsklimatet och företagens kontakt med kommunen. Generellt är de medelstora och stora företagen nöjda med relationen till kommunen. De mindre företagen önskar ytterligare stöd kring hantering av enklare ärenden, till exempel snabbare handläggningstider inom byggbranschen samt de gröna näringarna. Digitalisering av myndighetsprocessen från ansökan till beslut sker för att ytterligare underlätta för företagen och för att försöka möta företagen där de önskar.

Näringsliv och arbete i kristider

Det är osäkert vilka följder covid-19 får för företagen i kommunen på lång sikt, men trots de dystra siffrorna under 2020 och en bit in på 2021 har de större företagen återhämtat sig snabbare än vad många hade hoppats på. Många av småföretagen har haft en kraftigt minskad omsättning under pandemin och har haft det fortsatt tufft under 2022. Antalet konkurser i kommunen under 2021 var färre än år 2020.

Småföretagare, främst inom handeln och besöksnäringen, hade inför sommaren 2022 en utmaning i att ta igen det ekonomiska tappet. En annan utmaning var att företagen i hög utsträckning hade förlorat sin personal som hade haft två år på sig att etablera sig i helt andra branscher. 59 procent av företagen uppgav under pandemin att det största hindret för tillväxt var att det är svårt att hitta rätt arbetskraft. Att rekrytera tillbaka arbetskraft var inte enkelt, därtill har intresset från unga att utbilda sig och söka sig en framtid inom exempelvis besöksnäringen minskat.

Besöksnäringen är ofta en inkörsport för ungdomar till arbetsmarknaden. Det är den näring som kan erbjuda störst variation av arbetstillfällen för människor med olika utbildningsbakgrund och det är den näring där flest utlandsfödda svenskar arbetar. Besöksnäringen är

arbetskraftsintensiv, vilket gör att en ökad omsättning snabbt leder till nya jobb. Om unga i högre utsträckning istället väljer andra branscher kan det skapa stora problem för besöksnäringen och kommunen i stort.

Fler svenskar valde att semestra i Sverige under covid-19-pandemin, denna trend ser ut att hålla i sig även efter pandemin. Det finns möjligheter att vända det tillstånd som pandemin skapade till en långsiktigt robust och hållbar besöksnäring. Det kräver samverkansinsatser på kommunal, regional och nationell nivå. Tierps kommun har intressanta besöksmål med varierande tillgång till service. Det finns bland annat bruksmiljöer, Dalälven, kulturlandskap, fiskelägen och relativt orörd natur. Dessa platser ligger ofta på landsbygden och skapar möjligheter till landsbygdsutveckling genom turism och besöksnäring, liksom företagande inom konsthantverk, mat och det småskaliga kustnära yrkesfisket.

Företag inom flertalet branscher har haft problem med jämna orderingångar och leveranser av komponenter och reservdelar. Det beror både på leveransproblem och råvarubrist av olika material. Det här i kombination med att el-priserna, livsmedelspriserna och att drivmedelspriserna kraftigt gick upp under våren 2022 har skapat en stor osäkerhet inför hösten 2022 och framåt. Det kan medföra att fler företag kommer bromsa viktiga investeringar eller rekrytering av mer personal.

Tierps kommuns arbete med att öka andelen lokal mat i de kommunala köken fortsätter. Det ökar kommunens robusthet och möjlighet att köpa in mat även under kristider, och stärker de gröna näringarna i länet i stort.

Kompetensförsörjning

Den statliga styrningen av Yrkesvux, genom riktade statsbidrag, har sedan år 2017 drivit på för ett utökat regionalt samarbete i planering och genomförande av yrkesutbildningar för vuxna. En kartläggning över arbetskraftsbehovet i Tierps kommun visar på en brist inom framförallt tre områden: vård, barnomsorg och industri. Här bedrivs utbildningar både inom vuxenutbildningen och gymnasiet. Det bedrivs också lärlingsutbildningar där det finns en lokal efterfrågan, inom försäljning och service (tidigare Handelsprogrammet).

Kommunen har ett tätt samarbete med företagen för att tillsammans med dem skapa utbildningsinriktningar inom vuxenutbildningen och gymnasiet som motsvarar arbetsmarknadens behov.

Samverkan

Kommunen är aktiv inom flera olika samverkans- och utvecklingsnätverk. Kommunen deltar också i olika projekt för att främja utvecklingen av både näringsliv, besöksnäring och landsbygden.

Stockholm Business Alliance är ett utvecklingsnätverk för att bibehålla och skapa nya företagsetableringar och branscher inom kommunen. Genom nätverket får kommunen information om framtida etableringar och yttre påverkansfaktorer såsom elförsörjning, slutförvar av kärnavfall, fyrspår Uppsala-Stockholm samt utvecklingen av Arlanda flygplats.

För att stödja landsbygdsutveckling samarbetar kommunen med lokala utvecklingsgrupper och deltar i deras lokala utvecklingsprojekt på olika sätt. En process för att ta fram en lokal överenskommelse mellan Tierps kommun och civilsamhället har pågått sedan 2020 i nära dialog med föreningslivet i kommunen. Kommunfullmäktige beslutade att anta överenskommelsen i juni 2022. Det övergripande syftet med överenskommelsen är att skapa samsyn, tillit, och förtroende mellan parterna.

Besöksnäringssprojekt bedrivs både med Biosfärområdet Nedre Dalälven, Region Uppsala och angränsande kommuner. Destinationsappen "Upplöv Norduppland" har skapats tillsammans med Älvkarleby kommun.

För att korta livsmedelskedjorna och utveckla de gröna näringarna i kommunen drevs under 2020 och 2021 projektet NärMat i samverkan med Lantbrukarnas riksförbund (LRF) och ÄT Uppsala län. Kommunen införde Dynamiskt inköpssystem (DIS) för att möjliggöra för flera lokala lantbrukare att delta i kommunens upphandlingar och på så sätt öka andelen närproducerad mat i skola, samt i vård- och omsorgsverksamheter. Projekttiden är avslutad, men en intern arbetsgrupp fortsätter med att få in fler producenter med hjälp av olika informationsträffar. Arbete genomförs också för att öka förståelsen för matens betydelse kopplat till Agenda 2030 ute bland verksamheterna. Målsättningen är att få in en större variation av livsmedel i inköpssystemet, samt att verksamheterna i högre grad beställer lokala livsmedel till sina verksamheter. I förlängningen hoppas arbetet även leda till att exempelvis förskolor kan komma på studiebesök till gårdar och att praktikplatser ska finnas tillgängliga hos producenterna som levererar livsmedel till kommunen.

Mål

5. Jämställdhet

Uppnå jämställdhet och alla kvinnors och flickors egenmakt.

Delmål
5.3 Tillförsäkra kvinnor fullt och faktiskt deltagande och lika möjligheter till ledarskap på alla beslutsnivåer i det politiska, ekonomiska och offentliga livet.
5.4 Öka andelen kvinnligt företagande.

8. Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

Verka för varaktig, inkluderande och hållbar ekonomisk tillväxt, full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla.

Delmål
8.1 Stödja utvecklingen av arbetstillfällen för alla grupper, även de som står långt från arbetsmarknaden.
8.2 Minska andelen ungdomar som varken arbetar eller studerar.
8.3 Kommunens uppdrag som kontrollmyndighet, markägare och tillståndsgivare ska ske på ett rättssäkert, effektivt och professionellt sätt för att skapa bästa förutsättningar för näringslivet att bedriva sin verksamhet och växa.
8.4 Verka för att bibehålla och öka antalet företag och stärka positiva attityder till entreprenörskap och företagande.
8.5 Stärka framväxten av en hållbar turism som skapar arbetstillfällen och främjar lokal kultur och lokala produkter.

9. Hållbar industri, innovationer och infrastruktur

Bygga motståndskraftig infrastruktur, verka för en inkluderande och hållbar industrialisering samt främja innovation.

Delmål
9.4 Samverka med universitet, högskolor och företag för att bidra till ny kunskap och innovationer.

10. Minskad ojämlikhet

Minska ojämlikheten inom och mellan länder.

Delmål
10.3 Motverka utanförskap och öka allas upplevda trygghet och hälsa.
10.4 Fler nyanlända ska ha lämnat etableringsuppdraget för att börja arbeta eller studera.
10.5 De socioekonomiska skillnaderna ska minska.

12. Hållbar konsumtion och produktion

Säkerställa hållbara konsumtions- och produktionsmönster.

Delmål
12.4 Produktionen från jordbruks- och trädgårdssektorn ska öka med 35 procent samt dess produktionsvärde ska öka med 50 procent till år 2030.
12.5 Produktionsvärdet från ekologiska livsmedel ska öka med minst 200 procent till år 2030.

Särskilda uppdrag

Särskilda uppdrag
6.5.a Fortsätta arbetet med att digitalt marknadsföra de utflyktsmål som finns i kommunen.
6.5.c Arbeta med att lyfta fram kommunens attraktivitet för företag, skapa goda förutsättningar för nyetableringar av hållbara företag och säkra upp att redan etablerade företag stannar i kommunen och ges förutsättningar att utvecklas.
6.5.d I samband med att Arbetsförmedlingen omorganiserar ska kommunen arbeta aktivt för rätt åta sig eventuella uppdrag som utlyses.
6.5.f Under 2023 genomföra en översyn av kommunens arbete med näringslivsfrågor kopplat till service gentemot det lokala näringslivet med bäring på utvecklingsmöjligheter.
6.5.g Se över näringsliv, turism och besöksverksamheten, ger en reducerad leverans jämfört med idag.

Avsnitt 6.6 Omsorg och stöd

Utvecklingsförutsättningar

Kommunen har ett stort uppdrag runt omsorg och stöd. Här ryms socialtjänst, individ- och familjeomsorg, funktionshindreomsorg, äldreomsorg och kommunal hälso- och sjukvård. Kommunen samverkar med andra aktörer för att öka chanserna till trygghet för särskilt utsatta invånare och grupper. Inom de närmaste åren kommer antalet äldre över 65 år att öka. Andelen äldre i förhållande till befolkningen i Tierps kommun beräknas ligga kvar på 24 procent 2022 och kommande år.

Psykisk hälsa är en fråga som blir viktigare och spänner över många områden, från barn till äldre. Tierps kommun står bakom den länsgemensamma handlingsplanen som syftar till att främja invånarnas psykiska hälsa. "Psykisk hälsa/hälsa barn och unga" är en central del i det utvecklingsarbete av vårdcentrum Tierp Älvkarleby som sker i samverkan mellan Nära Vård och Hälsa (NVH), Region Uppsala och berörda verksamheter i Tierps kommun och Älvkarleby kommun.

Under 2021 ökade kostnaderna för försörjningsstödet med cirka 6 procent jämfört med år 2020. Antal biståndsmottagare har ökat med 3,6 procent under samma period. Historiskt sett har kommunen en förhållandevis stor andel långvariga försörjningsstödsärenden. Utöver det har fler ekonomiskt svaga hushåll flyttat till kommunen.

Nationell lagstiftning och styrande beslut

Området är till stor del reglerat i lag. Kommunens beslut kan i många fall överprövas av domstol. Såväl i socialtjänstlagen, lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) som hälso- och sjukvårdslagen betonas att socialtjänsten och hälso- och sjukvårdens uppgift är att främja jämlikhet i levnadsvillkor.

Det pågår flera statliga utredningar som kan påverka området. Ett beslut som påverkar verksamheten närmaste åren är fast omsorgskontakt som började gälla 1 juli 2022 för hemtjänsten, med kommande krav på att den fasta vårdkontakten från och med 1 juli 2023 är utbildad undersköterska. För personlig assistans handlar kommande förändringar både om vad som ska ses som grundläggande behov (t ex aktiv tillsyn), förtydliganden kring föräldraansvar samt stärkt rätt till personlig assistans för personer med psykisk funktionsnedsättning.

En översyn av socialtjänstlagen presenterades i juni 2020. Den föreslås träda i kraft från och med 2023. Utredningens större förändringar handlar om förebyggande och tillgänglig socialtjänst, planering av insatser, kunskapsbaserad socialtjänst och möjligheten att ge insatser utan föregående behovsprövning.

I januari 2021 avslutades utredningen "Samordnad utveckling för god och nära vård" SoU 2017:01 med delbetänkandet "Rätt stöd till psykisk hälsa" SoU 2021:6. Dessa utredningar belyser vikten av samverkan mellan kommuner och regioner för att möta utmaningarna för framtidens vård och omsorg. Utredningarna är grunden till det omställningsarbete som sker inom Uppsala län under den gemensamma rubriken Effektiv och nära vård 2030, där uppstartandet av Vårdcentrum Tierp Älvkarleby med tillhörande Närvårdsenhet är det tydligaste resultatet.

En reglering av yrkestiteln undersköterska har föreslagits av regeringen. År 2024 ska skyddad yrkestitel för undersköterska vara klart. Under 2023 ska kartläggning ske för att undersöka att alla har rätt utbildning, vilket kommer att kräva personella resurser. För de undersköterskor som inte uppnår de förändrade kompetenskraven kommer validering krävas. Det pågår även en nationell översyn av kompetenskrav för personal inom bostad med särskild service inom LSS.

Samsjuklighetsutredningen som utreder frågan om förbättrad vård för personer med

samsjuklighet pågår och ska vara klar i januari 2023. Den kan bland annat innebära att regionen tar över vissa delar av beroendevården från socialtjänsten.

Utifrån Coronakommissionens rapport har regeringen tillsatt en utredning om en ny äldreomsorgslag och stärkt medicinskt kompetens i kommunerna. Samtidigt pågår även en statlig utredning om tillgång till hälso- och sjukvård inom verksamheter inom LSS.

Statlig styrning genom särskilda bidrag

Utöver den nationella styrning som finns genom lagstiftning och nationella riktlinjer sker viss styrning och prioritering inom området genom särskilda bidrag från staten. Bidragens villkor kan medföra utmaningar för verksamheterna då villkoren kan kräva snabba omprioriteringar av målsättningar. Är bidraget kortsiktigt blir det en utmaning att planera och genomföra det som bidraget ska användas till. Det gäller också om bidraget måste användas innevarande år eller om det är oklart om det kommer att beviljas.

Tierps kommun har tagit del av stimulansmedel för att under 2021 ta fram en suicidpreventiv plan som implementeras under 2022. Vidare har flera satsningar gjorts inom äldreomsorgen genom ett riktat bidrag för ökad kompetens, samt ett mer generellt bidrag för att stärka äldreomsorgen.

Kommunen har tilldelats medel för att utveckla arbetet med familjehemsvård för barn och unga. Även i arbetet mot våld i nära relation har kommunen beviljats medel för att fortsätta driva och utveckla arbetet.

Samverkan med andra huvudmän och civilsamhället

För att på bästa sätt ge stöd till individer som behöver det krävs att kommunen samverkar med andra huvudmän. Region Uppsala driver förändringar och förnyelse av dagens vårdstruktur för att anpassa vården till nya behov. Etableringen av vårdcentrum Tierp Älvkarleby i Tierp innebär att vården ska komma närmare invånarna både geografiskt, digitalt, tillgängligt och relationellt. En del i detta är utvecklingen av vård i hemmet där kommun och region har ett delat ansvar och där det behöver säkerställas en jämlik vård i hela länet bland annat genom kompetensutveckling.

Öppenvården finns för den som har beroendeproblematik och drivs i samarbete med Region Uppsala. Det finns även pågående samarbeten och projekt med bland annat mödrahälsovården och barnhälsovården för att öka tidig upptäckt. Projekt Barnsäkert som startades 2020 för barn i riskmiljöer är ett exempel, målet är att arbetssättet ska integreras i ordinarie arbete under 2023. Fortsatt finns en stark samverkan inom familjecentralen; öppna förskolan, barnhälsovården, mödrahälsovården och familjestödsenheten. Sedan 2022 är barn- och mödrahälsovården, till viss del samlokaliserade med familjestödsenheten, i individ och familjeomsorgens lokaler.

Individ och familjeomsorgen har idag samarbete, i form av idéburna offentliga partnerskap (IOP), med Kvinnojouren Liljan som är verksam i Tierps kommun och Älvkarleby kommun. Tierps kommun har också ett IOP med brottsofferjouren som stödjer brottsoffer. Andra exempel är Kretsloppsservice och Spektra. Kommunala pensionärsrådet och rådet för funktionshinderfrågor är kommunens samverkansorgan med brukarorganisationer inom äldre- och funktionshinderområdet. Arbetssätt för att stärka brukarinflytande och delaktighet för de medborgare som inte är föreningsaktiva behöver utvecklas ytterligare.

Nationellt och även i regionen görs det satsningar för att utbilda personal inom omsorg och stöd när det gäller våld i nära relationer. Det satsas på utbildning inom området och för närvarande utvecklas stödet för våldsutsatta och stödet till förövare. 2022 trädde nya rutiner för arbetet med våld i nära relationer i kraft. En omorganisering har skett med målet att ytterligare förstärka arbetet.

Mycket samverkan sker internt inom kommunen och tillsammans med Region Uppsala i arbetet med förebyggande och hälsofrämjande insatser, helt i linje med Agenda 2030. Kosten är central för att minska undernäring hos äldre och varje dag tillagar kommunen cirka 500 portioner till äldreomsorg och hemtjänst. Det innefattar att erbjuda hälsosamma och näringsriktiga måltider som dessutom tar hänsyn till klimat och miljö. Under 2022 gjordes alla inköp av nötkött till äldreomsorgens portioner via lokala gårdar runt om i kommunen. Denna satsning på lokala inköp som kommunen gör, möjliggör även att äldreomsorgen kan besöka närliggande gårdar för studiebesök i gröna miljöer. Intern samverkan i kommunen pågår för att se över måltidsmiljöerna, då man ser vikten av hur det påverkar helheten i måltiden och att upplevelsen kring vad som serveras stärks.

Digitalisering

Då färre medarbetare ska ge stöd till fler medborgare behövs nya arbetssätt. Digitalisering och e-hälsa kan vara en lösning för att frigöra resurser och öka kvaliteten för brukarna. Det pågår ett aktivt arbete med att utifrån både brukarnas och verksamhetens behov se över och utveckla tjänster som kan ersätta eller komplettera befintligt arbetssätt. Enligt Vision e-hälsa 2025* är målsättningen att Sverige år 2025 ska vara bäst i världen på att använda digitaliseringens och e-hälsans möjligheter. E-hälsa är att använda digitala verktyg och utbyta information digitalt för att uppnå och bibehålla hälsa, det vill säga fysiskt, psykiskt och socialt välbefinnande.

Vård och omsorg är i samverkan med särskolans gymnasium en del av en nytänkande innovationsupphandling under 2022-2023. Där ska digitala verktyg stärka KASAM (känslan av sammanhang) med huvudfokus att stärka självständighet, samt minska digitalt utanförskap och ofrivillig ensamhet för vuxna personer med kognitiva svårigheter.

Kommunen har sedan våren 2020 en e-tjänst för ekonomiskt bistånd och för bostadsanpassningsbidrag. Fler e-tjänster kommer att införas framöver. Familjestödsenheten och beroendeenheten arbetar sedan 2020 med behandlande/stödjande samtal genom digitala plattformar när det är möjligt. Digitala möten används inom alla enheter.

* Vision e-hälsa 2025 är statens och Sveriges kommuner och regioners gemensamma utgångspunkter för digitalisering i socialtjänst och hälso- och sjukvård.

Kompetensförsörjning

Det är en stor utmaning att rekrytera medarbetare med rätt kompetens inom området. Då fler invånare behöver stöd ökar behovet av medarbetare. I dagsläget används inhyrd personal för att kunna utföra ett rätts- och patientsäkert arbete. Det gäller framför allt socialsekreterare, biståndshandläggare och legitimerad personal. Målet är att minska beroendet av inhyrd personal.

Samtidigt behöver kommunen jobba med att skapa en god personalkontinuitet för att minimera antalet personer den enskilde möter. Detta är främst en utmaning inom äldreomsorgen där det finns tendenser nationellt att vilja dela upp arbetsuppgifter mellan olika yrkesgrupper för att möjliggöra sysselsättning för fler. Samtidigt behövs en översyn av vilka arbetsuppgifter som kan utföras av andra yrkesgrupper.

Yrkesresan för socialtjänsten är ett nationellt program för introduktion och kompetensutveckling i SKR:s (Sveriges kommuner och regioner) regi som kommer att pågå 2021-2028. Under 2022 var barn och ungdom först med att omfattas och fler områden inom socialtjänsten följer.

Då den digitala utvecklingen till stor del påverkar området finns ett behov av att öka den digitala kompetensen hos medarbetarna.

Omsorg och vård på hemmaplan

Allt mer stöd ges i brukarens hem. Den yngre generationen personer med funktionsnedsätt-

ning efterfrågar delvis andra typer av boendeformer. Det gäller både den fysiska utformningen av bostaden och tillgången till personalstöd. Ett tillgänglighetsanpassat boende - och samhälle generellt - underlättar för personer med funktionsnedsättning att i högre grad leva ett självständigt liv. Inom äldreomsorgen har inriktningen under flera år varit kvarboendepincipen. En utmaning är att kunna erbjuda ett likvärdigt utbud i hela kommunen.

Tidigt och förebyggande arbete

Under 2022 har Individ- och familjeomsorgen fokuserat på att förstärka hemmaplanslösningar för barn och unga. Detta har bland annat inkluderat uppbyggnad av ungdomsenheten som ger ett utökat stöd på hemmaplan för ungdomar. En behandlare som ska fokusera på skadligt bruk/missbruk hos ungdomar har anställts.

Antalet barn som placerats har minskat under år 2021 men trots detta har kostnaderna ökat, vilket beror på ökade dygnskostnader på bland annat utredningshem, hem för vård eller boende (HVB) och särskilda ungdomshem (SiS). De höga kostnaderna för placeringar av barn och det faktum att så många barn i Tierps kommun blir föremål för anmälan till socialtjänsten är bekymmersamt.

En del i arbetet med tidiga insatser är satsningen på nya samfinansierade kuratorstjänsterna. Kuratorerna är anställda i skolan, men arbetar nära socialtjänsten med bland annat att motivera och lotsa barn och vårdnadshavare till att söka stöd. De arbetar också för att motverka stigma i att söka hjälp hos socialtjänsten.

Ett större fokus behöver läggas på förebyggande arbete inom hela socialtjänsten. Kommunen erbjuder därför ett brett stöd som inte kräver beslut om bistånd. Föräldrautbildning och andra gruppverksamheter utvecklas utifrån behov. Sedan 2020 har icke-biståndsbeviljade insatser utökats till att även omfatta ungdomar med skadligt bruk av alkohol och/eller droger.

Tidig upptäckt och tidiga insatser ska även främjas genom öppna förskolan. Öppna förskolan har en enkel väg över till familjestödsenheten. Ett ökat samarbete planeras även mellan Individ- och familjeomsorgen och förskolan.

Förändrade behov, nya målgrupper

Utvecklingen inom hälso- och sjukvården gör att fler personer lever med stora funktionsnedsättningar och/eller svåra sjukdomar. Det här innebär att kommunens omsorg och vård delvis möter nya målgrupper som har andra behov. Allt fler med ovanliga sjukdomar får diagnos. Verksamheten behöver följa med i utvecklingen både vad gäller kompetens och inriktning. Kommunen behöver arbeta strategiskt kring vilket stöd som ska kunna erbjudas i egen regi och när det är mer lämpligt att anlita annan verksamhet. För personer med särskilda behov eller där bara enstaka personer har behov av en särskild verksamhet kan inte kommunen alltid tillgodose behovet så att det motsvarar den enskildes behov i förhållande till kvalitet och rimlig kostnad.

Personer med psykisk funktionsnedsättning i kombination med beroendeproblematik och/eller kriminalitet som behöver strukturerat och personnära stöd och boende är en växande målgrupp. Vilket som är det mest lämpliga alternativet för att tillgodose denna målgrupps behov behöver utredas ur både kompetens- kvalitets- och ekonomiska aspekter.

För att med den mindre kommunens resurser nå framgång och kunna påverka i samverkan med stora aktörer såsom till exempel Region Uppsala så finns ett ökat behov av samverkan med de andra mindre kommunerna i länet. I och med utvecklingen av Vårdcentrum Tierp Älvkarleby har samarbetet med Älvkarleby kommun intensifierats inom närvårdssamverkan.

Det har startats upp en pilot under våren 2022 för förbättrad vård för personer med samsjuklighet. Piloten sker i samverkan mellan Akademiska sjukhuset, primärvården och kommunens socialtjänst och funktionshindreomsorg.

Samverkan och ansvarsfördelning när det gäller utredning för neuropsykiatriska funktionsvariationer (NPF) behöver tydliggöras. Skolan involveras ofta i NPF-utredningar trots att det inte behövs diagnos för att få stöd i undervisningen. Tid som skulle kunna användas till hälsofrämjande- och förebyggande arbete går till att utreda. Dessutom händer det att vårdnadshavare hänvisas fram och tillbaka mellan barn- och ungdomspsykiatri (BUP) och skola. Här behöver processen för samverkan med Region Uppsala tydliggöras och utvecklas.

Personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och/eller intellektuell funktionsnedsättning är idag mer integrerade i samhället och har fått större möjligheter att leva som andra. Detta är positivt och medför samtidigt att kommunens verksamhet behöver anpassas för att kunna möta andra behov. Kompetens inom till exempel riskbruk, beroende och familjebildning behöver finnas hos medarbetare inom funktionshindradeomsorgen. Kompetens i att möta personer med intellektuell funktionsnedsättning behöver finnas hos medarbete i socialtjänsten.

Våld i nära relation är fortsatt ett växande problem i samhället i stort och även i Tierps kommun. Sedan januari 2021 bedrivs familjerådgivning genom den egna familjestödsenheten. Detta ökar möjligheten för motiverande stöd till andra insatser inom kommunen om ett sådant behov finns. Med början i januari 2022 erbjuds samtalsstöd/behandlande samtal för våldsutsatta. Familjestödsenheten erbjuder även krismottagning för män för att i första hand arbeta förebyggande mot olika former av våld i nära relation. Det finns tankar om att senare utöka detta till att även innefatta behandling för våldsutövare.

Under 2022 har arbetet med att bedriva barngrupper som kan räknas som både stödjande och förebyggande påbörjats. Det är utifrån samma modell som Trappan i Uppsala. Planen är att kunna möta upp de flesta områdena utifrån behoven som finns hos barn i kommunen.

Mål

1. Ingen fattigdom

Fattigdom omfattar fler dimensioner än den ekonomiska. Fattigdom innebär bl.a. även brist på frihet, makt, inflytande, hälsa, utbildning och fysisk säkerhet.

Delmål

1.1 Andelen vuxna och barn som lever i ekonomisk utsatthet ska minska

2. Ingen hunger

Avskaffa hunger, uppnå tryggad livsmedelsförsörjning och förbättrad nutrition samt främja ett hållbart jordbruk

Delmål

2.1 Arbeta för bevarande av viktiga jordbruksmarker samt en hälsosam och näringsrik kost inom skola, vård och omsorg.

Delmål
2.2 Stärk måltidsverksamheterna för att minska risk för undernäring hos äldre.

3. God hälsa och välbefinnande

Säkerställa hälsosamma liv och främja välbefinnande för alla i alla åldrar.

Delmål
3.4 Kommuninvånarnas självskattade hälsa ska öka och skillnaderna mellan grupper och individer ska minska.
3.5 Stärk arbetet för att förebygga och behandla drogmissbruk, inklusive narkotikamissbruk och skadligt alkoholbruk.
3.6 Minskad psykisk ohälsa hos såväl vuxna som barn.
3.7 Minskad ofrivillig ensamhet bland äldre.
3.8 Kommunen ska arbeta för att mer vård, inklusive specialistvård, ska erbjudas nära.

5. Jämställdhet

Uppnå jämställdhet och alla kvinnors och flickors egenmakt.

Delmål
5.6 Minimera och förebygg alla former av våld mot kvinnor och flickor i det offentliga och privata rummet, inklusive våld i nära relationer, hedersrelaterat våld, sexuellt utnyttjande och andra typer av exploatering.

10. Minskad ojämlikhet

Minska ojämlikheten inom och mellan länder.

Delmål
10.6 Ökning av andelen brukare som anser att de får bestämma om saker som är viktiga.

Särskilda uppdrag

Särskilda uppdrag
6.6.a Verka för hemmaplanslösningar istället för placeringar av barn, ungdomar och vuxna där kommunens kunskaper, erfarenheter och arbetssätt kan användas.
6.6.c Utveckla måltiderna för äldre så att den bidrar till förbättrad hälsa och högre livskvalitet.
6.6.d Utveckla insatser för att motverka ofrivillig ensamhet bland äldre.
6.6.e Arbeta fram nya arbetssätt för att öka kontinuiteten hos kund inom hemtjänsten.

Särskilda uppdrag
6.6.f Aktivt arbeta med effektiv och nära vård i samverkan med regionen.
6.6.g Arbeta förebyggande med uppsökande verksamhet hos personer äldre än 80 år för att kunna kartlägga och tidigt möta framtida behov.
6.6.h Utveckla arbetet med personcentrerad vård för att stärka den enskildes delaktighet, inflytande och självbestämmande över utförda insatserna.
6.6.i Aktivt arbete med föräldrar genom samverkan mellan SFI/vuxenutbildning/arbets-marknadsenheten och familjeenheten i syfte att stärka föräldraskapet samt stoppa och förebygga förekomsten av våld i hemmet.
6.6.m Förstärkt nattbemanning på vård och omsorgsboendena.
6.6.n Utökning med en tjänst för arbete med beroende och våld i nära relationer.
6.6.o Stänga Wesslandias produktionskök helger och röda dagar, likvärdigt med övriga vård- och omsorgsboenden.
6.6.p Utföra serviceinsatser, tvätt, städ o inköp i egen regi. OBS! avser ej LOV-utförare
6.6.q Samordna befintligt anhörigstöd med Älvkarleby kommun, reducering av kostnader för 50% tjänst. Samverkan påbörjades hösten 2022.
6.6 r Effektivisering av receptionerna i kommunhuset och IFO-huset

Avsnitt 6.7 Kommunen som arbetsgivare

Utvecklingsförutsättningar

Tierps kommun har cirka 1600 tillsvidareanställda, av dessa är andelen kvinnor cirka 80 procent. Antalet årsarbetare uppgick år 2021 till 1 708. Av kommunens totala budget är cirka 60 procent personalkostnader. Medelåldern bland anställda är 46 år. Kommunens rekryteringsbehov i samband med åldersavgångar kommer att öka för att nå sin kulmen när de som i dag befinner sig i intervallet 50-59 år pensioneras. Totalt 284 av kommunens medarbetare uppnår pensionsålder (65 år) inom de närmaste fem åren. Pensionsåldern kan dock sträcka sig till 68 år och kommer att förlängas till 69 år. Personalomsättningen var under 2021 cirka 10 procent.

Kommunens utmaning som arbetsgivare är bland annat att klara kompetensförsörjningen, minska könssegregeringen i verksamheterna och sänka sjuktalet. För att klara kompetensförsörjningen fastställde Kommunstyrelsen i maj 2018 en strategi för kompetensförsörjning. Syftet med strategin är att Tierps kommun både ska vara och framstå som en attraktiv arbetsgivare. Kommunens värdeord; Ansvar, Kundfokus, Mod, Framtidstro och Respekt ska genomsyra arbetsmiljön. Att skapa bilden av att Tierps kommun uppfattas som en bra tänkbar arbetsgivare är ett stort fokus vilket innebär att synas på sociala medier och marknadsföring av kommunens arbetsgivarvarumärke.

Nationell lagstiftning och styrande beslut

Det finns arbetsrättsliga lagar och föreskrifter samt centrala och lokala kollektivavtal som arbetsgivare måste följa. De centrala kollektivavtalen förhandlas fram och tecknas av SKR och de centrala fackliga organisationerna. Några exempel på arbetsrättsliga lagar är arbetsmiljölagen och arbetsmiljöförordningen med tillhörande föreskrifter från arbetsmiljöverket, diskrimineringslagen, medbestämmandelagen och lagen om anställningsskydd. I Tierps kommun finns ett lokalt samverkansavtal som ersätter delar av medbestämmandelagen.

I arbetsmiljölagen ställs krav på ett systematiskt arbetsmiljöarbete. För att följa upp kraven påbörjade Arbetsmiljöverket en nationell tillsyn av systematiskt arbetsmiljöarbete inom kommuner och regioner. Tillsynen genomfördes i Tierps kommun under december 2020. Inspektionen syftade till att kontrollera hur kommunen arbetar med den årliga uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet. Efter genomförd granskning har arbetsmiljöverket funnit brister i den årliga uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet, samt brister i rutinerna för densamma. Arbetsmiljöverket följer upp bristerna de funnit i början av 2022.

Med anledning av bristerna som arbetsmiljöverket funnit i sin granskning kommer en tydlig rutin för den årliga uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet att utarbetas. Rutiner och arbetssätt i alla delar av kommunens verksamhet ska säkerställa att brister upptäcks, dokumenteras och åtgärdas. Arbetet kommer att ske i samverkan.

Av det centrala kollektivavtalet mellan Kommunal och SKR framgår att alla arbetsgivare ska planera för hur andelen medarbetare som har heltidsbefattningar ska öka. När heltid införs bör dessutom en sammanhållen arbetstid, utan delade turer, eftersträvas. En plan för arbetet är framtagen i Tierps kommun. Heltid som norm ska vara infört 2024.

Marknadsföring av Tierps kommun som en attraktiv arbetsgivare

I kommunens strategi för kompetensförsörjning har följande arbetsgivarvarumärke för Tierps kommun fastslagits: ”I Tierps kommun säkerställs att rätt person finns på rätt plats, att var och en vet vad som ska göras och älskar att göra det. Kontaktvägarna är nära både internt i organisationen och gentemot övriga samhällsfunktioner. Närheten till universitet och högskolor ger goda utvecklingsmöjligheter. Det är lätt att pendla till och från Tierp”.

De viktigaste marknadsförarna av Tierps kommun som attraktiv arbetsgivare är medarbetarna i kommunen. Alla former av strävanden i syfte att leva upp till arbetsgivarvarumärket är ett viktigt marknadsföringsarbete. Närvaron i sociala medier kommer att utvecklas för att marknadsföra arbeten i den kommunala sektorn.

Hälsofrämjande arbetsgivare

Sjukfrånvaron var 7 procent under 2021, vilket är en minskning sedan 2020 då den låg på 8,3 procent. Av den totala sjukfrånvaron utgör långtidssjukfrånvaron 33,1 procent, vilket är ungefär densamma som 2020 då långtidssjukfrånvaron uppgick till 33,3 procent av den totala sjukfrånvaron. Det är dock svårt att jämföra siffrorna mellan åren på grund av covid-19-pandemin då medarbetare uppmanats vara sjukskrivna för minsta symtom tills de kunnat konstatera att de är smittfria. Den totala sjukfrånvaron för kvinnor uppgick till 7,8 procent och för män till 3,4 procent. Det högsta sjukalet per verksamhet återfinns inom förskolan.

Arbetet med att sänka sjukfrånvaron kräver många olika åtgärder. Kompetensen kring rehabilitering har förstärkts vilket har ökat chefsstödet i rehabiliteringsarbetet. Samarbetet med försäkringskassan och hälso- och sjukvården har intensifierats.

Det är viktigt att följa den forskning som kan omsättas i verksamheten för att skapa hälsosamma arbetsplatser. Under december 2018 anslöt sig Tierps kommun till ett forskningsprojekt som drivs av Uppsala universitet. Projektet bygger på aktuell forskning kring faktorer som skapar hälsosamma arbetsmiljöer. Metoden kallas STAMINA och är ett strukturerat tidseffektivt arbetssätt med tillhörande metoder för ett inkluderande arbetsliv. Tierps kommun anslöt sig till projektet i januari 2019. Varje chef får hjälpmedel att tillsammans med sina medarbetare åstadkomma ett systematiskt arbetsmiljö- och verksamhetsarbete, och det är viktigt att slutsatserna från projektet implementeras i verksamheterna.

Inom förskolan har ett forskningsprojekt bedrivits tillsammans med SKR och Linnéuniversitetet. Syftet var att minska risken för medarbetare att drabbats av sjukdom på grund av utmattning genom att delta i reflekterande kollegiala samtalsgrupper. Resultatet av forskningsprojektet var mycket positivt. Då samtliga medarbetare inom HR-enheten har handledarutbildning har fler grupper startas då behov uppkommit.

Rättvis och engagerande arbetsgivare

En policy för lika rättigheter och möjligheter har beslutats av kommunfullmäktige. I Tierps kommun accepteras inte diskriminering eller trakasserier som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna, sexuella trakasserier eller kränkande särbehandling. Detta ska motverkas genom en framtagna rutin.

Det pågår också ett arbete med att åstadkomma rättvis lönesättning, tillitsbaserat ledarskap och att vara en inkluderande arbetsgivare. Under 2021 antogs en ny ”Policy för lönebildning” där en beskrivning på tillitsbaserat ledarskap finns med.

Lärande arbetsgivare

Årliga kartläggningar av kompetensbehovet görs och rutiner för avslutningssamtalen följs upp fortlöpande. Det är viktigt att säkerställa att samtliga medarbetare som slutar sin anställning får möjlighet att lämna synpunkter som kan leda till förbättringar.

För att klara framtidens kompetensförsörjning ska användningen av ny teknik uppmuntras och främjas.

Kompetens- och karriärutvecklande arbetsgivare

Genom individuella utvecklingsplaner kan man både säkra att kompetensen används rätt och kartlägga karriärmöjligheter. Det är även viktigt att medarbetare får arbeta med sin kärnkom-

petens. Det är viktigt att medarbetare kan utvecklas och göra karriär i kommunen för att säkra framtida kompetensförsörjning.

Strategiskt rekryterande arbetsgivare

Under de senaste åren har frågan om kompetensförsörjning blivit allt mer aktuell bland landets kommuner i Sverige. Enligt Sveriges kommuner och regioner, SKR, kommer antalet anställda i välfärden att behöva öka med 13 200 personer varje år fram till 2029, om inte arbetssätt förändras. År 2029 kommer det att finnas drygt 800 000 personer som är 80 år och äldre. Det innebär ett ökat tryck på främst äldreomsorgen. Den pandemi som samhället drabbades av våren 2020 har ställt nya krav på arbetssätt och förhållningsätt till arbete. Det är viktigt att behålla och utveckla det som leder till ökad flexibilitet och effektivitet för både verksamheten och medarbetare.

Konkurrensen är stor inom flera områden inom kommunen, såsom bland annat legitimerade pedagoger, vårdpersonal, specialister inom IT och upphandling. En ökad samverkan med utbildningsaktörer såväl inom som utanför kommunen är också viktigt för att säkerställa nuvarande och framtida kompetensbehov i kommunen.

Tierps kommun främjar lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Villkor, rättigheter och utvecklingsmöjligheter ska följas upp, vara transparenta och tåla granskning.

Det pågår ett arbete med att införa kompetensbaserad rekrytering i kommunen och att tänka i nya banor då kompetensbehov uppstår. Att skapa goda arbetsmiljöer för att behålla medarbetare är ett viktigt arbete som ständigt måste fortgå.

Mål

3. God hälsa och välbefinnande

Säkerställa hälsosamma liv och främja välbefinnande för alla i alla åldrar.

Delmål

3.9 Minskad sjukfrånvaro i kommunens verksamhet.

5. Jämställdhet

Uppnå jämställdhet och alla kvinnors och flickors egenmakt.

Delmål

5.5 Förbättra arbetsvillkor och arbetsmiljön inom kommunens verksamheter. Som arbetsgivare i en kvinnodominerad sektor har kommunen ett särskilt stort ansvar för att förbättra kvinnors arbetsvillkor.

8. Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

Verka för varaktig, inkluderande och hållbar ekonomisk tillväxt, full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla.

Delmål

8.6 Verka för full sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla kvinnor och män, inklusive ungdomar och personer med funktionsnedsättning, samt lika lön för likvärdigt arbete.

10. Minskad ojämlikhet

Minska ojämlikheten inom och mellan länder.

Delmål

10.2 Verka för att alla människor, oavsett ålder, kön, funktionsnedsättning, etnicitet, ursprung, religion eller ekonomisk eller annan ställning, blir inkluderade i det sociala, ekonomiska och politiska livet.

Särskilda uppdrag

Särskilda uppdrag

6.7.a Ökad samverkan inom kommunkoncernen, med andra kommuner, näringsliv samt universiteten och högskola för att säkra kompetens, resurseffektivisera, rekrytera personal och bli en attraktiv arbetsgivare.

6.7.b Öka attraktiviteten för Tierps kommun som arbetsgivare. Kompetensutveckla personalen. Möjliggöra nya lösningar för att öka attraktiviteten för att få fler äldre att vilja stanna kvar i arbetslivet.

6.7.c Heltidsresan. Målet ska enligt avtal vara uppnått 2024.

6.7.d Alla verksamheter ska verka för att möjliggöra för fler deltidsbrandmän (RIB) bland kommunens medarbetare.

6.7.e Stänga distanskontoret i Gävle

6.7.f Stänga distanskontoret i Uppsala

Kapitel 7 Ekonomi

Avsnitt 7.1 Ekonomin i sammandrag

	Bokslut	Prognos	Budget	Plan	Plan
	2021	2022	2023	2024	2025
Folkmängd 31/12	21 485	21 607	21 725	21 841	21 952
Skattesats i kronor	21:29	21:29	21:29	21:29	21:29
Verksamhetens intäkter	365,0	346,0	352,1	354,0	357,6
Verksamhetens kostnader	-1 688,9	-1 777,8	-1 827,1	-1 900,1	-1 927,4
Skatteintäkter och statsbidrag	1 395,1	1 465,1	1 509,2	1 567,8	1 623,1
Årets resultat	82,8	40,5	27,2	15,6	53,5
Soliditet 1)	34,3	34,9	37,7	39,0	39,6
Soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser	17,3	16,0	19,3	22,4	24,5
Investeringar (netto) 2)	46,6	47,1	64,2	74,2	87,5
Självfinansieringsgrad 3)	87,1	67,0	70,3	61,0	135,4
Långfristig låneskuld	282,5	275,9	275,6	275,2	274,9

Definition av nyckeltal

1) Soliditet definieras som eget kapital dividerat med totalt kapital.

2) Nettoinvesteringar definieras som bruttoinvesteringar med avdrag för de investeringar som

3) Självfinansieringsgrad definieras som Kassaflöde från den löpande verksamheten dividerat

Avsnitt 7.2 Driftbudget

I driftbudgeten specificeras alla löpande kostnader som kommunen har för att driva och upprätthålla sin verksamhet, exempel på löpande kostnader är personalkostnader, hyror, inköp av förbruknings-varor och dylikt. Dessa kostnader kallas driftskostnader. Dessa finansieras av driftintäkter, exempel barnomsorgs- och äldreomsorgsavgifter samt skatteintäkter och statsbidrag. Driftskostnader redovisas i en kommuns resultaträkning.

Nettokostnader per område (tkr)	Prognos	Budget	Budget	Plan	Plan
	2022	2022	2023	2024	2025
Revision	1 806	1 806	2 450	2 504	2 564
Valnämnd	530	530	32	533	33
Jävsnämnd	32	45	48	49	50
Lönenämnd	0	0	0	0	0
IT-nämnd	0	0	0	0	0
Kommunstyrelsen	1 387 797	1 368 698	1 432 131	1 494 649	1 534 205
varav Kommundirektör	38 515	36 267	34 303	35 294	36 053
varav Gemensam service	34 801	34 465	39 638	40 140	41 012
varav Medborgarservice	74 050	68 541	81 119	81 496	87 465
varav Medborgarservice	10 819	13 118	18 375	21 207	22 917
varav Samhällsbyggnad	63 231	55 423	62 744	60 289	64 548
varav Exploateringsverksamhet	-4 575	0	-10 000	0	0
varav Kultur och Fritid	79 754	79 754	83 536	85 651	87 824
varav Förskola	142 314	144 327	158 191	162 681	165 809
varav Grundskola	310 044	308 620	328 377	337 814	345 350
varav Gymnasieskola	124 057	124 212	131 087	132 839	137 156
varav Äldreomsorg	282 064	283 139	282 172	306 053	313 405
varav Äldreomsorg	253 976	253 976	251 485	274 612	281 231
varav Bistånd	28 088	29 163	30 687	31 441	32 174
varav Funktionshindradeomsorg	124 265	121 865	133 258	137 500	140 584
Varav Individ- och Familjeomsorg	182 508	167 508	170 450	175 181	179 547
Verksamhetens nettokostnad	1 390 165	1 371 079	1 434 661	1 497 735	1 536 852
Finansieringsverksamhet	1 430 676	1 399 464	1 461 900	1 513 307	1 590 350
varav skatter, bidrag och utjämning	1 465 110	1 419 102	1 509 172	1 567 768	1 623 051
Resultat	40 511	28 385	27 239	15 572	53 498

Ramförändringar på verksamhetsnivå

Verksamhetsövergripande ramförändringar

Förändring (tkr)	Orsak/förklaring
500	Medel som läggs hos kommundirektör för effektiviseringsuppdrag 2023. Översyn av samordningsvinster, effektiviseringar och åtgärder för att säkerställa effekt inför budget 2024. (Uppdrag 6.1.n)

Tabell 6: Verksamhetsövergripande ramförändringar som fördelas på verksamheterna utifrån omsättning om inget annat anges.

Revision

Förändring (tkr)	Orsak/förklaring
566	Utökad granskningsarbete

Tabell 7: Driftbudget - ramförändringar Revision

Valnämnd

Förändring (tkr)	Orsak/förklaring

Tabell 8: Driftbudget - ramförändringar Valnämnd

Gemensam service

Förändring (tkr)	Orsak/förklaring
600	Beredskapssamordnare. Utifrån kommunens kommande ansvar för brottsförebyggande arbete och ANDTS - Mål 16: 1-4 Agenda 2030. Delvis finansierad av medel från MSB. (Uppdrag 6.1.l)
-150	Den inrättade tjänsten för beredskapssamordnare stödjer det brottsförebyggande arbetet vilket förväntas ge en reducerande effekt på kommunens och fastighetsbolagets försäkringspremier. Från 2024 - 300 tkr
300	Modul i Stratsys för informationssäkerhet.
200	E-tjänstebyggare som finansierats gemensamt av de fem IT-kommunerna (20% per kommun). På sikt är förhoppningen att e-ansökan/e-tjänster ska minska belastningen på våra medarbetare i kommunen.
700	Personalförstärkning Ledningsstöd. Behov av förstärkning av sekreterare på grund av hög arbetsbelastning och den beslutade politiska organisationsförändringen.
1400	Ökade kostnader för försäkringar

Tabell 9: Driftsbudget - ramförändringar, Gemensam service

Medborgarservice

Förändring (tkr)	Orsak/förklaring
1 400	Tilläggsbudgetering TKAB 2021. Obudgeterad kostnad som beslutades i KF efter återremiss
810	Ökade kostnader Räddningsnämnden
1 560	Raseringsplan belysning Vattenfall. Projektet pågår under 5 år.
100	E-arkiv för Tillväxt- och samhällsbyggnad.
1 575	Driftavtal gata/park tidigare obudgeterad kostnad.
2 600	Sanering av fastighet Örbyhus, engångsbelopp 2023.
100	Ökade VA-kostnader.
-200	Samordning av bilar i kommunen, minskning med 2 bilar.
-350	Stänga Wesslandias produktionskök helger och röda dagar, likvärdigt med övriga vård- och omsorgsboenden. (Uppdrag 6.6.o)
-300	Tydliggöra kostenhetens uppdrag, effektivisera organisationen. (Uppdrag 6.1.m)
-650	Se över näringsliv, turism och besöksverksamheten, ger en reducerad leverans jämfört med

	idag. (Uppdrag 6.5.g)
-10 000	Sälja tomter och fastigheter, exploateringsintäkter.
-250	Stänga distanskontoret i Gävle (Uppdrag 6.7.e)
-60	Stänga distanskontoret i Uppsala (Uppdrag 6.7.f)

Tabell 10: Driftsbudget - ramförändringar, Medborgarservice

Kultur och fritid

Förändring (tkr)	Orsak/förklaring
-500	Avveckla Fritidsklubben, låg beläggning och erbjuds endast i Tierp. (Uppdrag 6.4.e)

Tabell 11: Driftsbudget - ramförändringar, Kultur och fritid

Förskola

Förändring (tkr)	Orsak/förklaring
-500	En avvecklad förskoleavdelning i Månkarbo som flyttas in den till befintliga förskolan. Avvecklingen inleds hösten 2022.

Tabell 12: Driftsbudget - ramförändringar, Förskola

Grundskola

Förändring (tkr)	Orsak/förklaring
6 100	Kyrskolan hyresökning enligt schablon. Kostnadsökningen beror främst på ny hall samt ökade byggkostnader.

Tabell 13: Driftsbudget - ramförändringar, Grundskola

Gymnasieskola

Förändring (tkr)	Orsak/förklaring
2 000	Volymökning

Tabell 14: Driftsbudget - ramförändringar, Gymnasieskola

Äldreomsorg

Förändring (tkr)	Orsak/förklaring
100	Lönejustering för medarbetare som genomgått undersköterskeutbildning. Medarbetare som vi utbildar till undersköterskor får annan titel och annat uppdrag och ska då se över lön utifrån policy för lönebildning. 10 undersköterskor klara/år
675	Kostnad för Cosmic Link regionens och kommunens gemensamma verktyg. Belastar verksamheten utifrån antal användare. Vård och omsorg har 127 användare.
300	Förväntade merkostnader i samband med nya upphandlingar av befintliga system som krävs i verksamheten. De system som ska upphandlas är Trygghetslarm vård och omsorgsboenden, digitala tillsynskameror, trygghetslarm i ordinärt boende, E-signering, och planeringssystem för hemtjänst.

-370	Hyreshöjningar till kunderna efter förhandling med Hyresgästföreningen, ger en ökad intäkt.
-860	Organisationsförändring avseende tidsplanering inom hemtjänsten, 2 tjänster. Påbörjades 2022.
-1 750	Utföra serviceinsatser, tvätt, städ o inköp i egen regi. OBS! avser ej LOV-utförare. (Uppdrag 6.6.p)
-275	Samordna befintligt anhörigstöd med Älvkarleby kommun, reducering av kostnader för 50 % tjänst. Samverkan påbörjades hösten 2022. (Uppdrag 6.6.q)
-17000	Erhållna statsbidrag

Tabell 15: Driftsbudget - ramförändringar, Äldreomsorg

Funktionshindreomsorg

Förändring (tkr)	Orsak/förklaring
100	Lönejustering för medarbetare som genomgått undersköterskeutbildningen Medarbetare som vi utbildar till undersköterskor får annan titel och annat uppdrag och ska då se över lön utifrån policy för lönebildning. 10 klara undersköterskor/år.
500	Ombyggnationer ändring av verksamhet Ombyggnation på korttidsboende för barn på grund av nya brand/tillsynsregler, det som behöver göras är att bygga alla rum så att det blir egna brandceller. Kostnaden för detta är ca 5-600 tkr exl.moms. Ska det göras det efter dagens krav så tillkommer även sprinkler ca 400 tkr exl moms. Prisuppgift mars 2021.
400	Nya hyresavtal för Fors och Bofinksvägen
2 000	Volymökning

Tabell 16: Driftsbudget - ramförändringar, Funktionshindreomsorg

Individ- och familjeomsorg

Förändring (tkr)	Orsak/förklaring
100	Kostnad för Cosmic Link regionens och kommunens gemensamma verktyg. Belastar verksamheten utifrån antal användare.
-500	Effektivisering av receptionerna i kommunhuset och IFO-huset (Uppdrag 6.6.r)
-50	Debitera egenavgifter till alla kunder efter fastställda riktlinjer. Påbörjades hösten 2022
-700	En avvecklad verksamhetsutvecklare
-1 300	Förstärkt öppenvård i syfte att minska placeringar, inledande kostnadsminskning.
10 000	Volymökning, uteblivet statsbidrag.

Tabell 17: Driftsbudget - ramförändringar, Individ- och familjeomsorg

Avsnitt 7.3 Investeringsbudget

En investering räknas inte som en driftkostnad eftersom det är en kostnad av engångskaraktär och ha en belopp överstigande ett prisbasbelopp och en livslängd över 3 år.

Investeringsbudgeten delas normalt upp i två delar, investeringsverksamhet och exploateringsverksamhet. Exploateringsverksamheten avser oftast investering och utveckling av nya områden inom kommunen, t.ex. Siggbo området.

En investering finansieras antingen med lån från externa långivare som exempelvis banken eller från kommunen själv. De kostnader som uppstår i samband med räntebetalningar och värdeminskning på investeringen kallas för kapitalkostnad, vilket är en driftkostnad.

Exempel på investeringar i kommunen kan vara investeringar i vägar, torg, parker och i utrustning.

Investeringsbudget (tkr)

	Plan 2023	Plan 2024	Plan 2025
Kommunstyrelsen:			
Gemensam service	0	0	0
IT-nämnden	3 500	3 500	3 500
Medborgarservice	32 730	34 640	44 110
Kultur och fritid	4 930	4 150	825
Förskola	3 300	2 200	1 000
Grundskola	7 200	5 000	5 000
Gymnasieskola	1 600	0	0
Äldreomsorg	4 400	1 000	1 000
Funktionshinderomsorg	300	300	300
Individ- och familjeomsorg	350	350	350
Summa kommunen	58 310	51 140	56 085
Exploatering Kommunstyrelsen			
Exploateringsverksamheten	5 900	23 100	31 450
Exploateringsinkomster	-21 099	-4 196	-1 329
Nettoexploatering	-15 199	18 904	30 121
Totalt inklusive exploatering	43 111	70 044	86 206

Avsnitt 7.4 Resultatbudget

Miljoner kronor	Utfall 2021	Prognos 2022	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Verksamhetens intäkter	365,0	346,0	347,6	352,1	354,0	357,6
Verksamhetens kostnader	-1649,0	-1 735,6	-1 697,5	-1 790,4	-1 863,8	-1 891,7
Avskrivningar	-39,8	-42,2	-35,1	-36,7	-36,3	-35,7
Verksamhetens nettokostnader	-1323,8	-1 431,8	-1 385,0	-1 475,0	-1 546,1	-1 569,8
Skatteintäkter	929,6	974,5	939,2	999,9	1 043,8	1 090,7
Generella statsbidrag och utjämning	465,5	490,6	479,9	509,3	523,9	532,4
Verksamhetens resultat	71,3	33,3	34,1	34,2	21,7	53,2
Finansiella intäkter	16,6	8,2	6,4	7,3	6,8	6,8
Finansiella kostnader	-5,1	-1,0	-12,1	-14,3	-12,9	-6,5
Resultat efter finansiella poster	82,8	40,5	28,4	27,2	15,6	53,5
Extraordinära poster	-					
Årets resultat	82,8	40,5	28,4	27,2	15,6	53,5

Avsnitt 7.5 Finansieringsbudget

Miljoner kronor	Utfall 2021	Prognos 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Löpande verksamhet					
Årets resultat	82,8	40,5	27,2	15,6	53,5
Justering för övr ej likviditetspåverkande poster	58,5	45,2	70,1	38,6	61,6
Övriga likviditetspåverkande poster	-7,4	-7,2	-4,8	-5,0	-5,2
Poster som redovisas i annan sektion	-0,2	-1,8	-2,0	-2,0	-2,0
<i>Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital</i>	133,8	76,7	90,6	47,2	107,9
Ö (-) / M (+) av förråd m m	0,8	0,0	0,0	0,0	0,0
Ö (-) / M (+) av kortfristiga fordringar	-49,1	6,4	-2,0	4,0	3,0
Ö (+) / M (-) av kortfristiga skulder	-37,0	-51,6	-43,4	-5,9	7,6
Kassaflöde från den löpande verksamheten	48,5	31,5	45,2	45,3	118,5
Investeringsverksamhet					
Investeringar i immateriella anl.tillgångar	-0,2	0	0	0	0
Investeringar i materiella anl.tillgångar	-46,5	-47,1	-64,2	-74,2	-87,5
Försäljning av materiella anl.tillgångar	3,7	0,0	10,0	0,0	0,0
Investering i finansiella tillgångar	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar	23,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-19,8	-47,1	-54,2	-74,2	-87,5
Finansieringsverksamhet					
Nyupptagna lån	0,9	0,0	0,0	0,0	0,0
Amortering av skuld	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Amortering av skuld finansiell leasing	-1,5	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0
Ökning av långfristiga fordringar	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Minskning av långfristiga fordringar	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	-0,2	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0
Bidrag till infrastruktur					
Utbetalning av bidrag till statlig infrastruktur	-3,2	-2,8	0,0	0,0	0,0
Periodens kassaflöde	25,3	-19,4	-10,0	-30,0	30,0
Likvida medel vid årets början	59,0	84,3	65,0	55,0	25,0
Likvida medel vid periodens slut	84,3	65,0	55,0	25,0	55,0
Förändring likvida medel	25,3	-19,3	-10,0	-30,0	30,0

Avsnitt 7.6 Balansbudget

Miljoner kronor	Utfall 2021	Prognos 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR					
Immateriella anläggningstillgångar	0,7	0,1	0,0	0,0	0,0
Materiella anläggningstillgångar					
Mark, byggnader och tekniska anläggning	521,5	523,2	533,3	563,7	612,5
Maskiner och inventarier	50,6	51,9	69,4	77,1	80,1
Övriga materiella anläggningstillgångar	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Finansiella anläggningstillgångar	290,0	290,5	290,5	290,5	290,5
Summa anläggningstillgångar	853,1	858,1	858,4	911,5	961,9
BIDRAG TILL STATLIG INFRASTRUKTUR	15,2	15,3	14,5	13,8	13,0
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR					
Förråd m.m.	13,9	13,9	13,9	13,9	13,9
Fordringar	226,4	220,0	222,0	218,0	215,0
Kortfristiga placeringar					
Kassa och bank	84,3	65,0	55,0	25,0	55,0
Summa omsättningstillgångar	326,5	248,5	240,1	227,5	237,1
Summa tillgångar	1 194,8	1 121,9	1 113,1	1 152,8	1 212,0
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
Eget kapital					
Årets resultat	82,8	40,5	27,2	15,6	53,5
Resultatutjämningsreserv	0,0				
Övrigt eget kapital	335,4	342,9	391,1	419,5	450,0
Summa eget kapital	410,3	391,1	419,5	450,0	480,4
Avsättningar					
Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser	137,8	144,8	173,2	202,2	208,9
Andra avsättningar	59,2	62,1	61,1	59,7	59,7
Skulder					
Långfristiga skulder	282,5	275,9	275,6	275,2	274,9
Kortfristiga skulder	305,1	253,5	210,1	204,2	211,8
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	1 194,8	1 121,9	1 113,1	1 152,8	1 212,0
PANTER OCH ANSVARFÖRBINDELSER					
Panter och därmed jämförliga säkerheter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ansvarförbindelser					
Pensionsförpliktelser som inte har tagits upp bland skulderna eller avsättningarna	203,8	212,0	204,9	192,0	184,0
Övriga ansvarförbindelser	1 836,2	1 836,9	1 838,8	1 838,8	1 838,8
Summa panter och ansvarförbindelser	2 040,0	2 105,6	2 081,4	2 065,8	2 050,9

Avsnitt 7.7 Nyckeltal

	Bokslut 2021	Prognos 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Nettokostnadernas (exklusive avskrivningar) andel av skatteintäkter, utjämning och generella statsbidrag	92,0%	94,8%	95,3%	96,3%	94,5%
Avskrivningskostnadernas andel av skatteintäkter, utjämning och generella statsbidrag	2,9%	2,9%	2,4%	2,3%	2,2%
Finansnettots andel av skatteintäkter, utjämning och generella statsbidrag	0,8%	0,5%	-0,5%	-0,4%	0,0%
Årets resultats andel av skatteintäkter, utjämning och generella statsbidrag	5,9%	2,8%	1,8%	1,0%	3,3%
Årets resultat (mkr)	82,8	40,5	27,2	15,6	53,5
Soliditet exklusive pensioner i ansvarsförbindelsen 1)	34,3%	34,9%	37,7%	39,0%	39,6%
Soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser 1)	17,3%	16,0%	19,3%	22,4%	24,5%
Nettoinvesteringar mnkr 2)	46,5	47,1	64,2	74,2	87,5

Definition av nyckeltal

1) Soliditet definieras som eget kapital dividerat med totalt kapital.

2) Nettoinvesteringar definieras som bruttoinvesteringar med avdrag för de investeringar som finansierats med offentliga bidrag.

3) Självfinansieringsgrad definieras som Kassaflöde från den löpande verksamheten dividerat med nettoinvesteringar.

Avsnitt 7.8 Mål för god ekonomisk hushållning

Mål för god ekonomisk hushållning

Agenda 2030-målen fokuserar på långsiktig hållbarhet, både ekologisk, social och ekonomisk. Målen bidrar därför direkt eller indirekt till en god ekonomisk hushållning. Målen är integrerade och odelbara, vilket betyder att inget mål kan nås utan framgång inom ett annat – därför behövs alla mål för att agendan ska kunna uppnås.

De delmål i planen som mer direkt bidrar till god ekonomisk hushållning för Tierps kommun är följande:

1.1 Andelen vuxna och barn som lever i ekonomisk utsatthet ska minska

3.9 Minskad sjukfrånvaro i kommunens verksamhet.

4.5 Andelen behöriga till gymnasieskolans yrkes- eller högskoleförberedande program ska öka på kommunens samtliga högstadieskolor.

6.2 Effektivisera vattenanvändningen inom alla sektorer samt säkerställ en hållbar försörjning av sötvatten för att förebygga vattenbrist och låga grundvattennivåer.

7.2 Minska kommunens energiförbrukning, bland annat genom energieffektivisering.

8.1 Stödja utvecklingen av arbetstillfällen för alla grupper, även de som står långt från arbetsmarknaden.

10.4 Fler nyanlända ska ha lämnat etableringsuppdraget för att börja arbeta eller studera.

12.1 Minska mängden avfall genom åtgärder för att förebygga, minska, återanvända och återvinna avfall.

12.2 Matsvinnet ska minska.

12.3 Kommunens upphandlingar ska främja hållbar produktion och stimulera en cirkulär ekonomi.

16.2 Kommunens verksamheter ska vara effektiva, transparenta och rättssäkra.

16.3 Kommunens resultat ska under respektive år i planperioden uppgå till minst 2,0 % av summan av skatteintäkter och generella statsbidrag. Detta för att konsolidera ekonomin med beaktande av pensionsskuldens utveckling, finansiera investeringar och ha handlingsutrymme för framtida verksamhetsförändringar.

16.4 Kommunen ska endast lånefinansiera stora och långsiktiga investeringar. Det vill säga där det är rimligt att kostnaderna för investeringarna ska bäras även av kommande generationer. Kommunens egenfinansiering ska över tid ligga över 60 %.

16.5 Kommunens soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser ska på lång sikt återställas till minst 25 %. På kort sikt ska målet vara 2023 – 20 % och 2025 – 25 %.

Ytterligare mål för god ekonomisk hushållning i planen är de finansiella och ekonomiska målen:

- Resultatnivån ska vara minst 2,0 procent av skatt och generella statsbidrag varje år under planperioden. (*Framgår även i delmål 16.3*)
- Kommunens egenfinansiering ska över tid ligga över 60% och endast stora och/eller långsiktiga investeringar ska lånefinansieras, (*Framgår även i delmål 16.4*)
- Soliditeten inkl. pensionsförpliktelser ska långsiktigt överstiga 25 %. På kort sikt ska kommunen 2023 uppnå 20%. (*Framgår även i delmål 16.5*)

Kapitel 8 Ägardirektiv

Om kommunens bolag

Kommunen har två bolag, Tierps kommunfastigheter AB (TKAB) samt Tierps Energi och Miljö AB (TEMAB). Dessa två bolag har i sin tur var sitt dotterbolag, AB Tierpsbyggen (ABTB) respektive TEMAB FjärrvärmeAB (TFAB).

Bolagen är helägda av Tierps kommun och är en del av kommunens verksamhet. Bolagens verksamhet regleras, utöver av lag och av bolagsordningen, av ägardirektiv utfärdade av kommunfullmäktige och fastställda av en bolagsstämma.

Bolagen ska följa de av kommunen antagna styrdokument som är applicerbara för det aktuella bolagets verksamhet. Styrelserna i de kommunala bolagen ansvarar för att verksamheten i respektive bolag bedrivs i enlighet med bolagets ändamål och fullmäktiges ägardirektiv samt övriga krav som beslutas av kommunfullmäktige eller kommunstyrelse.

Nytt i ägardirektiven

Till år 2023 görs inga tillägg till ägardirektiven till bolagen:

Ändringar i ägardirektiven

Till år 2023 görs inga förändringar i ägardirektiven till bolagen:

Kapitel 9 Uppföljning

Tidsplan

År 2023		Beslutande organ
april	Bokslut och årsredovisning för 2022	Kommunfullmäktige
maj	Tertialrapport 2023	Kommunstyrelsen
oktober	Internkontrollplan för 2024	Kommunstyrelsen
november	Delårsrapport och prognos per augusti 2023	Kommunfullmäktige
november	Plan för Tierps kommuns ekonomi och verksamheter 2024-2025, samt skattesats	Kommunfullmäktige

Uppföljning Agenda 2030 och delmål

I samband med årsredovisningen görs en uppföljning av Agenda 2030 och alla delmål som antagits av kommunfullmäktige för budgetperioden. Varje delmål är kopplat till ett av de övergripande Agenda 2030-målen och de presenteras mål för mål. Måluppfyllelsen redovisas med hjälp av de färgade symbolerna och markerar huruvida målet är på väg att uppfyllas eller ej, enligt följande logik:

– Vi ligger bra till för att uppfylla målet.

– Vi är på rätt väg för att uppfylla målet, men det går för långsamt.

– Ännu inga åtgärder, eller utvecklingen går åt fel håll. Åtgärder krävs.

Sedan följer en mer noggrann genomgång av det arbete som gjorts under året för att uppnå delmålen, och en analys av effekter på kort och lång sikt. Detta motiverar bedömning enligt de färgade symbolerna och analysen är baserad på verksamheternas egen bedömning i kombination med analys av nyckeltal.

Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA) har tagit fram nyckeltal som stöd för kommuners och regioners genomförande av Agenda 2030, vilka hämtas från Kolada (den öppna databasen för kommuner och regioner). Nyckeltal från andra källor eller mått framtaget av den egna verksamheten kan också komma att användas för att följa upp arbetet med målen. Här nedan presenteras nyckeltalen för Tierps kommun.

Nyckeltal

Mål 1 Ingen fattigdom

Invånare 0-19 år i ekonomiskt utsatta hushåll, andel (%). Källa Kolada

Vuxna biståndsmottagare med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel (%) av befolkningen.
Källa Kolada

Invånare som någon gång under året erhållit ekonomiskt bistånd, andel (%) av bef. Källa Kolada

Andel elever i åk 7, åk 9 och åk 2 på gymnasiet som svarat ja på frågan *Finns det något som du skulle vilja göra på din fritid, som många andra i din ålder gör, men som du inte kan vara med på för att du/din familj inte har råd?* Källa enkäten Liv och hälsa ung

Invånare, 25-64 år, med låg utbildningsnivå, andel (%) Källa Kolada

Mål 2 Ingen hunger

Invånare med fetma, andel (%). Källa Kolada

Ekologiskt odlad åkermark, andel (%). Källa Kolada

Andel elever i åk 7, åk 9 och åk 2 på gymnasiet med övervikt eller fetma. Källa Liv och hälsa ung

Andel elever i åk 7, åk 9 och åk 2 på gymnasiet som svarar mindre än 30 minuter på frågan *Hur mycket rör du dig i snitt per dag, till exempel cyklar, går eller idrottar?* Källa Liv och hälsa ung

Mål 3 Hälsa och välbefinnande

Invånare med bra självskattat hälsotillstånd, andel (%). Källa Kolada

Medellivslängd kvinnor, år. Källa Kolada

Medellivslängd män, år. Källa Kolada

Invånare 16-84 år med gott psykiskt välbefinnande, andel (%). Källa Kolada

Fallskador bland personer 65+, 3-årsm, antal / 100 000 inv. Källa Kolada

Antibiotikaförsäljning, recept / 1000 inv. Källa Kolada

Antal orosanmälningar till socialtjänsten rörande barn. Källa Individ- och familjeomsorgen.

Ohälsotalet **kvinnor** (antalet utbetalda dagar med sjukpenning, sjukersättning / aktivitetsersättning m.m. från socialförsäkringen). Källa Försäkringskassan

Ohälsotalet **män** (antalet utbetalda dagar med sjukpenning, sjukersättning / aktivitetsersättning m.m. från socialförsäkringen). Källa Försäkringskassan

Andel **tjejer** i åk 7, åk 9 och åk 2 på gymnasiet som svarat mycket bra eller bra på frågan *Hur mår du rent allmänt?* Källa Liv och hälsa ung

Andel **killar** i åk 7, åk 9 och åk 2 på gymnasiet som svarat mycket bra eller bra på frågan *Hur mår du rent allmänt?* Källa Liv och hälsa ung

Placering i Naturvårdsverkets mätning årets friluftskommun, ranking i landet. Källa Naturvårdsverket

Ungdomars alkohol-, tobak- och drogvanor av elever i åk 7, åk 9 och åk 2 på gymnasiet. Källa Liv och hälsa ung

Fritidsmöjligheter Index - tillgång till parker, grönområden och natur, - möjligheterna till att kunna utöva fritidsintressen t.ex. sport, kultur, friluftsliv, föreningsliv, - tillgång till idrottsevenemang, kulturevenemang och nöjesutbud. Källa SCB.s medborgarundersökning

Mål 4 God utbildning för alla

Barn 1-5 år inskrivna i förskola, andel (%). Källa Kolada

Elever i åk 9 som är behörig till yrkesprogram, hemkommun, andel (%). Källa Kolada

Elever i åk 9: Jag känner mig trygg i skolan, positiva svar, andel (%). Källa Kolada

Gymnasieelever med examen inom 4 år, hemkommun, andel (%). Källa Kolada

Ungdomar som är etablerade på arbetsmarknaden eller studerar 2 år efter fullföljd gymnasieutbildning, hemkommun, andel (%). Källa Kolada

Invånare 25-64 år med eftergymnasial utbildning, andel (%). Källa Kolada

Elevernas upplevda studiero åk 5, åk 9 och åk 2 på gymnasiet, indexvärde. Källa Skolverket

Utbildningsmöjligheter, Index - tillgången till universitets- eller högskoleutbildning inom rimligt avstånd, - tillgång till övriga utbildningar inom rimligt avstånd. Källa SCB:s medborgarundersökning

Mål 5 Jämställdhet

Heltidsarbetande månadsavlönade, kommun, andel (%). Källa Kolada

Föräldrapenningdagar som tas ut av män, andel av antal dagar (%). Källa Kolada

Tillfälliga föräldrapenningdagar (VAB) som tas ut av män, andel av antal dagar (%). Källa Kolada

Kvinnors mediannettoinkomst som andel av mäns mediannettoinkomst, andel (%). Källa Kolada

Mål 6 Rent vatten och sanitet

Vattentäkter med vattenskyddsområde, andel (%). Källa Kolada

Sjöar med god ekologisk status, andel (%). Källa Kolada

Vattendrag med god ekologisk status, andel (%). Källa Kolada

Grundvattenförekomster med god kemisk och kvantitativ status, andel (%). Källa Kolada

Mål 7 Hållbar energi för alla

Elavbrott, genomsnittlig avbrotts tid per kund (SAIDI), minuter/kund. Källa Kolada

Fjärrvärmeproduktion av förnybara energikällor inom det geografiska området, andel (%). Källa Kolada

Slutanvändning av energi totalt inom det geografiska området, MWh/inv. Källa Kolada

Miljöbilar, andel av totalt antal bilar i det geografiska området (%) Källa Kolada

Solcellsanläggningar totalt i kommunen, antal. Källa Kolada

Elproduktion av förnybara energikällor inom det geografiska området, andel (%). Källa Kolada

Mål 8 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

Bruttoregionalprodukt, kommun (BRP), kr / invånare. Källa Kolada

Invånare 16-24 år som varken arbetar eller studerar, andel (%). Källa Kolada

Långtidsarbetslöshet 25-64 år, årsmedelvärde, andel (%) av bef. Källa Kolada

Förvärvsarbetande invånare 20-64 år, andel (%). Källa Kolada

Nystartade företag, antal / 1000 invånare. Källa Kolada

Företagsförekomster, antal / 1000 invånare. Källa Kolada

Antal konkurser. Källa Näringslivsenheten

Arbetsmöjligheter, Index - möjligheterna att få arbete inom rimligt avstånd. Källa SCB:s medborgarundersökning.

Mål 9 Hållbar industri, innovationer och infrastruktur

Tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s, andel (%). Källa Kolada

Företagsklimat enl. ÖJ (Insikt) - Totalt, NKI. Källa Kolada

Företagsklimat enligt Svenskt Näringsliv, ranking. Källa Svenskt Näringsliv

Befolkning i kollektivtrafikhöga läge, andel (%). Källa Kolada

Kommunikationer, Index - tillgång till gång- och cykelvägar, - möjligheterna till att använda kollektivtrafiken för resor, - tillgången till förbindelser för längre resor, -möjligheterna till att enkelt kunna transportera sig med bil. Källa SCB Medborgarundersökning

Mål 10 Minskad ojämlikhet

Invånare 16-84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%)

Förvärvsarbetande skyddsbehövande och anhöriga (flyktingar) 20-64 år, vistelsetid 4-6år, andel (%)

Brukarbedömning daglig verksamhet LSS - Brukaren får bestämma om saker som är viktiga, andel (%)

Ojämlikhetsindex enligt Segregationsbarometern. Källa myndigheten Delegationen mot segregation

Mål 11 Hållbara städer och samhällen

Demografisk försörjningskvot. Källa Kolada

Trångboddhet i flerbostadshus, enligt norm 2, andel (%). Källa Kolada

Utsläpp av luft av kväveoxider (NOx), totalt, kg/inv. Källa Kolada

Utsläpp av luft kväveoxider (NOx), totalt, kg. Källa Kolada

Utsläpp till luft av PM2.5 (partiklar <2.5 mikrom), kg/inv. Källa Kolada

Utsläpp till luft av PM2.5 (partiklar <2.5 mikrom), kg. Källa Kolada

Kommersiellt utbud, Index - utbudet av livsmedelsaffärer inom rimligt avstånd, - utbudet av andra affärer och service inom rimligt avstånd, - utbudet av olika typer av boendeformer, - hur trivsamt bebyggelsen är. Källa SCB:s Medborgarundersökning

Mål 12 Hållbar konsumtion och produktion

Insamlat kommunalt avfall totalt, kg/invånare (justerat). Källa Kolada

Hushållsavfall som samlats in för materialåtervinning, inkl. biologisk behandling, andel (%). Källa Kolada

Ekologiska livsmedel i kommunens verksamhet, andel (%). Källa Kolada

Mål 13 Bekämpa klimatförändringarna

Utsläpp till luft av växthusgaser totalt, ton CO2-ekv/inv. Källa Kolada

Utsläpp till luft av växthusgaser totalt, ton CO2-ekv. Källa Kolada

Fossiloberoende personbilar, andel av totalt antal bilar i det geografiska området. Källa Kolada

Fossiloberoende fordon i kommunorganisationen, andel (%). Källa Kolada

Genomsnittlig körsträcka med personbil, mil/inv. Källa Kolada

Sveriges miljöbästa kommun, ranking. Källa Aktuell Hållbarhet

Mål 14 Hav och marina resurser

Marint skyddad havsareal i Region Uppsala, andel (%). Källa Kolada

Mål 15 Ekosystem och biologisk mångfald

Skyddad natur totalt, andel (%). Källa Kolada

Mål 16 Fredliga och inkluderande samhällen

Invånare 16-84 år som avstår från att gå ut ensam, andel (%). Källa Kolada

Anmälda våldsbrott, antal/ 100 000 inv. Källa Kolada

Förstagångsväljare som röstade i senaste kommunfullmäktigevalet, andel (%). Källa Kolada

Verksamhetens resultat, andel (%) av skatter och statsbidrag. Källa Kolada

Mål 17 Genomförande och globalt partnerskap

Andel elever i åk 7, åk 9 och åk 2 på gymnasiet som svarat ja på frågan *Tycker du att man i allmänhet kan lita på de flesta människor?* Källa Liv och hälsa ung

Andel vuxna som svarat Stämmer mycket väl eller Stämmer ganska väl på frågan *Man kan lita på människorna som bor i det här området?* Källa Liv och hälsa

Uppföljning av hållbarhetslöften

Länsstyrelsen har i samråd med Uppsala läns miljö- och klimatråd valt att arbeta med åtgärdsprogram för miljömål genom "Färdplan för ett hållbart län". Färdplanen bidrar till att uppnå de nationella miljömålen genom en serie av fyra regionala åtgärdsprogram som tas fram i bred samverkan med länets aktörer. Varje åtgärdsprogram följer ett tema och har en fyraårig genomförandeperiod. Programmens temaområden är:

- Minskad klimatpåverkan (start 2019)
- Ekosystem och biologisk mångfald (start 2020)
- Vatten (start 2021)
- Samhällsutveckling (start 2022)

Länsstyrelsen bjuder in aktörer i länet att teckna hållbarhetslöften kopplade till varje åtgärdsprogram vilket innebär att de åtar sig att genomföra ett antal åtgärder och aktiviteter. Tierps kommun har undertecknat hållbarhetslöften och detta arbete följs upp som aktiviteter i verksamhetsplaneringen och verksamhetsuppföljningen.

Bilaga 1 - Styrdokument

Redovisning av beslutade styrdokument fram till och med 2022-10-04.

Aktiverande styrdokument (måldokument)

De aktiverande dokumenten fokuserar på vad som ska uppnås och vad som ska göras. Dessa är de enda styrdokument som innehåller tydliga mål. De bör också vara tidsbestämda. Varefter som mål uppnås måste nya beslutas.

Typer av dokument: Vision, strategi, program, plan, handlingsplan*

(* Denna typ av styrdokument fastställer i regel tjänstepersonsorganisationen.)

Beslutade av kommunfullmäktige

	Diariernr	Dokumentägare	Gäller fr o m	Revideras senast
Vision för Tierps kommun	KS 2015:763	Gemensam service	2015-09-15	saknar datum
Avfallsplan	KS 2018:282	Medborgarservice	2020-04-15	2022-12-31
Biblioteksplan för Tierps kommun	KS 2021:786	Kultur och fritid	2022-01-01	2024-12-31
Boendeplan bostad med särskild service för vuxna enligt 9:9§ LSS, 2016-2030	KS 2016:678	Vård och omsorg, gemensam service	2016-09-20	2030-12-31
Boendeplan för äldre i Tierps kommun 2014-2035	KS 2014:436	Vård och omsorg, gemensam service	2014-06-10	2035-12-31
Bostadsförsörjningsplan 2013-2025	KS 2012:660	Medborgarservice	2013-04-09	x
Cykelplan för Tierps kommun	KS 2016:601	Medborgarservice	2016-09-20	2030-12-31
Digitaliseringsstrategi för Knivsta, Östhammar, Heby, Tierp och Älvkarleby samverkanskommuner	KS 2021:427	Gemensam service	2021-06-08	2024-12-31
Energistrategi för Tierps kommun	KS 2014:819	Medborgarservice	2014-12-16	x
Funktionsnedsättning 2025	KS 2012:415		2013-06-11	2025-12-31
Handlingsplan - Boendeplan för äldre i Tierps kommun 2014-2035	KS 2015:273	Vård och omsorg	2015-03-10	x
Handlingsprogram för förebyggande verksamhet och räddningstjänst från 2022 enligt Lagen (2003:778) om skydd mot olyckor	KS 2021:907	Räddningsnämnden	2022-01-01	x
Näringslivsstrategi	KS 2010:111	Medborgarservice	2010-04-27	x
Plan för kommunens ekonomi och verksamhet	tas årligen	Ekonomi	tas årligen	tas årligen
Program för uppföljning av och insyn i kommunens verksamheter 2018-2019 samt 2020	KS 2019:893	Ekonomi	2018-01-01	2020-12-31
Strategi för nationella minoriteter och finskt förvaltningsområde i Tierps kommun	KS 2022:394	Kultur och fritid	2022-06-15	2025-12-25
Strategi för närvårdssamverkan i Uppsala län 2021-2023	KS 2020:763	Gemensam service	2021-01-01	2023-12-31
Tillgänglighetsplan för offentlig utemiljö i Tierps kommun	KS 2016:182	Medborgarservice	2016-04-05	2030-12-31

Trafikförsörjningsplan för Tierps kommun 2005:2006	KS 2004:180	Medborgarservice	2004-11-02	x
VA-plan	KS 2014:188	TEMAB	2014-06-10	x
Varuförsörjningsplan för Tierps kommun	KS 2019:441	Medborgarservice	2019-09-17	2024-09-17
Översiktsplan 2010-2030	KS 2011:211	Medborgarservice	2011-12-14	x

Beslutade av kommunstyrelsen

	Diariernr	Dokumentägare	Gäller fr o m	Revideras senast
Handlingsplan för kultur i Tierps kommuns förskolor, skolor och gymnasium	KS 2016:871	Kultur och fritid	2016-09-21	x
Handlingsplan mot våldsbejakande extremism	KS 2016:359	Gemensam service	2016-07-01	2018-03-30
Hastighetsplan	KS 2020:487	Medborgarservice	2020-02-16	2025-01-01
Internkontrollplan	Tas årligen	Ekonomi	tas årligen	tas årligen
Klimat- och energiplan för Tierps kommun	KS 2020:810	Medborgarservice	2021-01-01	2022-12-31
Konkurrensstrategi för åren 2008-2009	KS 2008:223	Gemensam service	2008-05-27	2009-12-31
Kulturmiljöprogram för Bruksgatan och Västerbruksvägen i Toba	KS 2012:628	Medborgarservice	2013-04-23	x
Plan för ledning och samverkan vid samhällsstörningar	KS 2021:355	Gemensam service	2021-04-27	2022-12-31
Strategi för kompetensförsörjning	KS 2021:438	HR	2021-05-26	2024-12-31
Tillsynsplan enligt plan- och bygglagen i Tierps kommun	KS 2022:45	Medborgarservice	2022-01-01	2022-12-31
Tillsynsplan för alkohollagen, lag om tobak och liknande produkter samt läkemedelslagen i Tierps kommun 2022-2023	KS 2022:44	Medborgarservice	2022-01-01	2022-12-31
Tillsynsplan och behovsbedömning för miljöbalken och strålskyddslagen i Tierps kommun	KS 2022:44	Medborgarservice	2022-01-01	2022-12-31
Tillsynsplan och behovsutredning för offentlig livsmedelskontroll i Tierps kommun	KS 2022:44	Medborgarservice	2022-01-01	2022-12-31

Beslutade av jävsnämnden

	Diariernr	Dokumentägare	Gäller fr o m	Revideras senast
Tillsynsplan och behovsbedömning för miljöbalken och strålskyddslagen i Tierps kommun	JN 2022:6	Medborgarservice	2022-01-01	2022-12-31
Tillsynsplan enligt plan- och bygglagen i Tierps kommun	JN 2022:5	Medborgarservice	2022-01-01	2022-12-31
Tillsynsplan för alkohollagen, lag om tobak och liknande produkter samt läkemedelslagen i Tierps kommun 2022-2023	JN 2022:6	Medborgarservice	2022-01-01	2022-12-31

Tillsynsplan och behovsutredning för offentlig livsmedelskontroll i Tierps kommun	JN 2022:6	Medborgarservice	2022-01-01	2022-12-31
---	-----------	------------------	------------	------------

Beslutade av IT-nämnden

	Diariernr	Dokumentägare	Gäller fr o m	Revideras senast
Internkontrollplan	Tas årligen	IT-centrum	tas årligen	tas årligen

Normerande styrdokument (förhållningsdokument)

De normerande styrdokumenterna fokuserar på hur de som är verksamma i kommunen beter sig, såväl utåt mot kommunmedborgarna som inom kommunens organisation. De ska säkerställa att handlanden som upprepas av kommunen utförs på samma sätt, oavsett när de utförs och av vem. Normerande dokument har alltid tolkningsföreträde framför aktiverande dokument.

Typer av dokument: Policy, riktlinje, regel, rutin*, processnorm*

(* Denna typ av styrdokument fastställer tjänstemannaorganisationen.)

Beslutade av kommunfullmäktige

	Diariernr	Dokumentägare	Gäller fr o m	Revideras senast
Arbetsmiljöpolicy	KS 2020:901	HR	2021-03-03	2025-12-31
Borgensprinciper för Tierps kommun	KS 2021:593	Ekonomi	2021-09-30	2026-12-31
Bredbandspolicy	x	Medborgarservice	2000-04-04	x
Finanspolicy	KS 2021:594	Ekonomi	2021-09-30	2025-12-31
Folkhälsopolicy för Uppsala län	KS 2009:222		2009-09-15	x
Grafisk profil	KS 2003:174	Gemensam service	2004-01-01	x
Idrotts- och fritidspolicy	KS 2015:697	Kultur och fritid	2015-10-15	x
Kommunikationspolicy	KS 2010:260	Gemensam service	2010-10-01	x
Konkurrenspolicy	x	Gemensam service	2000-17-10	x
Kulturpolicy	KS 2015:696	Kultur och fritid	2015-11-15	x
Pensionsriktlinjer för Tierps kommun	KS 2020:773	HR	2020-11-03	x
Policy för förtjänsttecken och gåvor	KS 2020:772	HR	2020-11-03	2023-12-31
Policy för hållbar utveckling 2021 i Tierps kommun	KS 2011:303	Gemensam service	2011-12-14	x
Policy för intern och extern kameraövervakning	KS 2008:395	Gemensam service	2009-12-01	x
Policy för lika rättigheter och möjligheter	KS 2019:381	HR	2019-09-17	2023-06-30
Policy för lönebildning	KS 2020:902	HR	2021-03-03	2023-12-31
Policy för naturvård i Tierps kommun	KS 2020:163	Medborgarservice	2020-05-12	2030-12-31
Policy vid alkohol- och drogproblem inom kommunens verksamheter	KS 2020:903	HR	2021-03-03	2025-12-31

Riktlinje för ekonomisk styrning	KS 2021:1005	Ekonomi	2022-03-07	2026-12-31
Riktlinje för kommunala markanvisningar och exploateringsavtal	KS 2019:738	Medborgarservice	2019-11-05	2023-12-31
Riktlinje för serveringstillstånd	KS 2020:644	Medborgarservice	2020-09-22	2025-12-31
Riktlinjer för att starta och driva enskild barnomsorg i Tierps kommun	KS 2016:422	Utbildning	2016-06-14	x
Riktlinjer för exploateringsredovisning	KS 2021:7	Ekonomi	2022-03-07	2026-12-31
Riktlinjer för resor i tjänsten inom Tierps kommunkoncern	KS 2021:160	Gemensam service	2022-01-01	2025-12-31
Riktlinjer för styrdokument	KS 2021:784	Gemensam service	2022-01-01	2026-12-31
Riktlinjer och anvisningar för vård och behandlingar av vuxna	KS 2011:229	Individ och familjeomsorg	2011-06-14	x
Riktlinjer och principer för medborgardialog	KS 2021:511	Gemensam service	2021-09-21	2025-12-31
Säkerhetspolicy för Tierps kommuns verksamheter	KS 2019:229	Gemensam service	2019-09-17	2023-06-30
Tillgänglighetspolicy	KS 2008:104	Medborgarservice	2008-09-16	x
Trafiksäkerhetspolicy	x	Medborgarservice	2000-11-28	x
Upphandlingspolicy	KS 2022:430	Gemensam service	2022-06-14	2025-08-31
Vatten- och avloppspolicy	KS 2013:228	TEMAB	2013-05-01	x

Beslutade av kommunstyrelsen

	Diariernr	Dokumentägare	Gäller fr o m	Revideras senast
Arkivföreskrifter	KS 2008:49	Gemensam service	2008-01-29	x
Attestregler för Tierps kommun	KS 2021:154	Ekonomi	2021-04-01	2025-12-31
Kostriktlinje och vision för kostverksamhet	KS 2013:300	Medborgarservice	2013-04-23	x
Kriskommunikationsplan för Tierps kommun	KS 2018:617	Gemensam service	2018-12-18	2022-12-31
Kvalitetssäkring av stöd och hjälp till barn och ungdomar i Tierps kommun	KS 2012:599	Individ och familjeomsorg	2012-12-04	x
Mål och riktlinjer för fritidsgårdar	KS 2007:440	Kultur och fritid	2007-10-09	x
Regel för intern styrning och kontroll	KS 2020:861	Ekonomi	2021-01-01	2024-12-31
Riktlinje för färdtjänst och riksfärdtjänst	KS 2009:291	Vård och omsorg	2022-01-01	2026-09-30
Riktlinje för arbetsstipendium för konstnärlig verksamhet i Tierps kommun	KS 2017:960	Kultur och fritid	2018-01-01	x
Riktlinje för frivilligarbetare	KS 2012:683	HR	2013-01-29	x

Riktlinje för fördjupad samverkan med det civila samhället - Idéburet offentligt partnerskap, upphandling av tjänster och reserverade kontrakt	KS 2019:899	Gemensam service	2020-03-24	2025-12-31
Riktlinje för generell upphandling samt direktupphandling	KS 2022:715	Gemensam service	2022-09-12	2025-08-31
Riktlinje för hantering av bisyssla	KS 2021:439	HR	2021-05-26	2024-12-31
Riktlinje för individuellt förskrivna hjälpmedel inom kommunal hälso- och sjukvård	KS 2022:297	Vård och omsorg	2022-04-26	x
Riktlinje för intern kontroll och insyn i kommunens verksamheter	KS 2017:450	Ekonomi	2017-10-01	2020-12-31
Riktlinje för kravhantering i Tierps kommun	KS 2019:879	Ekonomi	2020-02-25	2025-12-31
Riktlinje för medicintekniska produkter	KS 2022:173	Vård och omsorg	2022-04-01	2024-12-31
Riktlinje för pedagogisk måltid inom förskola, skola och omsorg	KS 2013:299	Utbildning	2013-05-01	x
Riktlinje för prioriteringar vid livsmedelsupphandlingar	KS 2021:482	Gemensam service	2021-05-28	2025-12-31
Riktlinje för rehabiliterande träning i ordinärt boende enligt hälso- och sjukvårdslagen	KS 2020:336	Vård och omsorg	2020-06-01	2023-05-31
Riktlinje för stöd och hjälp i ordinärt och boende enligt socialtjänstlagen	KS 2018:252 rev enligt 2019:98	Vård och omsorg	2018-06-01	x
Riktlinje för Tierps kommuns samverkan med det civila samhället	KS 2019:899	Gemensam service	2020-03-24	2025-12-31
Riktlinje för tilläggsbelopp för barn och elever i behov av extraordinärt stöd	KS 2020:431	Utbildning	2020-06-12	2022-06-12
Riktlinjer för avgifter inom vård och omsorg för insatser enligt socialtjänstlagen, hälso- och sjukvårdslagen och riktlinje för taxa i anslutning till insatser enligt LSS	KS 2022:415	Vård och omsorg	2023-01-01	2028-12-31
Riktlinjer för fettavskiljare för verksamhetsutövare och fastighetsägare i Tierps kommun	KS 2015:1043	TEMAB	2016-02-09	x
Riktlinjer för försörjningsstöd och ekonomisk bistånd	KS 2021:880	Individ och familjeomsorg	2022-01-01	2025-12-31
Riktlinjer för hantering av hot och våld i arbetsmiljön	KS 2019:230	HR	2019-05-28	2023-06-30
Riktlinjer för insatserna kontaktperson, ledsagare och umgängesstöd	KS 2019:98	Individ och familjeomsorg, Vård och omsorg	2019-04-01	2022-04-01
Riktlinjer för investering	KS 2021:1006	Ekonomi	2022-03-07	2026-12-31
Riktlinjer för officiell flaggning i Tierps kommun	KS 2011:323	Medborgarservice	2011-09-06	x

Riktlinjer för oljeavskiljare för verksamhetsutövere och fastighetsägare i Tierps kommun	KS 2015:1043	TEMAB	2016-02-09	x
Riktlinjer för sociala bostäder i Tierps kommun	KS 2019:554	Individ och familjeomsorg	2019-09-03	2023-09-30
Riktlinjer för utmärkelsen årets eldsjäl	KS 2017:960	Kultur och fritid	2018-01-01	x
Riktlinjer för vårdnadsöverflytt vid familjehem överstigande tre år i samma familjehem	KS 2011:205	Individ och familjeomsorg	2011-05-31	x
Rutin för tillämpningen av lex Sarah inom kommunal verksamhet	KS 2017:847	Gemensam service	2019-04-01	2024-03-31
Rutin lex Sarah inom yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet och verksamhet vid Statens institutionsstyrelse	KS 2019:216	Gemensam service	2019-04-01	2024-03-31
Styrdokumentför krisberedskap och civilt försvar 2021-2022	KS 2021:356	Gemensam service	2021-01-01	2022-12-31

Organiserande dokument

De organiserande styrdokumenterna fokuserar på uppdrag, roller och ansvar i olika delar av kommunens organisation. Till denna dokumentgrupp hör även de dokument som styr de kommunala bolagen.

Typer av dokument: Arbetsordning, reglemente, bolagsordning, ägardirektiv, delegationsordning

Beslutade av kommunfullmäktige

	Diariernr	Dokumentägare	Gäller fr o m	Revideras senast
Arbetsordning för kommunfullmäktige och fullmäktigeberedningar	KS 2021:969	Gemensam service	2021-12-14	2022-12-31
Ersättningar till Tierps kommuns förtroendevalda - ERS 2022	KS 2022:720	Gemensam service	2023-01-01	2026-12-31
Instruktion för kommundirektör	KS 2017:946	Gemensam service	2018-01-01	x
Reglemente för IT-nämnd	KS 2020:436	Gemensam service	2020-07-01	x
Reglemente för jävsnämnden	KS 2022:641	Gemensam service	2022-10-01	2026-06-30
Reglemente för kommunalt föreningsråd	KS 2022:396	Gemensam service	2022-06-08	2022-12-31
Reglemente för kommunalt näringslivsråd	KS 2021:849	Gemensam service	2022-01-01	2026-09-30
Reglemente för kommunalt pensionärsråd	KS 2021:850	Gemensam service	2022-03-07	2026-09-31
Reglemente för kommunstyrelsen	KS 2022:659	Gemensam service	2023-01-01	2026-06-30
Reglemente för krisledningsnämnd	KS 2021:894	Gemensam service	2022-01-01	2026-12-31
Reglemente för lönenämnden	KS 2020:438	Gemensam service	2020-07-01	x

Reglemente för rådet för funktionshinderfrågor	KS 2022:851	Gemensam service	2022-03-07	2026-09-31
Reglemente för Tierps kommuns revisorer	KS 2021:254	Gemensam service	2021-04-07	2026-12-31
Reglemente för valnämnden	KS 2021:852	Gemensam service	2022-01-01	2026-12-31
Reglemente uppdragsbeskrivning för kommunalråd, oppositionsråd och gruppledare	KS 2018:1023	Gemensam service	2019-01-01	2022-12-31
Stadgar för Stiftelsen för Tierps kommuns stipendiefond	KS 2017:829	Utbildning	1978-02-28	x
Ågardirektiv för AB Tierpsbyggen	KS 2021:721	Gemensam service	2022-05-12	Fastställs årligen
Ågardirektiv för TEMAB Fjärrvärme AB	KS 2021:721	Gemensam service	2022-06-08	Fastställs årligen
Ågardirektiv för Tierp kommunfastigheter AB	KS 2021:721	Gemensam service	2022-05-12	Fastställs årligen
Ågardirektiv för Tierps energi och miljö Ab	KS 2021:721	Gemensam service	2022-06-08	Fastställs årligen

Beslutade av kommunstyrelsen

	Diariernr	Dokumentägare	Gäller fr o m	Revideras senast
Attestförteckning	uppdateras regelbundet	Ekonomi	2019-01-01	2022-12-31
Delegationsordning kommunstyrelsen	publiceras på insidan	Gemensam service	uppdateras regelbundet	uppdateras regelbundet
Informationshanteringsplaner (tidigare namn dokument- och gallringsplan) för verksamheterna publiceras på insidan.	Publiceras på insidan	Gemensam service		

Beslutade av Jävsnämnd

	Diariernr	Dokumentägare	Gäller fr o m	Revideras senast
Delegationsordning jävsnämnden	publiceras på insidan	Gemensam service	Uppdateras löpande	Uppdateras löpande

Beslutade av IT-nämnd

	Diariernr	Dokumentägare	Gäller fr o m	Revideras senast
Delegationsordning IT-nämnd	publiceras på insidan	Gemensam service	Uppdateras löpande	Uppdateras löpande

Beslutade av Lönenämnd

	Diariernr	Dokumentägare	Gäller fr o m	Revideras senast
Delegationsordning lönenämnd	publiceras på insidan	Gemensam service	Uppdateras löpande	Uppdateras löpande

Beslutade av Valnämnd

	Diariernr	Dokumentägare	Gäller fr o m	Revideras senast

Delegationsordning valnämnd	publiceras på insidan	Gemensam service	Uppdateras löpande	Uppdateras löpande
-----------------------------	-----------------------	------------------	--------------------	--------------------

Externt riktade dokument

De externt riktade styrdokumenterna fokuserar på villkoren för att bo, verka och vistas i kommunen samt nyttjandet av den kommunala servicen. Hit hör till exempel regler (föreskrifter och ordningar) och taxor (avgifter).

Typer av dokument: Regel, taxa

Beslutade av kommunfullmäktige

	Diarienumr	Dokumentägare	Gäller fr o m	Revideras senast
Fastighetsägares skyldigheter avseende gångbanerenshållningen m.m	KS 2007:429	Medborgarservice	2007-10-23	x
Lokala hälsoskyddsföreskrifter för Tierps kommun	x	Medborgarservice	1992-02-11	x
Lokala ordningsföreskrifter för Tierps kommun	KS 2021:331	Gemensam service	2021-06-15	x
Plan- och bygglovstaxa inklusive kart- och mätdata	KS 2021:827	Medborgarservice	2022-03-29	2022-12-31
Regel för hemsändningsbidrag	KS 2022:301	Medborgarservice	2022-04-26	2025-12-31
Regel för kommunalt partistöd	KS 2022:713	Gemensam service	2022-10-01	2026-09-30
Regler för skolskjuts och elevresor	KS 2021:553	Utbildning	2020-02-25, rev 2021-09-21	2023-06-30
Regler för taxor vid korttidsuthyrning	KS 2015:698	Kultur och fritid	2016-01-01	x
Regler för Tierps kommuns miljöpris	KS 2011:108	Kultur och fritid	2011-05-01	x
Renhållningsordning	KS 2018:221	Medborgarservice	2018-05-01	2022-12-31
Riktlinjer och avgifter för förskola, fritidshem och pedagogisk omsorg	KS 2020:885	Utbildning	2021-03-03	2023-12-31
Taxa avseende markpriser och återtagningsavgift	KS 2018:634	Medborgarservice	2018-10-01	x
Taxa för felparkeringsavgift	KS 2020:322	Medborgarservice	2020-06-16	2025-01-01
Taxa för färdtjänst och riksfärdtjänst	KS 2021:398	Vård och omsorg	2022-01-01	2026-09-30
Taxa för kopior, avskrifter och utskrifter	KS 2016:921	Gemensam service	2017-01-01	x
Taxa för nyttjande av kommunens mark	KS 2020:815	Medborgarservice	2021-01-01	2024-12-31
Taxa för offentlig kontroll av livsmedel och dricksvatten	KS 2021:810	Medborgarservice	2022-01-01	2022-12-31

Taxa för prövning och tillsyn enligt alkohollagen, tobakslagen, lag om handel av vissa receptfria läkemedel samt lag om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare	KS 811:2021	Medborgarservice	2022-01-01	2022-12-31
Taxa för prövning och tillsyn inom miljöbalkens område samt strålskyddslagen	KS 2021:824	Medborgarservice	2022-01-01	2022-12-31
Taxa för renhållning	KS 2021:858	TEMAB	2022-01-01	2022-12-31
Taxa för service och tjänster i anslutning till insatser inom vård och omsorg för äldre och personer med funktionsnedsättning	KS 2022:414	Vård och omsorg	2023-01-01	2028-12-31
Taxa för slamavgifter	KS 2021:857	TEMAB	2022-01-01	2022-12-31
Taxa för vatten och avlopp	KS 2021:856	TEMAB	2022-01-01	2022-12-31
Taxa grävstillstånd	KS 2021:822	Medborgarservice	2022-01-01	2022-12-31
Taxor och biljettyper vid baden i Tierps kommun	KS 2014:803	Kultur och fritid	2016-01-01	x

Beslutade av kommunstyrelsen

	Diariernr	Dokumentägare	Gäller fr o m	Revideras senast
Normer för utdelning av Tierps kommuns företagars stipendium	x	Medborgarservice	1993-01-01	x
Regler för bidrag till föreningar	KS 2017:960	Kultur och fritid	2018-01-01	x
Regler för bidrag till studieförbund	KS 2017:960	Kultur och fritid	2018-01-01	x

Beslutad av valnämnd

	Diariernr	Dokumentägare	Gäller fr o m	Revideras senast
Regel för politiska aktiviteter, propaganda och övriga aktiviteter vid röstmottagningsställen i Tierps kommun	VN 2022:32	Gemensam service	2022-07-01	2026-07-01

Stödjande dokument

De stödjande styrdokumenterna utgör ett komplement till de styrande dokumenterna och kan sägas vara rekommendationer för hur vi ska förstå de styrande dokumenterna. Stödjande dokumenterna kan till exempel finnas inom områden som är reglerat genom lagstiftning och nationella förordningar

Typer av dokument: Vägledning, information

Beslutade av kommunfullmäktige

	Diariernr	Dokumentägare	Gäller fr o m	Revideras senast
Vägledning för tillfälliga fullmäktigeberedningar	KS 2021:783	Gemensam service	2022-01-01	2026-12-31

Styrdokument som upphört under perioden 2021-09-23 till 2022-10-04

- Reglemente för färdtjänst och riksfärdtjänst, diarienummer 2009:291. Gällde under perioden 2009-09-15 till 2021-12-14. Ersattes då av de två dokumenten Riktlinje för Färdtjänst och Riksfärdtjänst och Taxa för Färdtjänst och Riksfärdtjänst.
- Resepolicy, diarienummer 2006:7. Gällde under perioden 2006-01-31 till 2021-12-31. Ersattes av Riktlinjer för resor i tjänsten inom Tierps kommunkoncern.
- Attestreglemente för Tierps kommun, diarienummer 2019:877. Gällde under perioden 2020-01-01 till 2021-12-31. Ersattes av Attestregler för Tierps kommun.
- Ledningsplan avseende extraordinär händelse, diarienummer 2008:327. Gällde under perioden 2008-06-17 till 2021-04-26. Ersattes av Plan för ledning och samverkan vid samhällsstörningar.
- Riktlinjer för direktupphandling, diarienummer 2012:643. Gällde under perioden 2013-01-01 till 2022-09-11. Ersattes av Riktlinje för generell upphandling samt direktupphandling.

Bilaga 2 - Organisation

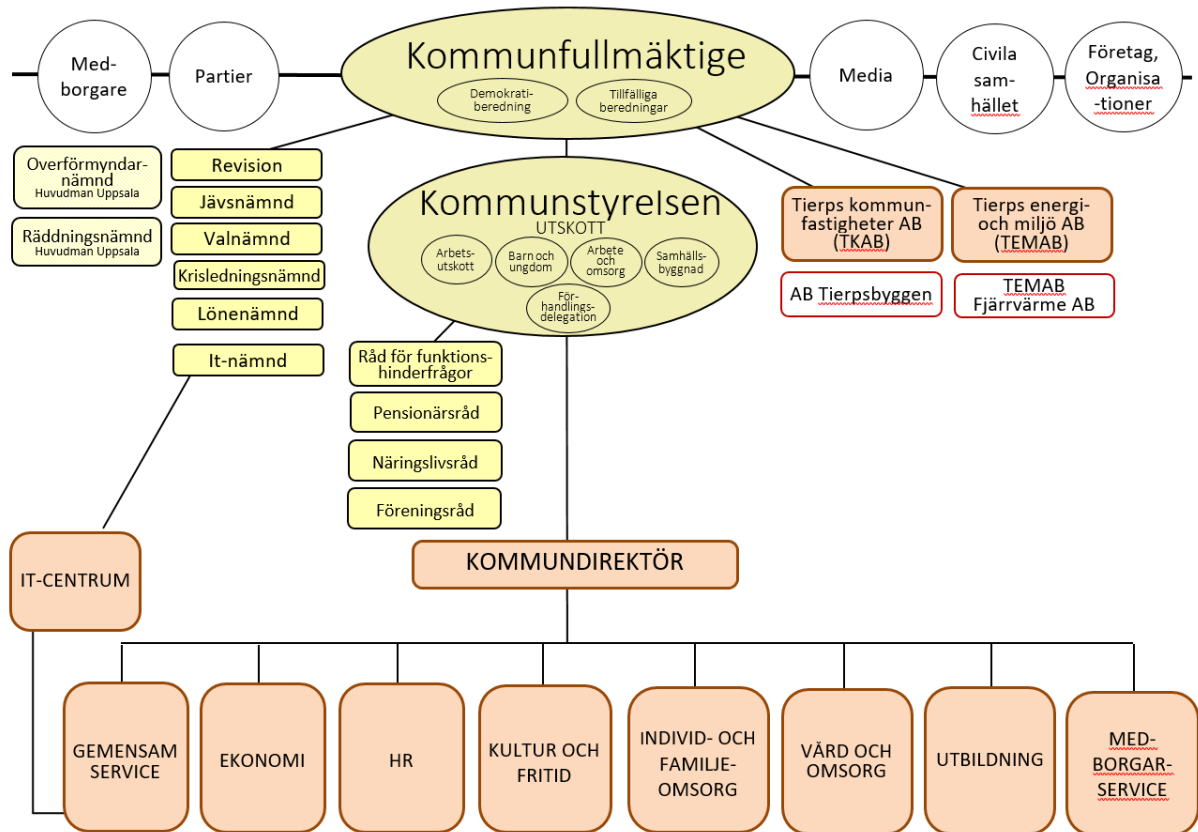

Bild 1: Kommunens organisation från 2022-06-08.

Politisk organisation

Kommunfullmäktige är Tierps kommuns högsta beslutande instans. Kommunfullmäktiges roll är att besluta vad som ska uppnås utifrån kommuninvånarnas perspektiv. Kommunfullmäktige har 49 ordinarie ledamöter och 30 ersättare som väljs vart fjärde år.

Mandatfördelning för mandatperioden 2022-2026

Socialdemokraterna (S)	16
Sverigedemokraterna (SD)	9
Centerpartiet (C)	8
Moderaterna (M)	7
Vänsterpartiet (V)	3
Kristdemokraterna (KD)	2
Tierpslistan	2
Liberalerna (L)	1
Miljöpartiet de gröna (MP)	1

Tabell 18: Mandatfördelning i kommunfullmäktige 2022-2026

Demokratiberedningen är en fast beredning knuten till kommunfullmäktige. Fullmäktige kan, utöver demokratiberedningen, inrätta tillfälliga beredningar. *Beredning för översiktsplan 2050* inrättades år 2018 som en tillfällig beredning. Beredningarna ska utgöra en direkt länk mellan fullmäktige och medborgarna, dialogen kan ske till exempel genom medborgardialog.

Valnämnden ansvarar på lokal nivå för genomförandet av allmänna val till riksdag, kommun- och regionfullmäktige, val till Europaparlamentet samt folkomröstningar.

Jävsnämnden hanterar tillsyn av och tillstånd för kommunens egna verksamheter. Detta för att inte komma i konflikt med jävsbestämmelserna.

Lönenämnden är en samverkan kring lönehantering mellan kommunerna Tierp, Knivsta och Älvkarleby. Tierps kommun är värdkommun för lönenämnden.

IT-nämnden är en samverkan mellan kommunerna Tierp, Heby, Knivsta, Älvkarleby och Östhammar gällande drift av IT-system och support till användare. Tierps kommun är värdkommun för IT-nämnden.

Krisledningsnämnden har till uppgift att utöva den ledningsfunktion som enligt lag ankommer på kommunen vid extraordinära händelser i fredstid.

Uppsala kommun är värdkommun för *överförmyndarnämnden* och *räddningsnämnden*.

Revisionen ska granska att den kommunala verksamheten sköts ändamålsenligt och på ett ekonomiskt tillfredsställande sätt.

Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att besluta vad som ska göras och att se till att kommunfullmäktiges beslut verkställs. Tierps kommun har samlat i princip all verksamhet direkt under kommunstyrelsen. Det innebär att kommunstyrelsen även är att betrakta som nämnd enligt kommunallagen. Styrelsen består av 15 ordinarie ledamöter och 15 ersättare valda av kommunfullmäktige.

Kommunstyrelsen

Fördelning av poster:	ordinarie	ersättare
Centerpartiet (C)		
Kristdemokraterna (KD)		
Liberalerna (L)		
Miljöpartiet de gröna (MP)		
Moderaterna (M)		
Socialdemokraterna (S)		
Sverigedemokraterna (SD)		
Vänsterpartiet (V)		
Tierpslistan		

Tabell 19: Fördelning av poster i kommunstyrelsen. OBS Mandatfördelningen är ej klar. Val till kommunstyrelsen sker under slutet av 2022.

Sex utskott, *kommunstyrelsens arbetsutskott*, *utskottet samhällsbyggnad*, *utskottet barn, utbildning och kultur*, *utskottet arbete och omsorg*, *utskottet för individärenden* och *utskottet för arbetsgivarfrågor* arbetar under kommunstyrelsen. Utskotten har delegation att fatta vissa beslut.

Under kommunstyrelsen verkar fyra råd, *Rådet för funktionshinderfrågor*, *Pensionärsrådet*, *Näringslivsrådet* och *Föreningsrådet*.

Tjänstepersonorganisation

Kommundirektörens ansvarsområden är bland andra att leda, samordna och utveckla kommunens verksamheter så att de bedrivs effektivt och i enlighet med politiskt uppsatta mål och fattade beslut.

Medborgarservice är ”vägen in” till Tierps kommun för medborgare och näringsliv. Medborgarservice ska vara kommunens ansikte utåt, ansvara för myndighetsutövning, rådgivning, vägledning och service.

Individ- och familjeomsorgen (IFO) utreder och fattar beslut utifrån socialtjänstlagen (SoL) men tillämpar även lagstiftning som lagen om vård av unga (LVU) och vård av missbrukare (LVM). Verksamheten håller i familjestöd, beroendevård, arbetsmarknadsfrågor, öppen förskola och boendestöd till medborgare som behöver stöd och hjälp.

Vård- och omsorg har ansvar för kommunens myndighetsutövning enligt socialtjänstlagen (SoL), lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS), lag om bostadsanpassningsbidrag (BAB) samt lag om färdtjänst och lag om riksfärdtjänst för personer med funktionsnedsättning och äldre. Vård och omsorg är även kommunens utförare inom äldreomsorg, LSS-verksamhet och hemsjukvård enligt hälso- och sjukvårdslagen.

Utbildning ansvarar för förskolor, grundskolor, gymnasieskolan, vuxenutbildningen och elevhälsan.

Kultur och fritid ansvarar för kultur-, natur- och fritidsaktiviteter. Kultur och fritid ansvarar för folkbiblioteksverksamhet och skolbiblioteksservice.

HR ger stöd till tjänstepersonorganisationen i arbetslivs- och personalfrågor.

Ekonomi ger stöd till tjänsteorganisationen inom ekonomi, verksamhetsplanering och uppföljning. Ekonomi ansvarar för finans- och redovisningsfrågor.

Gemensam service ska ge den politiska organisationen och tjänstepersonorganisationen stöd inom, löneadministration, pensioner, nämnd-administration, dokumenthantering, upphandling, digitalisering, kvalitet och utveckling.

IT-centrum, är en egen förvaltning under den gemensamma IT-nämnden. IT-centrum sköter nätverk, drift av IT-system och support till användare i Tierp, Heby, Knivsta, Älvkarleby och Östhammars kommuner.

Tierps kommunfastigheter AB är ett kommunalt bolag som hanterar skötsel, underhåll och investeringar i merparten av de lokaler som kommunen använder för sin verksamhet. Tierps kommunfastigheter AB har ett dotterbolag, *AB Tierpsbyggen*, som är Tierps kommuns helägda bostadsföretag.

Tierps Energi och Miljö AB är ett kommunalt bolag som hanterar det praktiska utförandet inom vatten och avlopp, renhållning och gata/park. Dotterbolaget *TEMAB fjärrvärme AB* försörjer villor, industrier, skolor, handels- och serviceföretag med värme i Tierps kommun.

Kommunkoncernen utgörs av kommunen och dess bolag. Kommunfullmäktige och serviceuppdraget för Tierps kommuns medborgare, företag och besökare är den sammanhållande länken.

Bilaga 3 - IT-nämnden

Plan för IT-nämndens ekonomi och verksamhet 2023 - 2025

IT-nämnden

Ansvars- och verksamhetsområde

Heby, Knivsta, Tierps, Älvkarleby och Östhammars kommuner inrättade en gemensam nämnd inom verksamhetsområdet IT den 1 januari 2019. Nämnden kallas IT-nämnden. IT-förvaltningen kallas IT-Centrum. Samverkansprojektets arbetsnamn var Cassiopeia (fem stjärnor). Tierps kommun är värdkommun och den gemensamma nämnden ingår som en del i värdkommunens organisation.

Nämndens ansvarsområde är övergripande strategiska och taktiska IT-frågor samt operativa IT-insatser för kommunerna enligt de definitioner och beslut som tas av nämnden.

Nämnden ansvarar för:

- Strategisk och taktisk utveckling av IT-relaterade områden
- IT-relaterad support/helpdesk
- Drift av kommunernas centrala servermiljö
- Att leda en referensgrupp för logistik relaterad till och inköp av kommun-gemensamma IT-produkter och -tjänster
- Hantering av telefonifunktionen enligt separata överenskommelser med varje kommun
- Inventarieadministration för IT-relaterade produkter, samt motsvarande stöd för inventarieadministration av förvaltningarnas verksamhetskritiska IT-system
- Förvaltningarnas kommunikationsnät
- Avtal som är en förutsättning för nämndens ansvarsområden

Dessutom har nämnden i uppdrag att vara stöd:

- I kommunernas digitala utveckling/digitala transformation
- För verksamheterna vid upphandling av förvaltningsspecifika IT-produkter och IT-tjänster, inklusive produkt- och modellval
- För förvaltningar vid IT-projekt och andra utvecklingsprojekt

Utvecklingsförutsättningar

IT-förvaltningens uppdrag är framöver att vara de fem kommunernas egen IT-leverantör och samarbetspartner.

Målbilden har ändrats och även om uppdraget kan ses relativt lika så har fokus gått från att skapa samverkansmöjligheter till att mer prioritera kostnadseffektivitet och leverans av en stabil och kundunik framtidssäkrad infrastruktur.

IT-Centrum ska även stödja verksamheterna med IT-kompetens och omvärldsbevaka för att kunna ge förslag på teknik och lösningar som bidrar hos de fem kommunerna. Uppdraget är numera att på ett så kostandeseffektivt sätt som möjligt leverera standardiserade IT-tjänster men även kundunika (kommununika) tjänster. Det här medför att arbetet med att ta fram en IT-tjänstekatalog och ett mer köp- och säljinriktat sätt att hantera verksamheten eftersträvas från de fem kommunerna.

IT-centrum ska även fortsättningsvis genomföra gemensamma upphandlingar men via dessa ge respektive kommun möjlighet till egna anpassningar.

Vissa tjänster som t.ex. 24/7 öppet i support kan behöva erbjudas som tillval. Behovet hos de fem kommunerna bedöms av kommunerna själva vara olika och IT-Centrum behöver anpassa sitt erbjudande efter respektive kommun, därför har arbetet med att ta fram en IT-tjänstekatalog intensifierats. Dock är fortfarande den gemensamma strategin att samsourca i gemensamma egna lösningar med egen personal och där så är lämpligt, ur ekonomiskt-, effektivitets- och säkerhetsperspektiv funktions-outsourca till underleverantörer.

Under våren 2022 har en uppdatering skett av servermiljöerna. Heby och Knivsta kommuners IT-miljö ligger från och med första kvartalet i en fullt ut hyrd lösning hos Advania. Den egna servermiljön som redan vid IT-nämndens start 2019 var pensionsfärdig är numera utbytt till en hyrd IaaS-lösning (Infrastructure-as-a-service) från Advania. För Älvkarleby, Tierp och Östhammar har stora reinvesteringar gjorts för att bygga upp en ny kostnadseffektiv och säker IT-miljö.

IT-Centrum planerar att i nästa steg genomföra en sammanslagning av den centrala infrastrukturen för alla fem kommunerna. Genom projektet skapas möjligheter till utökad samverkan i de fem kommunernas kärnverksamheter.

Strategin är att samsourca i gemensamma egna lösningar med egen personal och där så är lämpligt, ur ekonomiskt-, effektivitets- och säkerhetsperspektiv funktions-outsourca till underleverantörer.

IT-Centrum driver projekt för MIM (Microsoft Information Manager), nya lösningar för hantering av mobila enheter (Microsoft Intune) samt Microsoft 365/Teams. Genom de gemensamma projekten och upphandlingarna har IT-Centrum fortsatt arbetet med ett av målen i regeringens digitaliseringsstrategi som samtidigt är en av grundorsakerna till it-nämndens existens: *gemensam digital infrastruktur*.

Arbetet med att etablera ett gemensamt 10 gigabits-nät mellan de fem kommunhuvudorterna pågår, detta är en förutsättning för ytterligare kostnadseffektivitet och en viktig del i möjligheterna till samverkan. Det här medför även en gemensam servermiljö för de fem medlemskommunerna. Den nya lösningen ska byggas i en konsoliderad och säker arkitektur som även ger möjligheter att på sikt skapa en hybridlösning med egen och inhyrd kapacitet.

Nationell lagstiftning och styrande beslut

I myndigheten för digital förvaltning, DIGG's publikation "Digitala Sverige 2021" belyser man utmaningarna för den offentliga förvaltningen att fullt ut utnyttja den potential som finns inom digitaliseringen.

"Potentialen är stor och mäts ofta i miljarder. Samtidigt har potentialen ofta visat sig svår att förverkliga. Offentlig förvaltning måste därför aktivt sträva mot att realisera potentialen som finns i digitaliseringen, vilket kräver arbete med nyttorealiserings och en öppenhet både för nya arbetssätt samt nya perspektiv i utvecklingsarbetet. För offentlig förvaltning finns en stor del av potentialen i att arbeta mer förvaltningsgemensamt. Detta kan möjliggöra dels en mer sammanhållen offentlig service, dels en offentlig förvaltning som drar nytta av stordriftsfördelar och som kan dela på kostnaderna. Detta är viktigt då flera offentliga aktörer idag har svårt att genomföra den utveckling som krävs för att leva upp till lagkraven och för att kunna erbjuda alla, oavsett förutsättningar, en likvärdig och högkvalitativ digital service." (Digitala Sverige 2021, DIGG, Dnr: 2022-0466)

Ovanstående illustrerar de svårigheter som IT-Centrum och de fem medlemskommunerna arbetar med. De nationella församlingarna och myndigheter pekar på möjligheterna med digitaliseringen, det ytterligt svåra är att i praktiken skapa gemensamma lösningar som kan samutnyttjas av flera organisationer. Här krävs ett tydligt och starkt ledarskap.

Det kan ur ett samhällsekonomiskt perspektiv vara kostsamt att varje kommun utvecklar egna lösningar och arbetar med sin digitalisering var och en, även om det kan upplevas effektivare för den enskilda kommunen just där och då, man behöver få ett bredare perspektiv och lyfta blicken. Samhället skulle totalt sett tjäna på att fler tjänster och mer digitalisering genomfördes gemensamt mellan de olika verksamheterna i de fem medlemskommunerna.

”Vi kan också se en förändring i strategier och måldokument, från fokus på vertikala system där myndigheter stänger in sin information och utvecklar e-tjänster internt, till en öppen, horisontell syn på förvaltningen med en gemensam infrastruktur bestående av bland annat gemensamma data i botten och en sömlös användarupplevelse på toppen, oaktat vilka aktörer som är inblandade ”bakom kulisserna”. I detta ingår också att möjliggöra en-uppgift-engångsprincipen för nationella eller gränsöverskridande digitala offentliga tjänster. Ett mer horisontellt perspektiv breddar dessutom effektivitets-begreppet till att inte bara omfatta resurseffektivitet (varje enskild aktörs inre effektivitet) utan också flödes- och processeffektivitet i ett större samhällsperspektiv med fokus på medborgarens totala livssituation.” (Digitala Sverige 2021, DIGG, Dnr: 2022-0466)

Digitalt ledarskap

För att åstadkomma effektivisering genom digitalisering krävs ett digitalt ledarskap, det handlar om att tänka i gemensamma processer och möjliggöra nya sätt att arbeta och bedriva sin verksamhet. Att betrakta system som gemensam infrastruktur skapar stora möjligheter till rationalisering och effektivisering. Till exempel så har Uppsala kommun byggt flera processer som både nås av kommuninnevånarna via digitala gränssnitt och är generiskt utformade för att kunna återanvändas. *”-Om man är stor ska man vara snäll.”* säger Uppsala kommuns CIO Thomas Ekvall. Digital verksamhetsutveckling tjänar på och bör bedrivas förvaltningsgemensamt för att skapa *”mest pang för pengarna”*. Inom offentlig förvaltning är det upp till ledningen att skapa förmåga att dela och använda system och data, samt att se till att anställda har den kompetens som behövs för att bedriva framgångsrik digital verksamhetsutveckling, föredragsvis gemensamt.

Mål och uppdrag

IT-Centrums viktigaste uppdrag är nu att konsolidera IT-infrastrukturen och att samsourca IT-driften och supporten för de fem kommunerna, samt att samordna digitaliseringsbehoven med hjälp av en etablerad tjänstekatalog.

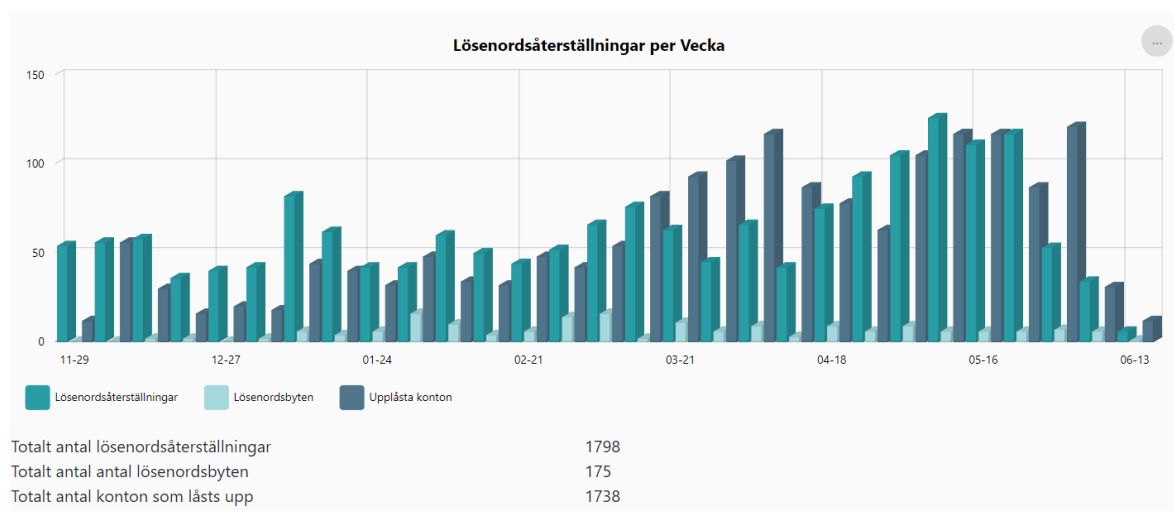
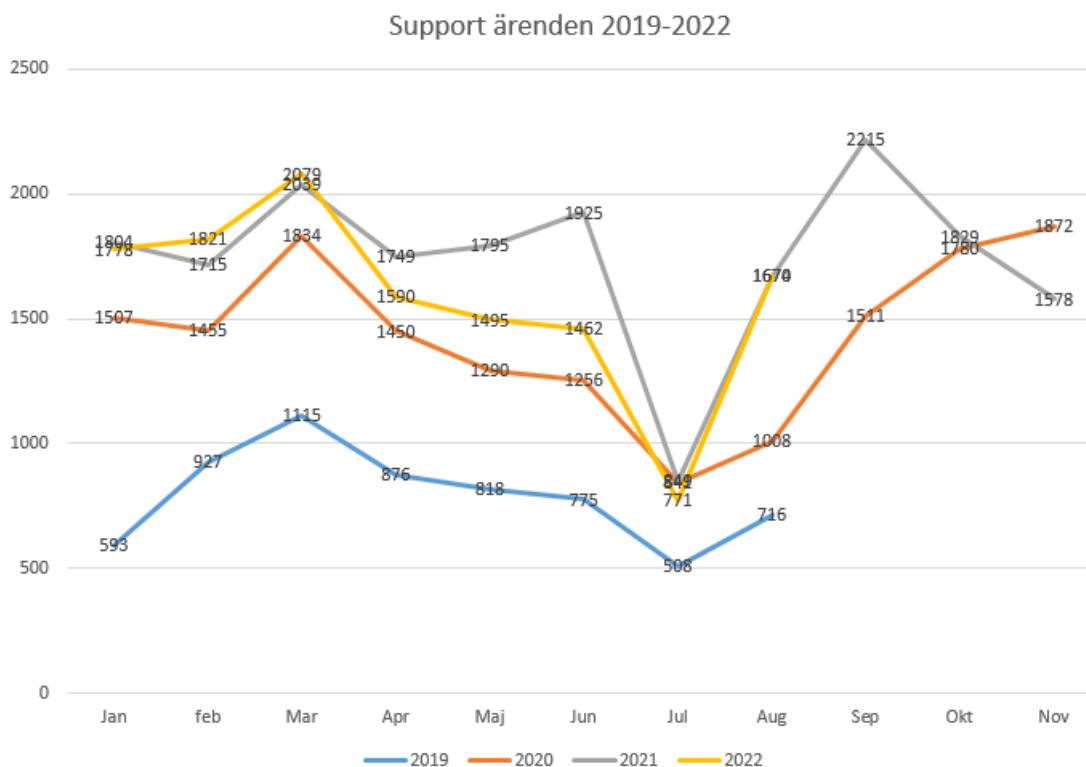
Vissa tilläggstjänster kan behöva hanteras via upphandling, för att få stöd i processerna från extern leverantör (t.ex. 24/7 support). Detta i nära dialog med kommunerna om vilken förväntad nivå av leverans inom respektive tjänster.

Under dessa delområden kan det finnas lämpliga funktionsområden som en extern partner kan utföra effektivare. Som exempel kan nämnas att IT-Centrum idag har print-processen, klient-samt leveransprocessen och telefoni i extern regi eller via en tjänsteleverans. Det finns sedan en tid en gemensam telefoniplattform och skrivarmiljö för de fem kommunerna samt ett gemensamt licensavtal med Microsoft. IT-centrums mål är att:

- Konsolidera till en redundant serverplattform
- Tjänstekatalog
- MIM (Microsoft Identity Management)
- Microsoft 365
- Stärka it-säkerheten

Digitalisering driver ökande volymer

Sedan it-nämnden skapades så har antalet inkomna ärenden pekat på stabilisering, pandemin skapade större behov av VPN-tjänst till alla medarbetare som resulterade i högre ärendevolymer 2020. Verktöget för att kunna återställa sitt eget lösenord används dessutom mer och mer vilket minskar antal ärenden till supporten. Det är även ett verktyg som kan användas dygnet om.

Strategi - Samsourcing

IT-Centrum håller fast vid strategin att utföra det mest verksamhetsnära uppgifterna med egen personal och att utnyttja den erfarenhet och de volymer som en privat aktör kan ha genom att de serverar flera kunder. Vi strävar efter att upphandla och skapa partnerförhållanden med leverantörer som ska stötta i olika ändringar och/eller projekt. Att ha en strategi som innebär att kommuner tillsammans med IT-Centrum har överenskomna nivåer av tjänsteutbud ifrån tjänstekatalogen, som på ett strukturerat sätt förvaltas löpande.

Den unika kompetens som IT-Centrums personal har där många arbetat mer än 15 år med kommunal it, där man under tiden lärt sig om kärnverksamheternas utmaningar och skapat en förståelse, är IT-Centrums unika fördel.

Verksamhetsförståelsen och att på rätt sätt kunna tolka och stödja verksamhetsutvecklingen är väsentligt för IT-centrum.

Budget

I och med att samsourcing-projektet pausades under hösten 2021 så blir budgeten för 2023 ett omtag av 2022 i uppdaterad form. Under hösten 2021 och våren 2022 har ett förankringsarbete genomförts och många frågetecken har rätats ut. Samsourcing-projektet drivs vidare och förhoppningsvis fattas ett beslut av DSR, Digitaliseringsrådet (de fem kommundirektörerna) i september om att genomföra ”hemtagningen” av Knivsta och Hebys it-drift och support.

IT-nämndens budget föreslås att öka med 3% för att täcka de ökande licenskostnaderna samt en förstärkning av it-säkerheten, den osäkra tiden framåt p.g.a. inflationen är också varför budgeten föreslås att öka med 3%.

På samma sätt som till budget 2022 så bör 3 miljoner läggas för Knivsta och Hebys flytt från extern leverantör till egen regi (lämnas tillbaka under 2022 till Knivsta och Heby).

Detta är en uppskattning baserad på den kostnad om 3,2 miljoner som 2017 lades på flytten från Axian till Advania. Det här bör vara den sista flyttkostnaden.

Under 2022 så har en konsolidering av brandväggarna för Knivsta och Heby gjorts, en av det tidigare underleverantörerna har sagts upp och vi sänker kostnaderna med ca 600 tkr per år. Samtidigt har denna operation medfört att förutsättningarna för en samsourcing har förbättrats avsevärt.

IT-nämndens kostnader och volymer drivs av den digitala utveckling som de fem medlemskommunerna genomför, därav följer it-nämndens kostnader de beställningar på fler enheter och nya it-lösningar som medlemskommunerna inför.

Nämndens budget

	Budget 2022	Redovisat 2022	Prognos 2022	Budget 2023	Budget 2023 uppräkn 3%	Budget 2024	Budget 2025
Intäkter							
Medlemsavgifter	40807	27835	37875	39057	42031	47963	48923
Kommunspecifika intäkter	14322	7519	10222	17321	14752	2731	2786
IT-tjänsteavtal	25016	16677	24836	25098	25766	26142	26731
Summa	80145	52031	72933	81476	82549	76836	78440
Kostnader							
Centrala Kostnader	40807	22481	37875	39057	42031	47963	48923
Kommunspecifika kostnader	14322	8891	10222	17321	14752	2731	2786
IT-tjänsteavtal	25016	14670	24836	25098	25766	26142	26731
Summa	80145	46042	72933	81476	82549	76836	78440
Summa	-	5989	-	-	-	-	-

Verksamhetens driftsbudget

Som för 2022 så bedöms budget för IT-Centrum öka under 2023 dels p.g.a. projektkostnaden för att samsourca it-driften för alla fem kommunerna, dels för att finansiera den nya gemensamma serverplattformen samt för att stärka it-säkerheten. Budgeten för it-nämnden har justeras upp för de kostnader som drivs av klientantal och ger kompensation mot ökade licenskostnader och utökat behov.

I budgeten för 2020 lyftes ett varnande finger för det ökande antalet klienter i kommunerna. Ökningen av klientantalet bedöms plana ut först 2024. Tillväxten för antalet enheter bedöms till +4,5 % för 2023 och med 2,25 % år 2024.

Verksamhetens investeringsbudget

För att kunna bygga en infrastruktur där samtliga fem kommuner kan ha sina centrala it-miljöer krävs en investeringsbudget som löpande ger möjligheter kan byta ut hårdvaran.

Centrala Investeringar	2022	2023	2024	2025
Central kommunikationslösning	800	1000	1000	1000
Central servermiljö		2000	2000	2000
Övrigt	500	500	500	500
Summa	1 300	3 500	3500	3500

Fördelning av kostnader per kommun

Den uppdaterade fördelningsnyckeln är enligt nedan.

	2022	2023	2024	2025
Tierp	26,3%	25,9%	25,9%	25,9%
Älvkarleby	9,8%	9,0%	9,0%	9,0%
Heby	17,2%	17,8%	17,8%	17,8%
Knivsta	21,5%	22,7%	22,7%	22,7%
Östhammar	25,2%	24,6%	24,6%	24,6%
Summa	100%	100%	100%	100%

Fördelning medlemsavgift per kommun avser beslutad fördelningsnyckel i procent multiplicerat med budget 2022 för medlemsavgifter.

	2022	2023	2024	2025
Fördelning medlemsavgift (tkr)				
Tierp	10 773	10 939	12 655	12 908
Älvkarleby	4 636	4 454	5 337	5 444
Heby	6 759	7 192	7 990	8 150
Knivsta	8 298	9 006	9 837	10 034
Östhammar	10 341	10 440	12 144	12 387
Summa	40 807	42 031	47 963	48 923
Kommunspezifika kostnader				
Tierp	322	332	324	331
Älvkarleby	638	657	644	657
Heby	6 952	7 161	853	870
Knivsta	6 354	6 545	853	870
Östhammar	56	58	57	58
Summa	14 322	14 752	2 731	2 786
IT-tjänsteavtal				
Tierp	6 579	6 776	6 875	7 030
Älvkarleby	2 452	2 526	2 562	2 620
Heby	4 303	4 432	4 496	4 598
Knivsta	5 378	5 539	5 621	5 747
Östhammar	6 304	6 493	6 588	6 736
Summa	25 016	25 766	26 142	26 731
Total kostnad per kommun				
Tierp	17 674	18 047	19 854	20 269
Älvkarleby	7 726	7 637	8 543	8 721
Heby	18 014	18 784	13 339	13 618
Knivsta	20 030	21 090	16 311	16 651
Östhammar	16 701	16 991	18 789	19 181

Uppföljning

Uppföljning av nämndens ekonomi sker enligt Tierps kommuns plan med månatliga uppföljningar, prognoser och delårsbokslut.

Varje kundansvarig inom IT-förvaltningen har tagit fram underlag för respektive kommun.

Dessa används för att uppdatera fördelningsnyckeln för IT-nämndens kostnader. Möten med economicheferna i de fem medlems-kommunerna sker inför varje it-nämnd. Redovisningen i Tierps ekonomisystem sker på ett sådant sätt att respektive medlemskommuns kostnader kan följas upp.

Nyckeltal för kommunerna har tagits fram och kommer att jämföras både med andra IT-nämnder och inom de fem medlemskommunerna för att vi, om möjligt, skall hitta ytterligare områden att förbättra.

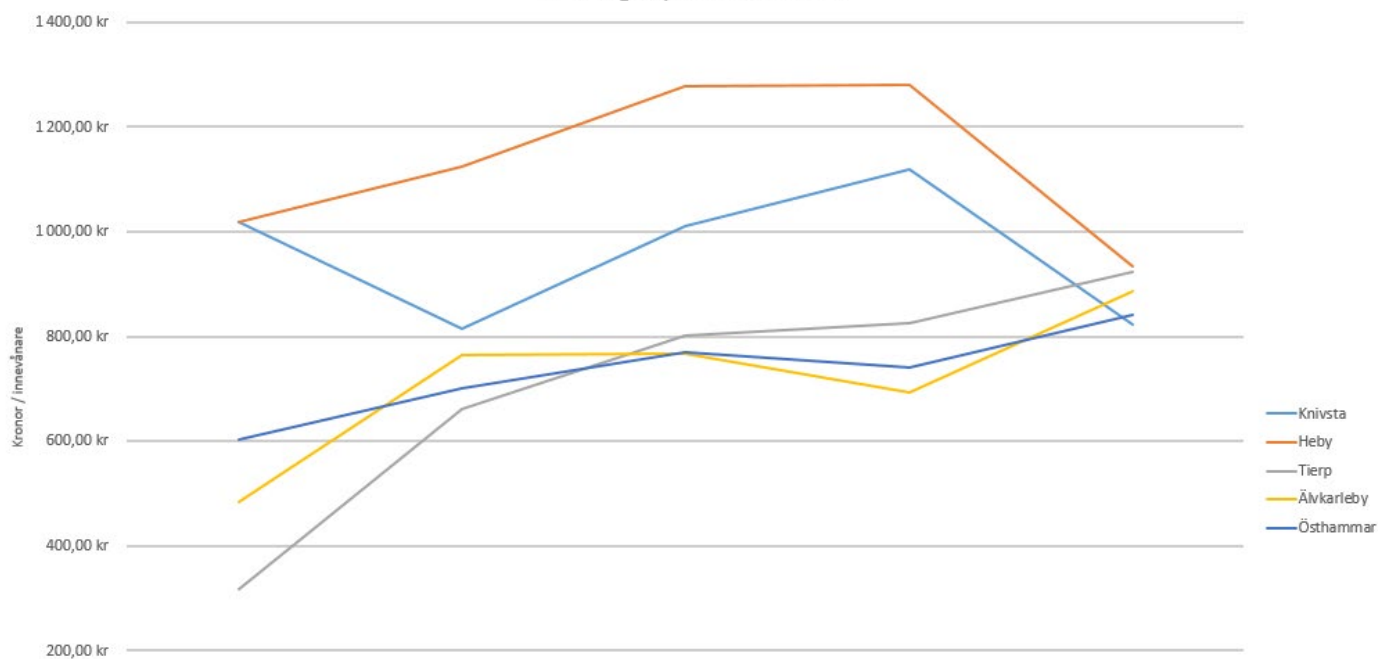
Nyckeltal

Övergripande nyckeltal per kommun 2020	Heby	Knivsta	Tierp	Älvkarleby	Östhammar	Summa(*medel)
Invånare, totalt antal	14 101	19 106	21 327	9 511	22 251	86 296
Årsarbetare, totalt kommunalt anställda, antal	962	1 009	1 713	708	1 739	6 131
Egentlig verksamhet i komunal regi, andel (%)	81%	71,3%	81,7%	82,10%	88%	81%
Tillgång till bredband om minst 100Mbit/s, andel(%)	66,3%	81,7%	59,5%	77,6%	68,2%	70,7%
Landareal, kvadratkilometer	1 167	282	1 540	222	1 475	4 686
Tätortsgrad (senaste mätning)	61%	72%	66%	90%	68%	71%
Källa: KOLADA						

Övergripande nyckeltal per kommun 2021	Heby	Knivsta	Tierp	Älvkarleby	Östhamma	Summa(*medel)
Invånare, totalt antal	14 303	19 818	21 485	9 627	22 364	87 597
Årsarbetare, totalt kommunalt anställda, antal	960	1 038	1 688	715	1 755	6 156
Egentlig verksamhet i komunal regi, andel (%)	81%	71,4%	80,1%	i.u.	i.u.	77%
Tillgång till bredband om minst 100Mbit/s, andel(	76,7%	88,3%	65,7%	79,9%	75,7%	77,3%
Landareal, kvadratkilometer	1 167	282	1 540	222	1 475	4 686
Tätortsgrad (senaste mätning)	61%	72%	66%	90%	68%	71%
Källa: KOLADA						

Nyckeltal från den egna verksamheten	2019	2020	2021	2022	Definition nyckeltal
IT-kostnad/ invånare totalt	765 kr	796 kr	791 kr	915 kr	Årsomslutning IT-nämnd / invånarantal
IT-Investeringar som andel av verksamhetskostna	0	1,05%	6,89% (prognos)	1,62%(prognos)	Investeringar / Årsomslutning IT-nämnd
IT-kostnad per användare	3 476 kr	i.u.	2 970 kr	5 548 kr	Årsomslutning IT-nämnd / antal användare
Antal användare adm + utb	18752	i.u.	22978	14353	Totalt antal användarkonton administration, elever, lärare, politiker
Antal klientutrustningar exklusive smartphones	14817	i.u.	18534	19723	Totalt antal datorer , ipads
Antal klientutrustning(Adm + skola) / IT-tekniker	494	i.u.	639	636	Antal datorer och Ipads / IT-tekniker
S:a kommunanställda / IT-anställda	149	i.u.	152	146	Summa Kommunanställda /Totalt anställda IT
Källa: Egna nyckeltal					

IT-budget per innevånare

- kr	IT-budget 2016 / innevånare 2016	IT-budget 2021 / innevånare 2021	IT-budget 2022 / innevånare 2022	IT-budget 2023 / innevånare 2022	IT-budget 2024 / innevånare 2022
Knivsta	1 017,61 kr	813,58 kr	1 010,85 kr	1 119,99 kr	823,04 kr
Heby	1 017,59 kr	1 125,21 kr	1 278,54 kr	1 280,01 kr	932,60 kr
Tierp	316,33 kr	661,56 kr	800,84 kr	824,48 kr	924,09 kr
Älvkarleby	484,28 kr	763,50 kr	767,94 kr	694,09 kr	887,40 kr
Östhammar	602,88 kr	699,71 kr	770,30 kr	741,19 kr	840,14 kr

År

Referenser

<https://www.digg.se/download/18.79c61f7c17db5871992f0a2/1647952779055/digitala-sverige-2021.pdf>

<https://www.kolada.se/>

Plan för Lönenämndens ekonomi och verksamhet

2023-2025

Lönenämnden

Ansvars- och verksamhetsområde

Lönenämnden har till uppgift att skapa förutsättningar för att samverkan kan ske mellan Tierp, Knivsta och Älvkarleby kommuner i verksamheten Lönecentrum. Tierp är värdkommun.

Lönecentrum ska stödja och ge service till chefer, medarbetare och politiker i alla kommunerna samt i ett kommunalt bolag, inom hela löneområdet. Detta ska ske genom kontinuerlig kompetensutveckling och genom att ständigt prova nya vägar och utveckla användningen av personalsystemet. Det krävs att Lönecentrum har förståelse för verksamhetens olika behov i syfte att kunna tillmötesgå dem.

För att tydliggöra service och ansvarområde finns ett servicenivåavtal mellan kommunerna och Lönecentrum. Styrgruppen som består av HR-chefer i samtliga kommuner och lönechef, beslutar om förändringar och förbättringar som ska ske inom området.

Kundgruppen består av HR-representanter System och Verksamhetsutvecklare.

Kundgruppens syfte är att fånga upp behov ifrån verksamheterna, lösa operativa frågeställningar och på uppdrag av styrgruppen, genomföra uppdrag inom löneområdet.

Utvecklingsförutsättningar

Allt mer automatiseringar införs, både i lönesystemet och mellan lönesystemet och övriga personal- och verksamhetssystem. HR-och lönesystemet är mastersystem och många uppgifter kan hämtas därifrån och på så sätt skapa behörigheter till andra system. Möjligheterna är stora men det krävs resurser och kompetens för att kunna nyttja dessa möjligheter.

Samverkan i form av nätverk sker med andra organisationer, både kommuner och regioner i vårt närområde .Lönecentrum och Östhammars löneenhet har ett samarbete i aktuella frågor inom löneområdet.

Nationell lagstiftning och styrande beslut

Inga i dag kända kommande lagändringar som påverkar lönearbetet markant.

Större förändringar

Personalförsörjning.

Inom närmaste åren har ett antal medarbetare möjlighet att avsluta sin anställning med pensionsavgång behov av nyrekrytering kan då komma att bli aktuellt.

Arbetet som lönekonsult och systemförvaltare blir allt mer komplext, detta har medfört svårigheter att få rätt kompetens vid ny eller ersättningsrekrytering. Utmaningen framöver för Lönecentrum är att möta kompetens och lönekrav.

Kompetensutveckling

För att kunna nyttja de fördelar som digitalisering och automatisering kan innebära krävs även utökade personalresurser samt att medel för utbildning/utveckling avsätts

Lokaler

Under pandemin arbetade samtliga medarbetare i stor utsträckning på distans. Många upplevde en försämrad arbetsmiljö ur ett psykosocialt perspektiv. Önskemål framfördes om att i större utsträckning kunna vara på arbetsplatsen. Med anledning av detta utökades antalet arbetsplatser i syfte att tillgodo se detta önskemål.

Mål och uppdrag

Lönenämnden ska möjliggöra samverkan mellan Tierp, Knivsta och Älvkarleby kommuner kring lönehantering. Nämnden består av tre ledamöter, en ledamot från vardera kommunen samt ersättare för dessa. Ordförande utses från Tierps kommun.

Nämndens budget

Lönecentrums kostnader fördelas mellan de samverkande kommuner enligt gällande fördelningsnyckel som baseras på antalet lönespecifikationer.

Beredning har skett med ekonomicheferna inför budget där kommunernas ekonomiska förutsättningar har lyfts fram och dialog har skett med styrgruppen kring kommande utvecklingsområden och behov.

Driftbudget 2023-2025

	Utfall 2021	Budget 2022	Prognos 2022	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025
Verksamhetens intäkter	10389	11043	11043	11807	12042	12282
Personal	-7491	-7705	-7705	-8403	-8571	-8742
Materiel	-93	-19	-19	-19	-19	-19
Tjänster	-2785	-3299	-3299	-3365	-3432	-3501
Övrigt	-19	-20	-20	-20	-20	-20
Verksamhetens kostnader	-10389	-11043	-11043	-11807	-12042	-12282
Överskott/underskott	0	0	0	0	0	0

Fördelning av kostnader per kommun år 2023

Kommun	Fördelning 2022	Avgift 2022 tkr	Fördelning 2023	Avgift 2023, tkr
Tierp	49%	5412	49%	5786
Älvkarleby	20%	2209	20%	2361
Knivsta	30%	3312	30%	3542
TEMAB	1%	110	1%	118
Totalt	100%	11043	100%	11807

Uppföljning

Ekonomisk uppföljning sker enligt Tierps kommuns plan för budget och uppföljning.

Bilaga 5 - Ägardirektiv för Tierps Energi och Miljö AB, TEMAB FjärrvärmeAB, Tierps kommunfastigheter AB, AB Tierpsbyggen

Kommunen har två bolag, Tierps kommunfastigheter AB samt Tierps Energi och Miljö AB. Dessa två bolag har i sin tur var sitt dotterbolag, AB Tierpsbyggen respektive TEMAB FjärrvärmeAB.

Del 1 Allmänna direktiv

- 1 § Detta är ägardirektivets allmänna del och avser bolagen Tierps Energi & Miljö AB (org.nr. 559031-4315), TEMAB FjärrvärmeAB (org.nr. 556249-4723), Tierps kommunfastigheter AB (org.nr. 556901-2171) och AB Tierpsbyggen (org.nr. 556088-2325), nedan kallas dessa bolaget.
- 2 § Bolaget ägs av Tierps kommun och är en del av kommunens verksamhet. Bolaget ska i sin verksamhet beakta detta. Bolagets verksamhet regleras, utöver av lag och av bolagsordningen, av direktiv utfärdade av kommunfullmäktige eller kommunstyrelsen, fastställda av bolagsstämma.

Bolaget som en del av den kommunala organisationen

- 3 § Som del av den kommunala organisationen ska bolaget verka utifrån den av kommunfullmäktige fastställda Vision för Tierps kommun (KF § 81/2015 samt), de vid var tid av kommunfullmäktige fastställda strategiska utvecklingsområdena, samt vid var tid av fullmäktige antagna tillämpliga mål ur den regionala utvecklingsstrategin (framtagen av Region Uppsala).
I detta ska bolaget särskilt beakta att varje beslut ska vägas mot dess påverkan på en hållbar ekonomisk, ekologisk och social utveckling i kommunen.
- 4 § Bolaget ska följa de av Kommunfullmäktige antagna styrdokument som är applicerbara för bolagets verksamhet såvida dessa styrdokument inte strider mot bolagsordningen eller mot tvingande bestämmelser i lag eller annan författning. Kommunstyrelsen skall tillse att bolaget underrättas om och får del av sådana beslutade styrdokument varefter bolagets styrelse och verkställande ledning har det operativa ansvaret för att fullmäktiges beslut verkställs. I det fallet ett styrdokument inte är tillämpligt ska det av bolaget rapporteras och godkännas av Kommunstyrelsen och därefter, vid ett eventuellt godkännande, rapporteras till fullmäktige.
Bolaget har möjlighet att besluta om egna specifika styrdokument för sin verksamhet, men har då att beakta befintliga kommunala motsvarigheter inom samma område. Bolagets egna dokument får inte uppenbart strida mot ett kommunalt beslut, men kan i sin innebörd tänkas vara mer omfattande. Sådana dokument kommuniceras med Kommunstyrelsen.

Kommunens direktivrätt

- 5 § Bolagets styrelse och verkställande direktör har att följa utfärdade direktiv, såvida dessa inte strider mot bolagsordningen, mot tvingande bestämmelser i lag eller annan författning, exempelvis aktiebolagslagen och offentlighets- och sekretesslagen, eller strider mot bolagets intresse.
- 6 § Detta ägardirektiv är ett komplement till bolagsordningen. Ägardirektivet ska som regel förnyas minst en gång per mandatperiod.

Kommunens ledningsfunktion

- 7 § Bolaget står enligt 6 kap. 7 § kommunallagen (SFS 2017:725) under uppsikt av kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen utövar kommunens ledningsfunktion över bolaget i enlighet med vad som anges i kommunstyrelsens reglemente.

- 8 § Kommunstyrelsen har rätt att ta del av bolagets handlingar och räkenskaper samt i övrigt inspektera bolaget och dess verksamhet. Bolaget ska lämna kommunstyrelsen den information om verksamheten som den begär.
Den närmare omfattningen av informationen fastställs i samråd med bolagets styrelse.
- 9 § Bolaget erinras om att kommunstyrelsen enligt 6 kap. 9 § kommunallagen (SFS 2017:725) har att fatta årliga beslut huruvida verksamheten varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.
- 10 § Bolagets styrelse och verkställande direktör ska i de fall då krisledningsnämnden träder i kraft samråda med krisledningsnämnden angående åtgärder som erfordras i samband med extraordinär händelse.

Sekretess

- 11 § Föreligger på grund av lagstadgad sekretess hinder mot att överlämna viss uppgift till ägaren får uppgiften uteslutas. Bolaget ska i så fall uppge att strykning/utelämnande skett.
Fullmäktiges ställningstagande

Fullmäktiges ställningstagande

- 12 § Bolaget ansvarar för att kommunfullmäktige får ta ställning innan sådana beslut i verksamheten som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt fattas.
- 13 § Kommunfullmäktiges yttrande ska inhämtas avseende
- a) investeringar större än 500 basbelopp eller är av principiell betydelse,
  - b) bildande, förvärv eller försäljning av dotterbolag,
  - c) planer på ny eller ändrad inriktning av bolagets verksamhet,
  - d) förvärv eller försäljning av fast egendom om värdet överstiger 1 000 basbelopp eller är av principiell betydelse, och
  - e) övriga frågor som enligt bolagsstyrelsens uppfattning är av principiell betydelse eller annars av större vikt.
- 14 § Av bolagsordningen framgår att vissa beslut i bolaget fattas av bolagsstämman. En fråga som faller utanför uppräkningsen i bolagsordningen kan trots detta vara en sådan fråga som kräver ställningstagande enligt denna punkt. Uppstår tveksamhet huruvida ställningstagande krävs, ska bolaget samråda med kommunstyrelsen.
Samverkan med kommunen och övriga bolag
- 15 § Bolaget ska bidra till kommunperspektivet och samverka med de kommunala förvaltningarna och övriga kommunala bolag i syfte att optimera verksamheten. Detta innefattar även olika typer av förvaltningsuppdrag.

Granskningsrapporten

- 16 § Bolagets lekmannarevisor/-er ska årligen i sin granskningsrapport yttra sig om huruvida bolaget bedrivits på ett ändamålsenligt sätt utifrån det syfte som angivits i bolagsordningen och i detta ägardirektiv, samt de kommunala befogenheter som utgör ram för verksamheten.
Om lekmannarevisorn/-erna inom ramen för sin granskning finner brister i de avseenden som anges i första stycket ska lekmannarevisorn/-erna löpande kommunicera sina iakttagelser med kommunstyrelsen.

Information och ägardialog

- 17 § Ägaren ska fortlöpande och på kommunens begäran hållas informerad av bolaget om dess verksamhet. Bolaget ska initiera möten med kommunen om omständigheterna så påkallar.
- 18 § Bolaget ska minst en gång per år informera kommunstyrelsen om sin verksamhet.
Därutöver ska bolaget en gång per år informera kommunstyrelsens arbetsutskott om sin verksamhet.

- 19 § Bolaget ska till kommunstyrelsen redovisa bolagets ställning och resultat per den 30/4, 31/8 och 31/12. Bolaget ska därvid uppmärksamma ägarkommunen på viktigare omständigheter och förändringar som kan inverka på bolagets verksamhet.
- 20 § Bolaget ska till kommunstyrelsen och lekmannarevisorn-/erna redovisa ställningen för den interna kontrollen per 30/4, 31/8 och 31/12. Bolaget ska vidare uppmärksamma kommunstyrelsen och lekmannarevisorn-/erna om det under verksamhetsåret uppstår betydande förändringar i riskbilden eller i statusen för den interna kontrollen som kan inverka på bolagets verksamhet.
- 21 § Kommunstyrelsen och kommunfullmäktige ska utan dröjsmål få del av
- a) protokoll från bolagsstämman,
  - b) protokoll från styrelsesammanträde, och
  - c) bolagets årsredovisning med revisionsberättelse och granskningsrapport från lekmannarevisor.
- Bolagets protokoll ska redovisas på kommunens hemsida.
- 22 § Bolagets styrelse, verkställande direktör och andra nyckelpersoner i bolaget ska delta vid möte med företrädare för kommunen minst en gång per år (ägardialog). Initiativ till möte kan tas av både kommunen och av bolaget.
- 23 § Bolagets verkställande direktör ska kontinuerligt ha en dialog med kommundirektören. Kommundirektör och verkställande direktör äger båda rätten att kalla till möte.

Kommunal koncernredovisning och budget

- 24 § Bolagen ska årligen till kommunen lämna de uppgifter som av kommunen bedöms nödvändiga för upprättande av årsredovisning och delårsrapport enligt lag (1997:614), i enlighet med kommunens tidplan.
- 25 § Bolaget ska, tre gånger per år, i samband med kommunens tertialrapport, delårsrapport och bokslut, i enlighet med kommunens tidplan, skriftligt redogöra till kommunen om bolagets måluppfyllelse utifrån affärsplanen. Vid dessa tillfällen ska även bolaget lämna uppgifter om förväntad utveckling av ekonomi och verksamhet.
- 26 § Bolagets styrelse ska årligen, i samband med att underlag lämnas till den kommunala årsredovisningen enligt 2 kap. 24 §, skriftligt redovisa hur verksamheten bedrivits och utvecklats mot bakgrund av det i bolagsordningen och dessa direktiv angivna syftet och ramarna med densamma.
- Uttalandet ska vara så utformat att det kan läggas till grund för kommunstyrelsens uppsikt och beslut enligt 6 kap. 7 och 9 §§ kommunallagen (SFS 2017:725) samt till lekmannarevisorns-/ernas granskning.
- 27 § Bolaget ska till kommunen, i enlighet med kommunens tidplan, lämna de uppgifter som av kommunen bedöms nödvändiga för upprättande av kommunens budget.

Suppleanter

- 28 § Suppleanterna inträder enligt att ordinarie ledamot som ej kan närvara meddelar sin suppleant om detta.
- 29 § Suppleant ska kallas till styrelsens sammanträden. Icke tjänstgörande suppleant har närvaro- och yttranderätt vid styrelsens sammanträden.
- 30 § Suppleant som ej tjänstgör ska åläggas att iaktta samma tystnads- och lojalitetsplikt som ledamot.

Taxa för utbekommande av allmänna handlingar

- 31 § Bolaget ska tillämpa den för Tierps kommun vid var tid gällande taxan för kopior, avskrifter och utskrifter av handlingar vid utlämnande av allmänna handlingar.

Arkivföreskrifter

- 32 § Tierp kommuns riktlinjer för arkivvård ska i tillämpliga delar tillämpas i bolaget.

33 § Arkivmyndighet är kommunstyrelsen i Tierps kommun.

Bolagsstämma

34 § Bolaget ska årligen senast före utgången av juni månad hålla bolagsstämma/årsstämma.

35 § Bolagsstämman/årsstämman ska vara offentlig.

Del 2 Bolagsspecifika direktiv

Tierps Energi & Miljö AB (org.nr. 559031-4315)

Bolagets verksamhet

1 § Föremålet för Tierps Energi & Miljö ABs verksamhet anges i bolagsordningen för bolaget. Bolaget får ej bedriva verksamhet som inte är förenlig med bolagsordningen, ägardirektiv eller den kommunala kompetensen.

Tierps Energi & Miljö AB får etablera och sälja tjänster inom konkurrensutsatt verksamhet. Dessa tjänster skall godkännas av bolagets styrelse innan påbörjande av etablering och försäljning.

2 § Gränsdragningen för Tierps Energi & Miljö ABs verksamhet har fastställts i överlåtelseavtal mellan kommunen och bolaget.

3 § Tierps Energi & Miljö AB har till uppgift att

- a) utarbeta, för beslut i kommunfullmäktige, förslag till renhållningsordning och avfallsplan samt förslag till taxa för renhållningstjänster. Bolaget är kommunens kompetensresurs avseende avfallsverksamhet,
- b) samla in, transport till behandlingsanläggning, återvinning och bortskaffande av hushållsavfall och annat avfall som faller under kommunalt ansvar, antingen i egen regi eller genom upphandlade tjänster,
- c) aktivt arbeta för att bidra till att uppnå miljömål på EU-, nationell- och lokal nivå,
- d) informera allmänheten, företag, skolor, bostadsföretag m.fl. om miljöfrågor relaterade till avfallsområdet, Tierps kommuns avfallsplan, VA-plan, vattenförsörjning och bolagets egen verksamhet,
- e) utforma förslag till VA-plan, VA-taxor och VA-områden, Bolaget är kommunens kompetensresurs avseende förvaltning av kommunens yt- och grundvattenresurser,
- f) leverera dricksvatten och ta hand om spill och dagvattenledningar,
- g) i dialog med hushållskunder tillhandahålla optimala lösningar för hållbar, kretsloppsanpassad återvinning så att kunden på ett enkelt och miljöriktigt sätt kan hantera sitt avfall,
- h) enligt gällande avtal med kommunen underhålla och ansvara för snöröjning och halkbekämpning på kommunens gator, vägar, grönytor och fastigheter, och
- i) medverka aktivt i samhällsplaneringen inom samtliga områden, vilket även inkluderar bredbandsutbyggnad i form av ansvarstagande vid planering och genomförande av samförläggning.

Bolagets ändamål

4 § Ändamålet med Tierps Energi & Miljö ABs verksamhet anges i bolagsordningen för bolaget.

5 § Utöver vad som anges i bolagsordningen har Tierps Energi & Miljö AB till ändamål att

- a) minimera de negativa effekterna på människors hälsa och miljön vid generering och hantering av avfall,
- b) minska resursanvändningen och främja en praktisk tillämpning av avfallshierarkin, i enlighet med direktiv 2008/98/EG,
- c) även i övrigt uppfylla de mål som anges i art. 191 – 193 i EUF-fördraget, avfallsdirektivet 2008/98/EG och i svensk miljölagstiftning,
- d) leverera ett dricksvatten av hög kvalitet, samt ta hand om spillvatten och dagvatten på ett tillförlitligt och miljöriktigt sätt,
- e) enligt gällande avtal med kommunen bedriva mark- och parkentreprenader kostnadseffektivt med höga ambitioner för miljövänliga metoder och att utveckla Tierps kommuns allmänna platser på ett optimalt sätt ur ett medborgarperspektiv, och
- f) tillse på ett kostnadseffektivt och miljömässigt bra sätt att Tierps kommuns gator och markområden har optimal skötsel, underhåll och belysning ur ett medborgarperspektiv.

6 § Tierps Energi & Miljö AB ska i sin verksamhet iaktta livscykelänkandet.

7 § Tierps Energi & Miljö AB ska öka samverkan mellan bolag samt mellan bolag och kommunorganisationen för att effektivisera verksamheterna och minimera dubbelarbete med syfte att sänka driftkostnader inom hela koncernen och stärka koncerntänkandet.

Ekonomiska mål

7 § Tierps Energi & Miljö AB ska bedriva sin verksamhet på ett sådant sätt att den ekonomiska ställningen möjliggör ett långsiktigt och uthålligt agerande samt bidra till en socialt, miljömässig och ekonomisk hållbar utveckling för kommunen.

8 § Tierps Energi & Miljö AB ska bedriva sin verksamhet i allmännyttigt syfte enligt affärsmässiga grunder.

Budget och verksamhetsplan

9 § Tierps Energi & Miljö AB ska lämna in underlag för preliminär driftsbudget, investeringsbudget och affärsplan samt behov av taxeförändringar till kommunen för nästkommande år under maj månad.

10 § Tierps Energi & Miljö AB ska årligen ta hänsyn till kommunens budgetdirektiv i sin affärsplan.

Finansiering

11 § För finansiering av VA och renhållning äger Tierps Energi & Miljö AB rätten att fakturera VA- och renhållningskollektivet i enlighet med de prisnivåer som fastställts i taxor. Långsiktiga investeringar kan finansieras med lån för vilka kommunen kan lämna borgen. Borgensavgift utgår i dessa fall.

12 § Renhållningstaxor och VA-taxor ska antas av kommunfullmäktige.

13 § Gata/Park är finansierad genom årliga uppdragsavtal med Tierps Kommun (och dess övriga bolag).

TEMAB FjärrvärmeAB (org.nr. 556249-4723)

Bolagets verksamhet

1 § Föremålet för TEMAB FjärrvärmeABs verksamhet anges i bolagsordningen för bolaget. Bolaget får ej bedriva verksamhet som inte är förenlig med bolagsordningen eller den kommunala kompetensen.

2 § TEMAB FjärrvärmeAB har till uppgift att främja energiförsörjningen i kommunen och verka för låga energikostnader genom att producera och distribuera med fjärrvärme.

Bolagets ändamål

3 § Ändamålet med TEMAB FjärrvärmeABs verksamhet anges i bolagsordningen för bolaget.

4 § TEMAB FjärrvärmeAB ska verka för tillgodogörandet av inhemska biobränslen och eventuella spillenergikällor. Produktion av energi ska i första hand ske med förnyelsebara energikällor.

5 § TEMAB FjärrvärmeAB ska öka samverkan mellan bolag samt mellan bolag och kommunorganisationen för att effektivisera verksamheterna och minimera dubbelarbete med syfte att sänka driftkostnader inom hela koncernen och stärka koncerntänket.

Ekonomiska mål

6 § TEMAB FjärrvärmeAB ska bedriva sin verksamhet på ett sådant sätt att den ekonomiska ställningen möjliggör ett långsiktigt och uthålligt agerande samt bidra till en socialt, miljömässig och ekonomisk hållbar utveckling för kommunen.

7 § TEMAB FjärrvärmeAB ska bedriva sin verksamhet i allmännyttigt syfte enligt affärsmässiga grunder.

8 § TEMAB FjärrvärmeAB ska nå ett resultat i verksamheten som medger skälig avkastning på kommunens insatta kapital. Avkastningen ska uppgå till en (1) procentsats av köpeskillingen som utbetalades av kommunen i samband med att kommunen blev ensamägare av bolaget. Procentsatsen ska motsvara riksbankens referensränta (vid aktuellt årsskifte) med tillägg av 3,0 procent.

9 § När ackumulerad summa av utbetald avkastning (räknat från år 2002) kommit upp i ett belopp som motsvarar köpeskillingen som utbetalas, skall avkastningskravet revideras genom nytt ägardirektiv.

10 § År då tunga investeringar skett och/eller resultatet blivit dåligt på grund av oförutsedda händelser kan avkastningen reduceras.

11 § TEMAB FjärrvärmeAB ska skapa sådana reserver att bolaget själv kan bära kortsiktiga svängningar i marknadspriser eller oförutsedda kostnader utan tillskott från ägaren.

12 § TEMAB FjärrvärmeAB ska arbeta för att nå en soliditet på 20 procent och därefter ha det som ett långsiktigt mål.

Budget och verksamhetsplan

13 § TEMAB FjärrvärmeAB ska lämna in underlag för preliminär driftsbudget, investeringsbudget och affärsplan till kommunen för nästkommande år under maj månad.

14 § TEMAB FjärrvärmeAB ska årligen ta hänsyn till kommunens budgetdirektiv i sin affärsplan.

Finansiering

15 § TEMAB FjärrvärmeAB ska finansiera sin verksamhet genom taxor. Långsiktiga investeringar kan finansieras med lån för vilka kommunen kan lämna borgen. Borgensavgift utgår i dessa fall.

16 § TEMAB FjärrvärmeAB beslutar själv om sina taxor. Taxorna ska motsvara kostnader för

- a) drift, produktion och utbyggnad av produktions- och distributionsanläggningar,
- b) underhåll och renoveringar i fjärrvärmeanläggningen, samt
- c) vinst för uppbyggnad av soliditet och skälig avkastning till ägaren.

Tierps kommunfastigheter AB (org.nr. 556901-2171)

Bolagets verksamhet

1 § Föremålet för Tierps kommunfastigheter AB verksamhet anges i bolagsordningen för bolaget. Bolaget får ej bedriva verksamhet som inte är förenlig med bolagsordningen eller den kommunala kompetensen.

2 § Tierps kommunfastigheter AB har till uppgift att själv eller genom annan till lägsta möjliga kostnad tillhandahålla fastigheter som helt eller till sin huvuddel används för kommunal verksamhet eller som är av betydelse för kommunens utveckling.

3 § Tierps kommunfastigheter AB ska svara för en rationell och kostnadseffektiv fastighetsförvaltning och att fastigheternas långsiktiga värde och brukbarhet säkerställs. Hyressättningen ska spegla denna målsättning och bolaget ska ha tydliga och transparenta principer för hyresprissättning. För fastigheter som uppförs för kommunens skattefinansierade verksamhet (eller motsvarande) ska som huvudprincip gälla en självkostnadsbaserad hyra som även inkluderar långsiktiga underhållskostnader.

Bolagets ändamål

4 § Ändamålet med Tierps kommunfastigheter AB verksamhet anges i bolagsordningen för bolaget.

5 § Tierps kommunfastigheter AB ska tillgodose den kommunala verksamhetens behov av fastigheter samt strategiska fastigheter av betydelse för kommunens utveckling där behovet inte alltid kan tillgodoses på den ordinarie fastighetsmarknaden.

6 § Tierps kommunfastigheter AB ska aktivt medverka i utvecklingen av Tierps kommun genom att vara kommunens strategiska verktyg inom fastighetsområdet. I uppdraget ligger att tillsammans med kommunförvaltning och övriga bolag identifiera kommunens behov och att agera proaktivt vad gäller förvärv, nyproduktion och dess utformning, utveckling, förvaltning och/eller avyttring av fastigheter och mark.

I det fall där det råder delade uppfattningar mellan Tierps kommunfastigheter AB, kommunförvaltning och/eller övriga bolag i fråga om vad som ska prioriteras i den strategiska långsiktiga utvecklingen av kommunen ska kommunstyrelsen konsulteras och lämna instruktion.

7 § Tierps kommunfastigheter AB ska verka för energieffektivisering och utfasning av fossila bränslen samt i övrigt i applicerbara delar följa de övergripande riktlinjer inom miljöområdet som kommunfullmäktige beslutar om, samt verka i enlighet med kommunens miljöpolicy.

8 § Tierps kommunfastigheter AB ska intensifiera arbetet med att minska energiåtgången i de lokaler som bolaget förvaltar med syfte att sänka driftkostnader för kommunens verksamheter samt minska energibehovet utifrån ett hållbarhetsperspektiv.

9 § Tierps kommunfastigheter AB ska öka samverkan mellan bolag samt mellan bolag och kommunorganisationen för att effektivisera verksamheterna och minimera dubbelarbete med syfte att sänka driftkostnader inom hela koncernen och stärka koncerntänkandet.

10 § Tierps kommunfastigheter AB ska i sin verksamhet iaktta de kommunalrättsliga och affärsmässiga principer som följer av ändamålet med bolagets verksamhet.

Ekonomiska mål

11 § Tierps kommunfastigheter AB ska bedriva sin verksamhet på ett sådant sätt att den ekonomiska ställningen möjliggör ett långsiktigt och uthålligt agerande samt bidra till en socialt, miljömässig och ekonomisk hållbar utveckling för kommunen.

12 § Tierps kommunfastigheter AB ska bedriva sin verksamhet i allmännyttigt syfte enligt affärsmässiga grunder.

13 § Tierps kommunfastigheter AB bedriva sin verksamhet på ett sätt som medger att ägaren, med hänsyn tagen till risk, erhåller en avkastning som med en (1) procent överstiger bolagets genomsnittliga räntekostnader. Avkastningskravet är långsiktigt och behöver inte uppnås varje år.

Avkastningskravet utgör det lägsta resultatet efter skatt som bolaget bör redovisa i årsredovisningen och beräknas på bolagets genomsnittliga kapital.

14 § Tierps kommunfastigheter AB ska kunna motivera långsiktiga och strategiska investeringar enligt 3 kap. 6 § bolagets ändamål, ovan i dessa direktiv, utifrån affärsmässiga grunder enligt 1 kap. 3 § befogenhetslagen.

15 § Bolaget ska planera och genomföra försäljning av fastigheter där,

- kommunkoncernen ej bedriver verksamhet
- kommunkoncernen ej avser att nyttja för verksamhet
- kommunen ej anser att fastigheten ur annat perspektiv är av kommunalt ägandeintresse.

Budget och verksamhetsplan

16 § Tierps kommunfastigheter AB ska lämna in underlag för preliminär investeringsbudget och hyreskalkyl samt affärsplan och övergripande mål till kommunen för nästkommande år under maj månad.

17 § Tierps kommunfastigheter AB ska årligen ta hänsyn till kommunens budgetdirektiv i sin affärsplan.

Finansiering

18 § Tierps kommunfastigheter AB verksamhet finansieras via hyror och avgifter. Långsiktiga investeringar kan finansieras med lån för vilka kommunen kan lämna borgen. Borgensavgift utgår i dessa fall.

AB Tierpsbyggen (org.nr. 556088-2325)

Bolagets verksamhet

1 § Föremålet för AB Tierpsbyggen verksamhet anges i bolagsordningen för bolaget. Bolaget får ej bedriva verksamhet som inte är förenlig med bolagsordningen eller den kommunala kompetensen.

2 § AB Tierpsbyggen har till uppgift att äga, bebygga, förvalta, förädla och försälja fastigheter och tomträtter med bostadslägenheter och därtill hörande kollektiva anordningar samt även med lokaler i de fall lokalerna utgör en mindre del av dessa fastigheter, används för kommunal verksamhet eller är kommersiella lokaler som har ett tydligt samband med den övriga verksamheten.

3 § AB Tierpsbyggen ska svara för en rationell och kostnadseffektiv bostadsförvaltning och att fastigheternas långsiktiga värde och brukbarhet säkerställs.

Bolagets ändamål

4 § Ändamålet med AB Tierpsbyggen verksamhet anges i bolagsordningen för bolaget.

5 § AB Tierpsbyggen ska ha ett långsiktigt hållbart förhållningssätt och låta ett helhetstänkande, som beaktar såväl ekologiska som sociala och ekonomiska aspekter, vara vägledande vid fullgörande av sitt uppdrag.

6 § AB Tierpsbyggen ska aktivt medverka till att nya bostäder tillskapas och att bostäderna utformas och förvaltas på ett sådant sätt att de bidrar till en attraktiv bostadsmarknad i Tierps kommun. Bolaget ska värna och arbeta för att utveckla hyresrätten som boendeform. I uppdraget ligger att tillsammans med kommunförvaltning och övriga bolag identifiera kommunens behov och att agera proaktivt vad gäller förvärv, nyproduktion och dess utformning, utveckling, förvaltning och/eller avyttring enligt 3 kap. 2 § bolagets verksamhet.

7 § AB Tierpsbyggen ska eftersträva ett varierat bostadsbestånd i hela kommunen med olika boendeformer som stimulerar flyttkedjorna i kombination med innovativa hållbarhetslösningar.

8 § AB Tierpsbyggen ska tydligt planera och verka för att minska segregationen i kommunen, framförallt den del som orsakas av bostadssegregation.

9 § AB Tierpsbyggen ska verka för energieffektivisering och utfasning av fossila bränslen samt i övrigt i applicerbara delar följa de övergripande riktlinjer inom miljöområdet som kommunfullmäktige beslutar om, samt verka i enlighet med kommunens miljöpolicy.

10 § AB Tierpsbyggen ska öka samverkan mellan bolag samt mellan bolag och kommunorganisationen för att effektivisera verksamheterna och minimera dubbelarbete med syfte att sänka driftkostnader inom hela koncernen och stärka koncerntanket.

11 § AB Tierpsbyggen ska i sin verksamhet iaktta de kommunalrättsliga och affärsmässiga principer som följer av ändamålet med bolagets verksamhet.

Ekonomiska mål

12 § AB Tierpsbyggen ska bedriva sin verksamhet på ett sådant sätt att den ekonomiska ställningen möjliggör ett långsiktigt och uthålligt agerande samt bidra till en socialt, miljömässig och ekonomisk hållbar utveckling för kommunen.

13 § AB Tierpsbyggen ska bedriva sin verksamhet i allmännyttigt syfte enligt affärsmässiga principer.

14 § AB Tierpsbyggen skall innan utdelning på aktiekapitalet medges nå en soliditet på 25 %. Utdelningen kan sedan uppgå till maximalt 5 % av aktiekapitalet.

15 § AB Tierpsbyggen ska nå ett resultat i verksamheten som medger marknadsmässig avkastning motsvarande den direktavkastning som förekommer för den långsiktiga fastighetsmarknaden i Tierp. Med direktavkastning menas driftnetto i förhållande till fastigheternas verkliga värde. Kravet på avkastning justeras således årligen utifrån förändringar på den långsiktiga marknaden i Tierp. Avkastningskravet beräknas på tillskjutna kapital i bolaget.

16 § AB Tierpsbyggen ska kunna motivera långsiktiga och strategiska investeringar enligt 3 kap. 5-6 §§ bolagets ändamål, ovan i dessa direktiv, utifrån affärsmässiga principer enligt 2 § lagen om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag.

17 § Nyinvesteringar i bostäder och andra verksamhetslokaler än kommunens egna ska egenfinansieras över tid, senast inom 6 år från nyinvestering.

Budget och verksamhetsplan

18 § AB Tierpsbyggen ska lämna in underlag för preliminär investeringsbudget och hyreskalkyl samt affärsplan och övergripande mål till kommunen för nästkommande år under maj månad.

19 § AB Tierpsbyggen ska årligen ta hänsyn till kommunens budgetdirektiv i sin affärsplan.

Finansiering

20 § AB Tierpsbyggens verksamhet finansieras via hyror och avgifter. Långsiktiga investeringar kan finansieras med lån för vilka kommunen kan lämna borgen. Borgensavgift utgår i dessa fall.

Borgensavgift ska årligen tas ut av AB Tierpsbyggen. Borgensavgiften innehåller tre delar, administrativ avgift, borgensavgift och avgift för ägarfördel. Avgiftens storlek ska årligen utifrån en marknadsbedömning fastställas. Detta sker tillsammans med AB Tierpsbyggen och ska vara klart innan oktober månads utgång året innan den ska utgå.

Bilaga 6 - Nettoexploatering och tomtförsäljning

Nettoexploatering och tomtförsäljning

Tierps kommun har i många år detaljplanerat mark för exploateringsändamål, för att sedan sälja till markpris enligt politisk antagen taxa, eller i vissa fall försäljning genom markanvisning där kommunen anlitat ett oberoende externt värderingsinstitut. Då är det kommunen själv som är exploatör.

Med exploateringsverksamhet avses åtgärder som syftar till att anskaffa, bearbeta och iordningsställa råmark för bostads- och näringslivsändamål. I de fall avsikten är att sälja en exploateringsfastighet värderas marken som omsättningstillgång. Den allmänna platsmarken, tillgångar i form av gator, parker etc. finansieras i huvudsak genom inkomster vid försäljning av tomtmark. Finansieringen av ett exploateringsprojekt kan ske på olika sätt och hur finansieringen ska ske beslutas av kommunens politiker och tillämplig lag. Förutsättningarna varierar med marknadsläge, men även av kommunens politiska ambition.

FASER

I Tierps kommun delas exploateringsverksamheten in i olika faser och det kan förekomma att exploateringsverksamheten är i flera faser samtidigt.

Initiering och behovsutredning
Utredning och fysisk planering
Planering inför genomförande
Genomförande
Försäljning
Slutredovisning

Nettoexploateringskalkylen

Nettoexploateringskalkylen är huvudsakligen en sammanställning av ”in- och utbetalningar”, som avgränsas till att genomföra detaljplanen och omfattar ej framtida drift och underhåll. Nettoexploateringen sammanställer inkomster och utgifter som uppkommer från fasen planering inför genomförande till försäljnings-fasen.

Nettoexploateringskalkylen används som ett verktyg under hela exploateringsprocessen för att säkerställa att exploateringen t.ex. inte är skattefinansierad. I Tierps kommun har man för avsikt att den totala exploateringsverksamheten ska bära sina egna utgifter.

I nettoexploateringskalkylen avser inkomster totalt prognostiserad tomtförsäljning utifrån prognostillfällets tidpunkt. Utgifter avser det totala anskaffningsvärdet för det som LKBR 6:6 och LKBR 7:2 avser tillgångar utifrån prognostillfällets tidpunkt. Administrationskostnader och andra allmänna omkostnader räknas inte med i anskaffningsvärdet som utgift.

Inkomster från tomtförsäljning 2023 prognostiseras uppgå till 21 099 tkr. 2023 års exploateringsutgifter prognostiseras att uppgå till 5 900 tkr och ingår även i kommunens investeringsredovisning och investeringsbudget. Nettot av kommunens exploateringsprojekt beräknas till 15 199 tkr under 2023. Under hela perioden 2023-2025 prognostiseras 26 623 tkr i inkomster och 60 450 tkr i utgifter för all exploatering. Nettot för hela perioden 2023-2025 är därmed -33 826 tkr.

De exploateringsområden som beräknas ge intäkter under 2023 är Siggbo Företagspark, Siggbo Triangelpark, DP 620 i Skärplinge samt någon av kommunens övriga tomter. De

exploateringsområden som förväntas ha omfattande utgifter under planperioden 2023-2025 är Siggbo Företagspark, Siggbo Triangelpark samt framförallt Siggbo Trädgårdsstad.

Tomtförsäljningskalkylen

Tomtförsäljningskalkylen avser redovisningen av tomtförsäljning. D.v.s. intäkter vid försäljning och kostnader för omsättningstillgången.

Vanligtvis gör kommunen en värdering av fastigheten för att säkerställa en marknadsmässig prisnivå. Värdering utförs av auktoriserade värderingsmän. I vissa fall kan kommunens gällande marktaxa antagen av KF komma att användas.

Tomtpriset ska belastas med utgifter som är specifika för området, exempelvis gator som betjänar exploateringsområdet. Avgiftsfinansierad verksamhet t ex VA kan i vissa fall ingå i underlaget för beräkning av tomtpriset. Kostnader för värme, el och fiber ingår inte i kalkylen.

Tidpunkt för intäktsföring beror på intäktskriterierna, se RKR R2, normalt vid tillträde till tillgången enligt köpeavtalet.

Kommunens övriga villatomter före 2015 hanteras endast med en prognos för resultat framåtledes då det inte finns någon uppgift om fullständiga nettoexploateringskalkyler för dessa. Dessa områden avses Örbyhus, Tobo, Söderfors, Mehedeby, Skärplinge, Hållnäs, Fagerviken, Karlholm och Månkarbo. Tillkommande exploateringsområden som hanteras på samma vis är DP620 Skärplinge samt DP148 del av Vallskoga.

Under hela perioden 2023-2025 prognostiseras ett resultat från exploateringsverksamheten med 25 908 tkr, varav 20 703 tkr avser 2023. Exploateringsresultatet, vinster och förluster som uppkommer vid försäljning av tomtmark, dvs försäljning av omsättningstillgång ska räknas in i balanskravet, men ska inte ingå i kommunens driftbudget. Motiveringen är att exploateringsverksamhetens resultat ska finansiera framtida avskrivningar av exploateringsområdets allmänna platsmark.

Kort om de större pågående exploateringsprojekten

Kommunal exploateringsverksamhet

Siggbo Företagspark Dp 1045 vann laga kraft januari 2016. Planen är avsedd för handel, kontor, idrott och verksamheter för service. Den allmänna platsmarkens skede 1 blev färdig under 2020. Etableringar i området är bland annat C24 Bygg, Ambulans och Räddningsstationen, Rogers Däck, Dahlbergs glas, Vallskoga bygg, Besikta, Ingemar Rääf Invest, Trebo Industrifastigheter i Tierp, Tierps Padel Center. Flera etableringar, tex Maya Delorez, Agrilab AB, BG Motor, HM Limträ AB mfl. är påbörjade, men det finns fortfarande mark till salu och intresset för området är stort. Kommunen köpte under 2021 Crosshallen av Tierps kommunfastigheter AB och planerar att sälja den vidare efter färdigställda utredningar. Den allmänna platsmarkens skede 2 (färdigställande av hela området) beräknas bli klart under planperioden 2025.

Siggbo Triangelparken Dp 1058 vann laga kraft april 2018. Planen är avsedd för kontor, bostäder, förskola och vårdboende. Etableringar inom område B är ett upphandlat vårdboende samt BoKlok som färdigställt 32 bostadsrätter inom området. Lillskär AB, område D, har påbörjat inflyttning av sina bostadsrätter. Inom område A bygger Elinelund Bostad hyresrätter. Område C är markanvisat till RE Equity Fund AB. Markanvisningen gäller till

slutet av 2023. Färdigställande av den allmänna platsmarkens slutskede beräknas till 2024-2025.

Siggbo Trädgårdsstad Dp 1036 vann laga kraft juli 2018. Planen är avsedd för bostäder, kontor, handel, skolor och centrumändamål. Genomförandefasen är påbörjad med bland annat två infarter till området. Planerna för den nya stadsdelen Siggbo Trädgårdsstad innebär dock flera åtgärder som kan påverka Siggebobäcken och grundvattnet i området. Länsstyrelsen ser över detta innan resterande del av genomförandet kan påbörjas. Under planperioden 2023-2025 beräknas utgifter på ca 47 500 tkr. Det finns inga intäkter prognostiserade under planperioden om exploateringen sker som tidigare kommunal exploateringsverksamhet. Detta innebär en hög likvidpåfrestning i början av exploateringsprocessen. Av den anledningen har konsult upphandlats för att titta på hur vi går vidare med exploateringen i detta område på bästa sätt, både strategiskt och ekonomiskt.

Söderfors Företagspark Dp 432 vann laga kraft juli 2018. Planen tillåter Handel-industri-kontor-verksamheter-ÅVC samt transformatorstation. Genomförandet av detaljplanen är pausad på grund av att investeringsutgiften beräknas bli hög i relation till prognostiserade intäkter.

Wallskoga Dp 1053 vann laga kraft februari 2017. Planen är avsedd för bostäder, vård och skola. All tomtmark är såld och kvar finns en separat större tomt avsedd för bostäder, skola eller vård. Denna beräknas gå ut för markanvisning/försäljning under 2023.

DP 148 Del av Wallskoga 1:120 är en äldre detaljplan som tillåter industri. Området omfattas till stor del av biotopskydd och bestämmelser kring marknivån, vilken regleras av kommunen.

DP 620 Skärplinge 62:31 är en äldre detaljplan avsedd för bostäder och kontor. Idag finns intresse för att uppföra ett LSS-boende på del av detaljplanen under förutsättning att nödvändiga tillstånd beviljas.

Övriga villatomter

Kommunen har påbörjat en inventering av samtliga osålda villatomter. Tanken är att marknadsföra dessa i olika forum under 2023 för att öka intresset.

Pågående detaljplaner

DP363 Västra Libbarbo, Örbyhus, är en pågående plan i fasen utredning och fysisk planering. Tanken är att planen ska tillåta bland annat bostäder, centrumverksamhet, kontor och skola. Planen är pausad med anledning av att vi behöver se över hur vi går vidare med exploateringen i detta område på bästa sätt, både strategiskt och ekonomiskt.

Prognos försäljningskalkyl av exploateringsmark	2023	2024	2025	Prognos vid total slutförsäljning per 220731
*Intäkter skrivs med positivt tal				
*Kostnad såld tomt skrivs med negativt tal				
Tierp				
DP1057 Kronhjort försäljning exploateringsmark	0	0	0	936 045
DP1057 Kronhjort bokfört värde exploateringsmark	0	0	0	-6 720
Resultatpåverkan	0	0	0	929 325
DP1045 Siggbo Företagspark försäljning	1 413 000	1 024 200	984 600	40 399 260
Tierps kommun, Plan för Tierp kommuns ekonomi och verksamhet 2023-2025				116(119)

exploateringsmark				
DP1045 Siggbo Företagspark bokfört värde				
exploateringsmark	-171 413	-124 247	-119 444	-5 452 442
Resultatpåverkan	1 241 587	899 953	865 156	34 946 818
DP1058 Triangelparken försäljning exploateringsmark	17 700 000	0	0	30 500 000
DP1058 Triangelparken bokfört värde exploateringsmark	-208 527	0	0	-661 586
Resultatpåverkan	17 491 473	0	0	29 838 414
DP1036 Trädgårdsstaden försäljning exploateringsmark	0	0	0	155 265 169
DP1036 Trädgårdsstaden bokfört värde exploateringsmark	0	0	0	-7 885 131
Resultatpåverkan	0	0	0	147 380 038
DP1053 Wallskoga försäljning exploateringsmark	0	2 573 505	0	6 211 380
DP1053 Wallskoga bokfört värde exploateringsmark	0	-71 415	0	-264 301
Resultatpåverkan	0	2 502 090	0	5 947 079
DP 1069 Bondegatan försäljning exploateringsmark	0	0	0	1 527 075
DP 1069 Bondegatan bokfört värde exploateringsmark	0	0	0	-120 310
Resultatpåverkan	0	0	0	1 406 765
DP 148 Del av Vallskoga 1:120 försäljning exploateringsmark	0	0	0	11 611 620
DP 148 Del av Vallskoga 1:120 försäljning exploateringsmark	0	0	0	-83 552
Resultatpåverkan	0	0	0	11 528 068
Söderfors				
DP432 Söderfors Företagspark försäljning exploateringsmark	0	0	0	4 247 100
DP432 Söderfors Företagspark bokfört värde exploateringsmark	0	0	0	-113 067
Resultatpåverkan	0	0	0	4 134 033
Skärplinge				
DP 620 Skärplinge 62:31 försäljning exploateringsmark	1 534 400			3 783 150
DP 620 Skärplinge 62:31 bokfört värde exploateringsmark	8 636	0	0	21 293
Resultatpåverkan	1 543 036	0	0	3 804 443
Örbyhus				
DP 365 Kvarnvägen försäljning exploateringsmark	0	0	0	1 561 230
DP 365 Kvarnvägen bokfört värde exploateringsmark	0	0	0	-61 258
Resultatpåverkan	0	0	0	1 499 972
Övriga tomter				
Försäljning exploateringsmark övriga tomter före 2015	451 850	597 960	344 400	30 043 260
Bokfört värde exploateringsmark övriga tomter före 2015	-24 920	-1 860	-1 948	-1 915 691
Resultatpåverkan övriga tomter före 2015	426 930	596 100	342 452	28 127 569
Resultat från exploateringsverksamheten	20 703 026	3 998 143	1 207 608	269 542 524
Total försäljning exploateringsmark	21 099 250	4 195 665	1 329 000	286 085 289
Totalt bokfört värde exploateringsmark	-396 224	-197 522	-121 392	-16 542 765
Summa Resultat från exploateringsverksamheten	20 703 026	3 998 143	1 207 608	269 542 524

Tabell 20: Prognos försäljningskalkyl av exploateringsmark Tierps kommun

PROGNOS NETTOEXPLOATERING PER OMRÅDE TIERPS KOMMUN

Nettoexploaterings- område	2023	2024	2025	Prognos per 220731 vid slutrapport och slutförsäljning
* Inkomster skrivs med positivt tal				
* Utgifter skrivs med negativt tal				
DP1057 Kronhjort -FAS Genomförande och försäljning				
Försäljningsinkomster	0	0	0	936 045
Investeringsbidrag	0	0	0	0
Anläggningstillgångar	0	0	0	-1 136 166
Omsättningstillgångar	0	0	0	-6 720
Summa nettoexploatering	0	0	0	-206 841
DP1045 Siggbo Företagspark -FAS-Försäljning och slutredovisning				
Försäljningsinkomster	1 413 000	1 024 200	984 600	40 399 260
Investeringsbidrag	0	0	0	0
Anläggningstillgångar infrastruktur	0	0	-3 000 000	-42 229 555
Anläggningstillgångar markreserv	0	0	0	-2 412 359
Omsättningstillgångar	0	0	0	-5 452 442
Medfinansieringsavtal	0	0	0	-3 622 952
Summa nettoexploatering	1 413 000	1 024 200	-2 015 400	-13 318 048
DP1058 Triangelparken -FAS Genomförande och försäljning				
Försäljningsinkomster	17 700 000	0	0	30 500 000
Investeringsbidrag	0	0	0	0
Anläggningstillgångar	0	-100 000	-7 650 000	-32 002 851
Omsättningstillgångar	0	0	0	-661 586
Summa nettoexploatering	17 700 000	-100 000	-7 650 000	-2 164 437
DP1036 Trädgårdsstaden -FAS Genomförande				
Försäljningsinkomster	0	0	0	155 265 169
Investeringsbidrag	0	0	0	0
Anläggningstillgångar	-5 000 000	-22 500 000	-20 000 000	-170 038 728
Omsättningstillgångar	0	0	0	-7 885 131
Medfinansieringsavtal	0	0	0	-3 786 373
Summa nettoexploatering	-5 000 000	-22 500 000	-20 000 000	-26 445 063
DP1053 Wallskoga-FAS Genomförande och försäljning				
Försäljningsinkomster	0	2 573 505	0	6 211 380
Investeringsbidrag	0	0	0	0
Anläggningstillgångar	0	0	0	-5 580 564
Omsättningstillgångar	0	0	0	-264 301
Summa nettoexploatering	0	2 573 505	0	366 515
DP148 Del av Vallskoga 1:120 FAS Försäljning				
Försäljningsinkomster	0	0	0	11 611 620
Investeringsbidrag	0	0	0	0
Anläggningstillgångar	0	0	0	-29 701
Omsättningstillgångar	-400 000	0	0	-483 552
Summa nettoexploatering	-400 000	0	0	11 098 367
DP432 Söderfors Företagspark- FAS Genomförandet pausat				
Försäljningsinkomster	0	0	0	4 247 100
Investeringsbidrag	0	0	0	0
Anläggningstillgångar	0	0	0	-9 714 279
Omsättningstillgångar	0	0	0	-113 067
Summa nettoexploatering	0	0	0	-5 580 246

DP 620 Skärplinge 62:31 FAS**försäljning**

Försäljningsinkomster	1 534 400	0	0	3 783 150
Investeringsbidrag	0	0	0	0
Anläggningstillgångar	0	0	0	
Omsättningstillgångar	0	0	0	-21 293
Summa nettoexploatering	1 534 400	0	0	3 761 857

DP363 Västra Libbarbo Örbyhus etapp 1-FAS -Utredning och fysisk planering -Pågående plan

Försäljningsinkomster	0	0	0	0
Investeringsbidrag	0	0	0	0
Anläggningstillgångar	0	0	-300 000	0
Omsättningstillgångar	0	0	0	0
Medfinansieringsavtal	0	0	0	0
Summa nettoexploatering	0	0	-300 000	0

Övriga resttomter-FAS försäljning

Försäljningsinkomster	451 850	597 960	344 400	30 043 260
Omsättningstillgångar	0	0	0	-1 915 691
Summa nettoexploatering	451 850	597 960	344 400	28 127 569

Översikt investering på omsättningstillgång

	-500 000	-500 000	-500 000	-3 500 000
--	----------	----------	----------	------------

TOTALSUMMA INKOMSTER	21 099 250	4 195 665	1 329 000	282 996 984
TOTALSUMMA UTGIFTER	-5 900 000	-23 100 000	-31 450 000	-290 857 311
SUMMA ÅRLIG				
NETTOEXPLOATERING	15 199 250	-18 904 335	-30 121 000	-7 860 327

Tabell 21: Prognos nettoexploatering per område Tierps kommun